

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY
NADZÓR BANKOWY

Raport roczny EBC z działalności nadzorczej

2016

BANKENTOEZICHT

Marzec 2017

BANKTILSYN BANKU UZRAUDŽIBA

BANKŮ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Spis treści

Przedmowa prezesa EBC Maria Draghiego	3
Wywiad z Danièle Nouy, przewodniczącą Rady ds. Nadzoru	4
1. Wkład nadzoru w stabilność finansową	9
1.1. Instytucje kredytowe – główne ryzyka i ogólne wyniki	9
1.2. Wdrażanie modelu nadzoru przyjętego w jednolitym mechanizmie nadzorczym	14
Ramka 1 Instytucjonalne systemy ochrony	31
2. Zezwolenia, egzekucja i sankcje	34
2.1. Zmiany liczby instytucji istotnych oraz wspólnych procedur	34
2.2. Zgłaszanie naruszeń, egzekucja i sankcje	41
3. SSM jako część europejskiej i światowej architektury nadzoru	44
3.1. Współpraca europejska i międzynarodowa	44
3.2. Wkład w prace nad europejskimi i międzynarodowymi ramami regulacyjnymi	50
4. Organizacja Nadzoru Bankowego EBC	54
4.1. Rozliczanie się z odpowiedzialności	54
4.2. Proces decyzyjny	56
4.3. Pracownicy Nadzoru Bankowego EBC	59
Ramka 2 Wspólna praca w Europie	61
4.4. Stosowanie w praktyce kodeksu postępowania	63
4.5. Stosowanie zasady rozdziału zadań związanych z polityką pieniężną od zadań nadzorczych	64
4.6. Zasady przekazywania danych i zarządzanie informacjami	65
Ramka 3 Działania na rzecz zwiększenia przejrzystości	66
5. Wykorzystanie środków budżetowych	69
5.1. Koszty za rok 2016	69
5.2. Zasady dotyczące opłat nadzorczych w 2016 roku	71

6.	Wykaz aktów prawnych dotyczących nadzoru bankowego przyjętych przez EBC	75
7.	Europejski sektor bankowy w liczbach	77
8.	Słowniczek	79

Przedmowa prezesa EBC Maria Draghiego

Jednym z głównych czynników, od których zależy ożywienie w strefie euro, jest stabilny system bankowy, który będzie wspierać gospodarkę. Zaś najważniejsza lekcja ze światowego kryzysu finansowego jest taka, że stabilność systemu bankowego wymaga jego silnego uregulowania oraz skutecznego nadzoru. Jedną z przyczyn tego kryzysu była przecież nadmierna deregulacja. Wprowadzenie mocniejszych przepisów dla sektora finansowego i jego lepsze nadzorowanie wpisują się zatem w program wspierania wzrostu gospodarczego. Zarówno na szczeblu europejskim, jak i międzynarodowym poczyniono w tym zakresie znaczne postępy. W listopadzie 2014 powstał europejski nadzór bankowy. Był to niezwykle ważny moment: w ten sposób stworzono podstawy stabilniejszego sektora bankowego i bardziej zjednoczonej Europy.

W ciągu ostatnich kilku lat europejskie banki stały się odporniejsze pod względem kapitału, dźwigni finansowej, finansowania i podejmowanego ryzyka. Dzięki temu przetrwały kryzys gospodarczy na rynkach rozwijających się, załamanie cen ropy i bezpośrednie skutki Brexitu. Zdrowsze banki są też w stanie zapewnić nieprzerwany napływ kredytów, potrzebnych do podtrzymania ożywienia gospodarczego w strefie euro.

Europejski nadzór bankowy odegrał istotną rolę w budowaniu odporności tego sektora. Przez objęcie banków surowym i sprawiedliwym nadzorem – prowadzonym w całej strefie euro według tych samych, wysokich standardów – wzmocnił zaufanie do jego jakości, a w konsekwencji także do stabilności banków.

Przed sektorem bankowym wciąż stoją problemy do rozwiązania. Jego zdolność do pełnego wsparcia ożywienia gospodarczego w strefie euro jest ograniczana przez niską rentowność banków, do której przyczyniają się nadpodaż usług bankowych, niska wydajność oraz aktywa pozostałe z wcześniejszego okresu. Banki muszą same znaleźć sposoby rozwiązania tych problemów. A jeśli ożywienie gospodarcze w strefie euro ma być silne, trzeba to zrobić jak najszybciej.

Europejski nadzór bankowy istotnie przyczynia się do zwiększenia stabilności sektora bankowego w strefie euro. Dba też o zapewnienie bankom jednakowych warunków działania, co jest konieczne do powstania jednolitego rynku bankowego. Jednak aby mieć pewność, że integralność jednolitego rynku nie będzie zagrożona, musimy dokończyć tworzenie unii bankowej. Mamy już wspólne mechanizmy nadzoru oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji; teraz powinniśmy zadbać o bezpieczeństwo depozytów.

Wywiad z Danièle Nouy, przewodniczącą Rady ds. Nadzoru

W listopadzie 2016 europejski nadzór bankowy obchodził drugą rocznicę działalności. Czy jest Pani zadowolona z dotychczasowych wyników?

Jestem wręcz dumna z tego, co udało nam się osiągnąć. W bardzo krótkim czasie stworzyliśmy instytucję, która pomaga w zapewnianiu stabilności sektora bankowego w Europie. Oczywiście europejski nadzór bankowy jest wciąż bardzo młody i jeszcze można go ulepszać. Ale już działa, i to dobrze. Nadzorcy z całej Unii dążą do wspólnego celu, jakim jest stabilność sektora bankowego. Część z nich pracuje tu, w EBC, a znacznie większa liczba – w krajowych organach nadzoru bankowego. Razem tworzą prawdziwie europejski zespół nadzorczy. Ich zaangażowanie jest źródłem naszego sukcesu. Jestem wszystkim tym ludziom – pracownikom EBC, nadzorcom krajowym i, oczywiście, członkom Rady ds. Nadzoru – niewymownie wdzięczna. Praca z nimi to dla mnie zaszczyt i przyjemność.

Jak można podsumować główne osiągnięcia europejskiego nadzoru bankowego w roku 2016?

Należy wspomnieć o trzech rzeczach. Po pierwsze, zajęliśmy się skutecznie problemem kredytów zagrożonych. Jeszcze w 2015 roku powołaliśmy specjalną grupę zadaniową, a w 2016 przygotowaliśmy projekt rekomendacji dla banków w tej sprawie. To był wielki krok naprzód. Po drugie, w dalszym ciągu pracowaliśmy nad poprawą wypłacalności sektora bankowego strefy euro. Po trzecie, jeszcze bardziej

ujednoliciliśmy nadzór bankowy w strefie euro, dążąc do tego, by wszystkie banki były nadzorowane według tych samych, wysokich standardów.

Co konkretnie zostało zrobione w celu harmonizacji praktyk nadzorczych?

W europejskim prawie ostrożnościowym przewidziano różne opcje i swobody uznania, które pozostawiają nadzorcom pewne pole manewru w stosowaniu przepisów. W 2016 roku uzgodniliśmy z właściwymi organami krajowymi, że w całej strefie euro te opcje i swobody powinny być wykorzystywane w zharmonizowany sposób, a następnie wydaliśmy rozporządzenie i przewodnik w tej sprawie. Kolejnym ważnym narzędziem harmonizacji nadzoru jest proces przeglądu i oceny nadzorczej – SREP. Stanowi on gwarancję, że wszystkie banki w strefie euro są nadzorowane według tych samych metod i standardów. W 2016 roku dalej dopracowywaliśmy i adaptowaliśmy ten proces. W rezultacie stosowane przez nas narzuty kapitałowe dla poszczególnych banków są obecnie ściślej skorelowane z ich profilem ryzyka.

Zatem banki w strefie euro mają teraz równe warunki działania?

Znacznie zbliżyliśmy się do tego celu, ale jest jeszcze kilka nierozwiązanych kwestii. Przykładowo, wciąż mamy do czynienia z fragmentacją prawa. Część uregulowań prawnych ma postać dyrektyw unijnych, a te wymagają jeszcze transpozycji do prawa krajowego. Ostateczne przepisy krajowe różnią się między sobą, przez co europejski nadzór bankowy jest mniej skuteczny i kosztowniejszy. Jeśli twórcy prawa myślą na poważnie o unii bankowej, muszą pracować nad harmonizacją przepisów. Jednym z możliwych rozwiązań jest rzadsze korzystanie z dyrektyw, a częstsze – z rozporządzeń, które są stosowane bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich. Dobrą okazją do dalszej harmonizacji regulacji bankowych w UE jest niedawny wniosek ustawodawczy Komisji Europejskiej, w którym zajęto się wieloma istotnymi aspektami zbioru przepisów. Musimy dopilnować, by nie zmarnować tej szansy. W ostatecznym akcie prawnym należy także zapewnić nadzorcom niezbędne narzędzia i wystarczający stopień elastyczności, aby mogli oni dobrze wykonywać swoje zadania.

Czy równe warunki działania dotyczą także banków, nad którymi EBC nie sprawuje bezpośredniego nadzoru?

EBC nadzoruje bezpośrednio ok. 130 największych banków ze strefy euro, określanych jako instytucje istotne. Bezpośredni nadzór nad pozostałymi bankami (w liczbie ok. 3200), tzw. instytucjami mniej istotnymi, sprawują właściwe organy krajowe. EBC pełni tu funkcję pośrednią. Razem z właściwymi organami krajowymi popieramy ustanowienie jednolitych standardów nadzorczych także dla instytucji mniej istotnych. W 2016 roku opracowaliśmy szereg takich standardów. Uwzględniliśmy również mniejsze banki w naszych działaniach dotyczących opcji i swobód uznania, a teraz pracujemy nad harmonizacją procesu SREP w odniesieniu

do tej grupy instytucji. Oczywiście stosujemy wobec niej zasadę proporcjonalności, czyli dostosowujemy poziom zaangażowania do skali ryzyka ponoszonego przez mniejsze banki.

A jak sobie ogólnie radzą banki europejskie?

Dobra wiadomość jest taka, że w ciągu ostatnich kilku lat bardzo poprawiła się ich odporność i znacznie wzrosły bufony kapitałowe. Jednocześnie jednak nadal występują zagrożenia i wyzwania. Banki nie tylko muszą wymyślić, jak osiągać zyski w trudnym otoczeniu, jak pozbyć się „odziedziczonych” toksycznych aktywów i jak radzić sobie z cyberprzestępczością, lecz także znaleźć odpowiedzi na wiele innych pytań. Czy nasili się konkurencja ze strony parabanków? Dokąd zmierza gospodarka strefy euro? Jak na banki w tej strefie wpłynie Brexit? Jak rozwine się sytuacja geopolityczna? Świat jest dziś zmienny i pełen zagrożeń, banki muszą więc sobie z tym radzić i odpowiednio reagować. Inaczej nie będą w stanie na dłuższą metę utrzymać rentowności.

Często jako duże wyzwania dla banków wskazuje się niskie stopy procentowe i mocne uregulowanie tego sektora. Jakie jest Pani zdanie na ten temat?

Ponad połowę przychodów dużych banków ze strefy euro stanowią przychody odsetkowe. Stopy procentowe są więc rzeczywiście ważne, a ich niski poziom to istotne wyzwanie. W 2017 roku będziemy zatem nadal zajmować się kwestią ryzyka stopy procentowej. Na przykład tegoroczny test warunków skrajnych będzie polegać na analizie wrażliwości portfeli bankowych na zmiany stóp. Jeśli chodzi o regulacje, konieczność przestrzegania przepisów na pewno jest dla banków obciążeniem. Należy jednak patrzeć na to w szerszym kontekście. Ścisłe przepisy pomagają zapobiegać kryzysom. A doświadczenie uczy nas, że kryzysy finansowe są kosztowne dla gospodarki, dla podatników, a w ostatecznym rozrachunku – także dla samych banków. Dlatego byłoby bardzo wskazane ukończenie globalnej reformy regulacyjnej zgodnie z planem. Wycofanie się z niej byłoby fatalnym krokiem. Sektor finansowy działa ponad granicami państw, więc i przepisy nim rządzące muszą być ponadnarodowe – to jedna z najważniejszych lekcji, jakie wynieśliśmy z ostatniego kryzysu.

Jak nadzór bankowy podchodzi do wyzwań, przed którymi stoją banki?

Zagrożenia i wyzwania, o których przed chwilą mówiłam, zostały uwzględnione w naszych priorytetach nadzorczych na rok 2017. Przede wszystkim będziemy w dalszym ciągu analizować modele biznesowe banków i czynniki determinujące rentowność. W tym celu wspólne zespoły nadzorcze przeprowadzą w bankach, którymi się zajmują, szczegółowe badania. Będziemy także analizować potencjalny wpływ takich zjawisk jak rozwój technologii finansowych czy Brexit na sposób prowadzenia działalności przez banki w strefie euro. Nie jest wprawdzie naszym

zadaniem narzucanie bankom modeli biznesowych, możemy jednak – i będziemy – je weryfikować. Drugim priorytetem jest zarządzanie ryzykiem. W obecnych warunkach niskiej rentowności i wysokiej płynności banki mogą ulec pokusie szukania zysków w niebezpiecznych obszarach. Dlatego właśnie zarządzanie ryzykiem jest dziś ważniejsze niż kiedykolwiek przedtem. Priorytet trzeci to ryzyko kredytowe. Dotyczy ono zwłaszcza kredytów zagrożonych – wspomniałam już o tej istotnej kwestii.

Kredyty zagrożone rzeczywiście były w 2016 roku ważnym tematem. Jak obecnie wygląda sytuacja?

Z pewnością bankom i organom nadzoru udało się już wiele zrobić w tej sprawie. Niemniej jednak kredyty te nadal stanowią duży problem. Są dla banków balastem: ograniczają ich zyski i osłabiają zdolność do udzielania kredytów gospodarce. Wydana przez nas rekomendacja pomoże bankom w oczyszczeniu bilansów. Zaleca się w niej restrukturyzację i odpowiednie ujmowanie zadłużenia, tworzenie rezerw celowych i ujawnianie kredytów zagrożonych. Wzywa się także banki o wysokim poziomie takich kredytów do określenia konkretnych celów w zakresie ich redukcji i dążenia do osiągnięcia tych celów. Nasze oczekiwania nadzorcze opierają się na najlepszych praktykach wskazanych w rekomendacji. Wspólne zespoły nadzorcze już zaczęły intensywne rozmowy z bankami na temat sposobów jej wykonania. Ale problem kredytów zagrożonych nie dotyczy tylko banków i ich nadzorców. Szybkość jego rozwiązania zależy także od krajowych systemów prawnych i sądowych. Niestety w niektórych krajach systemy te utrudniają szybkie uporanie się z takimi kredytami, więc w pomoc bankom powinni zaangażować się także prawodawcy krajowi. Mogą oni usprawnić działanie sądów, poprawić dostępność zabezpieczeń, przyspieszyć postępowania pozasądowe i dostosować bodźce fiskalne.

Wspomniała Pani, że jednym z priorytetów na rok 2017 jest zarządzanie ryzykiem. Z czego to wynika?

Nie ma wątpliwości, że banki zawsze i wszędzie muszą dobrze zarządzać ryzykiem – przecież ich działalność polega na jego podejmowaniu i alokacji. Ale to niełatwe zadanie, które wymaga spełnienia kilku warunków. Po pierwsze, potrzeba właściwego nastawienia do ryzyka – kultury, w której zarządzanie ryzykiem się ceni, a nie uważa za przeszkodę w dążeniu do wyższych zysków. W aspekcie formalnym potrzeba odpowiedniej struktury zarządczej – osoby podejmujące decyzje muszą liczyć się ze zdaniem zarządzających ryzykiem. W czerwcu 2016 opublikowaliśmy wyniki przeglądu, które pokazują, że wiele banków wciąż ma braki w tej dziedzinie. Wreszcie, dobre zarządzanie ryzykiem wymaga dobrych danych. Dlatego w 2017 roku będziemy oceniać, czy banki przestrzegają odpowiednich standardów międzynarodowych. Rozpoczęliśmy także szeroko zakrojony projekt, którego celem jest ocena modeli wewnętrznych stosowanych przez banki do obliczania wartości aktywów ważonych ryzykiem. To istotna kwestia, bo aktywa ważone ryzykiem są podstawą obliczania wymogów kapitałowych. Wreszcie – zaczniemy przegląd

tematyczny, aby sporządzić wykaz zadań objętych outsourcingiem i sprawdzić, jak banki zarządzają związanymi z tym ryzykami.

Spójrzmy dalej w przyszłość: jaka jest Pani długofalowa wizja europejskiego nadzoru bankowego? Jak będzie on służyć zarówno społeczeństwu, jak i samym bankom?

W sektorze bankowym nadzór odgrywa rolę przeciwwagi, która ma zapewnić stabilność: banki widzą zysk, nadzorcy – ryzyko; bankom zależy na rentowności, nadzorcom – na stabilności. Dlatego nadzór przeciwdziała podejmowaniu przez banki nadmiernego ryzyka i dzięki temu zapobiega kryzysom. W ten sposób chroni posiadaczy oszczędności, inwestorów, podatników i całą gospodarkę. Dodatkowym atutem europejskiego nadzoru bankowego jest jego ogólnounijna perspektywa. Ponieważ sięga wzrokiem poza granice krajów, jest zdolny wcześniej dostrzegać zagrożenia i przeciwdziałać ich rozprzestrzenianiu się. A że jest niezależny od interesów krajowych, może równie surowo i sprawiedliwie traktować wszystkie banki w strefie euro. Pomaga więc tworzyć równe warunki działania: te same możliwości i te same obowiązki dla wszystkich. Na tym gruncie może rozkwitnąć prawdziwie europejski sektor bankowy, z korzyścią dla całej gospodarki.

1. Wkład nadzoru w stabilność finansową

W 2016 roku zyski banków działających w strefie euro były stabilne, ale niskie. Jednocześnie zagrożenia i wyzwania stojące przed bankami nie zmieniły się istotnie w porównaniu z rokiem 2015. Główne ryzyko wiązało się ze stabilnością modeli biznesowych i rentownością banków; istotne były także wysokie wskaźniki kredytów zagrożonych i niepewność geopolityczna, np. średnio- i długookresowe konsekwencje Brexitu. Priorytety europejskiego nadzoru bankowego wyznaczono z uwzględnieniem tych czynników.

Europejski nadzór bankowy dalej doskonalił też swoje główne narzędzie: proces przeglądu i oceny nadzorczej (SREP). Dzięki temu wymogi kapitałowe nałożone na poszczególne banki były ściślej dopasowane do ich profilu ryzyka. Łączne zapotrzebowanie na kapitał wynikające z procesu SREP za rok 2016 pozostało w większości stabilne.

W 2016 roku europejski nadzór bankowy poczynił istotne postępy w rozwiązywaniu problemu kredytów zagrożonych. We wrześniu projekt rekomendacji w tej sprawie został poddany pod konsultacje społeczne. Zalecenia i najlepsze praktyki przedstawione w tej rekomendacji pomogą bankom skutecznie ograniczyć poziom kredytów zagrożonych.

1.1. Instytucje kredytowe – główne ryzyka i ogólne wyniki

1.1.1. Główne ryzyka w sektorze bankowym a priorytety nadzorcze

Główne ryzyka dla europejskiego sektora bankowego się nie zmieniły

Ryzyka rozpoznane w 2016 roku pozostają w większości aktualne także w 2017. Banki w strefie euro wciąż działają w warunkach niskiego wzrostu gospodarczego. Słabość gospodarki wpływa na stopy procentowe i ożywienie gospodarcze oraz jest źródłem głównych zagrożeń dla sektora bankowego strefy euro, przedstawionych na **wykresie 1**.

Długotrwałe utrzymywanie się niskich stóp procentowych korzystnie wpływa na gospodarkę i ogranicza ryzyko niewykonania zobowiązań. Jednocześnie jednak obciąża modele biznesowe banków, gdyż wskutek niskich stóp maleją przychody odsetkowe, przy i tak już niskiej rentowności. Ryzyka związane ze **stabilnością modeli biznesowych i niską rentownością** pozostały w 2016 roku jednym z głównych źródeł obaw w sektorze bankowym strefy euro.

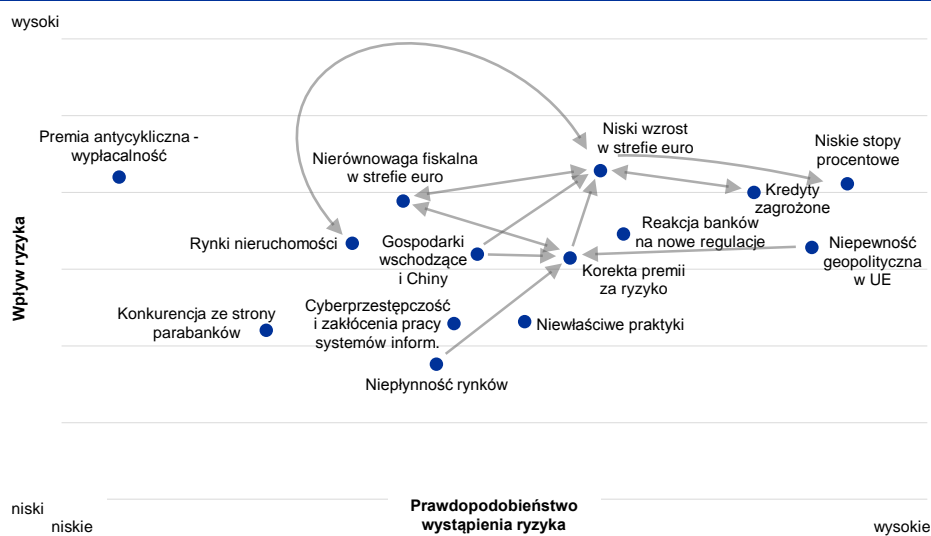
Banki muszą zmniejszyć poziom kredytów zagrożonych

Powodem do niepokoju jest także **wysoki poziom kredytów zagrożonych** w wielu bankach ze strefy euro. Prowadzi on nie tylko do spadku rentowności, lecz także do wzrostu wrażliwości banków na zmiany nastrojów na rynkach. Banki muszą zatem oczyścić swoje bilanse za pomocą przemyślanych i mocnych strategii, w tym aktywnego zarządzania portfelami kredytów zagrożonych.

Sytuacja geopolityczna jest coraz bardziej niepewna. Przede wszystkim w związku z brytyjskim referendum w sprawie **Brexitu** Nadzór Bankowy EBC był w ścisłym kontakcie z bankami, które mogą najbardziej ucierpieć, i dbał o to, by uważnie śledziły one sytuację i ryzyko oraz przygotowywały się na różne możliwe scenariusze. W tym okresie nie wykryto w sektorze bankowym istotnego ryzyka płynnościowego i związanego z finansowaniem ani ryzyka operacyjnego. Ostatnie wydarzenia polityczne mogą jednak powodować opóźnianie inwestycji, a tym samym – przekładać się na spowolnienie tempa wzrostu.

Wykres 1

Mapa ryzyka dla systemu bankowego strefy euro

Źródło: EBC. Strzałki przedstawiają potencjalne kanały transmisji między czynnikami ryzyka (przedstawiono jedynie główne efekty pierwszego rzędu). Kredyty zagrożone – czynnik ryzyka istotny wyłącznie dla banków ze strefy euro z wysokim wskaźnikiem takich kredytów.

Niezależnie od korzyści wynikających ze wzrostu bezpieczeństwa i odporności systemu finansowego problemem jest również brak jasności co do **przyszłych regulacji prawnych**. Ukończenie przeglądu Bazylei III i określenie celów dotyczących **minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych** spowoduje, że zmniejszy się niepewność prawa, a banki zyskają stabilniejsze warunki do prowadzenia działalności. Jednocześnie banki przygotowują się także do wdrożenia standardu MSSF 9, który zacznie obowiązywać na początku 2018 roku. Niektórym bankom wciąż może być trudno spełniać bardziej rygorystyczne wymogi, a jednocześnie utrzymywać odpowiednią rentowność.

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC przeprowadził **ogólnounijny test warunków skrajnych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB)** w bankach działających w strefie euro oraz **własny test warunków skrajnych w ramach procesu SREP**¹. Test ogólnounijny objął 37 dużych instytucji istotnych (posiadających razem około 70% aktywów bankowych podlegających nadzorowi

¹ Aby zapewnić jednolite traktowanie wszystkich instytucji istotnych w tym procesie, Nadzór Bankowy EBC w ramach SREP przetestował te instytucje istotne, które nie uczestniczyły w ogólnounijnym teście EUNB.

europiejskiemu). EUNB opublikował wyniki dla tych banków 29 lipca 2016². Test w ramach procesu SREP objął dodatkowych 56 instytucji istotnych ze strefy euro. Celem obu testów, przeprowadzonych według zasadniczo tej samej metodologii, była ocena odporności instytucji finansowych na niekorzystne zmiany sytuacji rynkowej, a także uzyskanie danych na potrzeby procesu SREP.

Wyniki testu pokazały, że:

- system bankowy jest w stanie znieść nawet ostrzejsze warunki skrajne niż w symulacji przeprowadzonej w ramach wszechstronnej oceny w 2014 roku, i po ich wystąpieniu utrzymać średnio ten sam poziom kapitału;
- najistotniejsze różnice między wynikami testów według scenariusza bazowego i szokowego to: większe straty z tytułu kredytów, niższy wynik z tytułu odsetek i wyższe straty z wyceny pozycji narażonych na ryzyko rynkowe;
- banki o niższej jakości kredytowej i wyższym wskaźniku kredytów zagrożonych osiągają przeciętnie słabsze wyniki, jeśli chodzi o wpływ warunków skrajnych na straty z tytułu kredytów i wynik z tytułu odsetek; widać stąd, jak ważne jest rozwiązanie problemu kredytów zagrożonych.

Zespół złożony z ok. 250 pracowników EBC i właściwych organów krajowych lub krajowych banków centralnych poddał wyniki testu (obliczone przez badane banki) gruntownej kontroli jakości. Opierała się ona na wiedzy wspólnych zespołów nadzorczych o poszczególnych bankach, porównaniu podobnych banków, własnych obliczeniach EBC, wykonanych metodą zstępującą, oraz doświadczeniu właściwych organów krajowych.

² Zob. [strona internetowa EUNB](#).

Rysunek 1

Priorytety nadzorcze na lata 2016 i 2017

Priorytety na rok 2016	Priorytety na rok 2017	Działania nadzoru na lata 2017 i następane	Prawdopodob. nadal ważne w 2018
Modele biznesowe i czynniki rentowności	 Modele biznesowe i czynniki rentowności	Ocena modeli biznesowych i czynników rentowności banków	☐
		Przygotowania do Brexitu – dialog z bankami	☒
Ryzyko kredytowe	 Ryzyko kredytowe z naciskiem na kredyty zagrożone i koncentrację	konkurencja sektora parabankowego / nowe technologie finansowe Spójne podejście do kredytów zagrożonych / ekspozycje restrukturyzowane (np. pogłębione analizy / inspekcje na miejscu)	☒
Adekwatność kapitałowa	 Ryzyko kredytowe z naciskiem na kredyty zagrożone i koncentrację	Ocena przygotowania banków do wdrożenia MSSF 9	☐
		Śledzenie koncentracji ekspozycji (np. przemysł stoczniowy / sektor nieruchomości)	☒
Nadzór zarządczy nad ryzykiem i jakość danych	 Zarządzanie ryzykiem	Ocena zgodności z BCBS 239 (zasady bazylejskie dot. agregacji danych i sprawozdawczości o ryzyku)	☐
		TRIM ¹ Modele ryzyka kredytowego, rynkowego i kontrahenta	☒
Płynność		Poprawa przestrzegania przez banki procedur ICAAP ² i ILAAP ³	☒
		Zlecenie czynności podmiotom zewnętrznym (outsourcing)	☒

1) Ukierunkowany przegląd modeli wewnętrznych.

2) Wewnętrzna ocena adekwatności kapitałowej.

3) Wewnętrzna ocena adekwatności płynnościowej.

Uwaga: Przeglądy tematyczne wyróżnione ciemnoniebieskim obramowaniem.

Wpływ ilościowy scenariusza szokowego jest jednym z czynników branych pod uwagę podczas określania zalecenia kapitałowego w ramach filaru II, zaś wynik jakościowy – przy wyznaczaniu wymogu kapitałowego w ramach filaru II³. Ponadto oprócz ryzyk wykrytych już w toku bieżącej oceny nadzorczej test wskazał główne słabości banków ze strefy euro w razie wystąpienia niekorzystnego szoku. Na przykład straty z tytułu kredytów wynikały w większości z niezabezpieczonych ekspozycji detalicznych i korporacyjnych. Test wykazał także, że jednym z czynników powodujących straty kredytowe jest udzielanie kredytów podmiotom z określonych regionów świata, np. Ameryki Łacińskiej i Europy Środkowo-Wschodniej.

Priorytety nadzorcze SSM to obszary, na których w danym roku będzie się skupiać nadzór. Wyznacza się je na podstawie oceny najważniejszych ryzyk, na jakie narażone są nadzorowane banki, z uwzględnieniem aktualnego stanu otoczenia gospodarczego, regulacyjnego i ram nadzorczych. Priorytety te, weryfikowane co roku, są istotnym narzędziem umożliwiającym odpowiednio zharmonizowaną, współmierną do sytuacji i skuteczną koordynację działań nadzorczych w bankach. W ten sposób przyczyniają się do zapewnienia równych warunków działania banków i silniejszego oddziaływania nadzoru (zob. **rysunek 1**).

³ Zob. też rozdział 1.2.1.

1.1.2. Ogólne wyniki banków istotnych w 2016

Zyski instytucji istotnych w strefie euro pozostały stabilne

 5,8%
wyniósł zwrot z kapitału w 2016

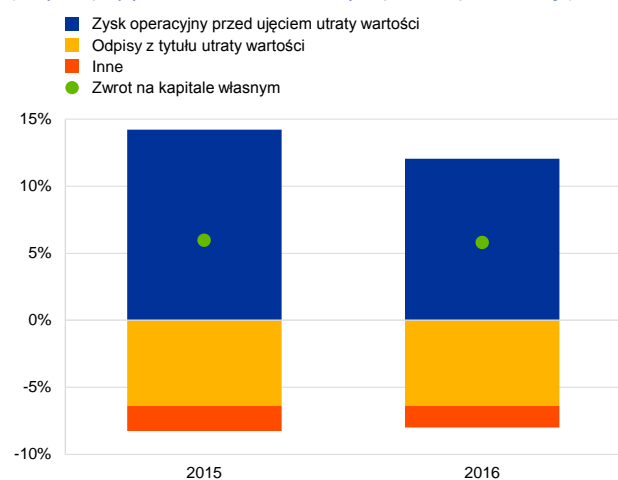
Dane za pierwsze trzy kwartały 2016 pokazują, że rentowność instytucji istotnych w 2016 roku utrzymała się na stabilnym poziomie⁴. Średnia stopa zwrotu z kapitału w skali roku dla reprezentatywnej próby 101 instytucji istotnych w trzecim kwartale 2016 wyniosła 5,8%, co oznacza lekki spadek w ujęciu rok do roku (6,0% w trzecim kwartale 2015)⁵. Należy jednak zauważyć, że za tymi zagregowanymi wartościami kryją się bardzo różne wyniki.

Regularne przychody w 2016 roku były niższe: łączny wynik odsetkowy instytucji istotnych zmalał o 3%, mimo lekkiego wzrostu kredytów ogółem (+0,5% rok do roku), a zwłaszcza kredytów dla przedsiębiorstw (+2,8%). Spadek przychodów odsetkowych nastąpił w pierwszym kwartale 2016, potem były one stabilne. Zmalały również przychody z opłat (-2,8% rok do roku), w dużej mierze na skutek spadku prowizji z tytułu zarządzania aktywami i transakcji na rynkach kapitałowych w pierwszych trzech kwartałach 2016. Trend ten mógł się odwrócić w czwartym kwartale 2016 za sprawą ożywienia na rynku kapitałowym.

Wykres 2

Zwrot z kapitału w 2016 stabilny – spadek zysków operacyjnych skompensowany przez niższe odpisy z tytułu utraty wartości

(Wszystkie pozycje to średnie ważone ukazane jako procent kapitału własnego)

Dla obu lat przedstawiono skumulowane dane za trzeci kwartał w skali roku.
Źródło: sprawozdania FINREP (dane wg MSSF dla 101 instytucji istotnych na najwyższym poziomie konsolidacji).

Ujemny wpływ spadku przychodów został częściowo złagodzony przez obniżenie się kosztów operacyjnych (-1%). Szczególnie wyraźny był spadek kosztów osobowych (-1,4% rok do roku).

W nadchodzących kwartałach trend ten może się utrzymać w związku z działaniami restrukturyzacyjnymi podjętymi niedawno przez kilka banków ze strefy euro.

Poprawa warunków makroekonomicznych korzystnie wpłynęła na odpisy z tytułu utraty wartości – były one niższe niż w 2015 roku, np. w przypadku kredytów i innych aktywów finansowych obniżyły się z 5,5% łącznego kapitału własnego w trzecim kwartale 2015⁶ do 4,4% w trzecim kwartale 2016. Poprawa dotyczyła głównie kilku krajów; w części pozostałych straty z tytułu kredytów już wcześniej były rekordowo niskie. Doświadczenie pokazuje, że w czwartym kwartale banki zwykle tworzą wyższe odpisy, co może odbić się na wskaźnikach rentowności za cały rok.

Na rentowność banków w 2016 korzystnie wpłynęły nadzwyczajne źródła dochodu (3,4% łącznego kapitału własnego w trzecim kwartale 2016). Jednorazowe zyski były jednak niższe niż w 2015 roku i mogą się nie powtórzyć w nadchodzących kwartałach.

⁴ W tym rozdziale dane za 2016 rok odnoszą się do trzeciego kwartału 2016.

⁵ W czwartym kwartale 2015 zagregowana stopa zwrotu z kapitału wyniosła 4,8%. W skali roku wyniki za czwarty kwartał są zwykle niższe niż za trzeci z powodu sezonowości niektórych pozycji.

⁶ Wskaźnik za czwarty kwartał 2015 wyniósł 5,8%.

1.2. Wdrażanie modelu nadzoru przyjętego w jednolitym mechanizmie nadzorczym

1.2.1. Doskonalenie metodologii procesu SREP

Dzięki ulepszeniu metodologii procesu SREP wzrósł stopień skorelowania wymogów kapitałowych banków z profilami ryzyka

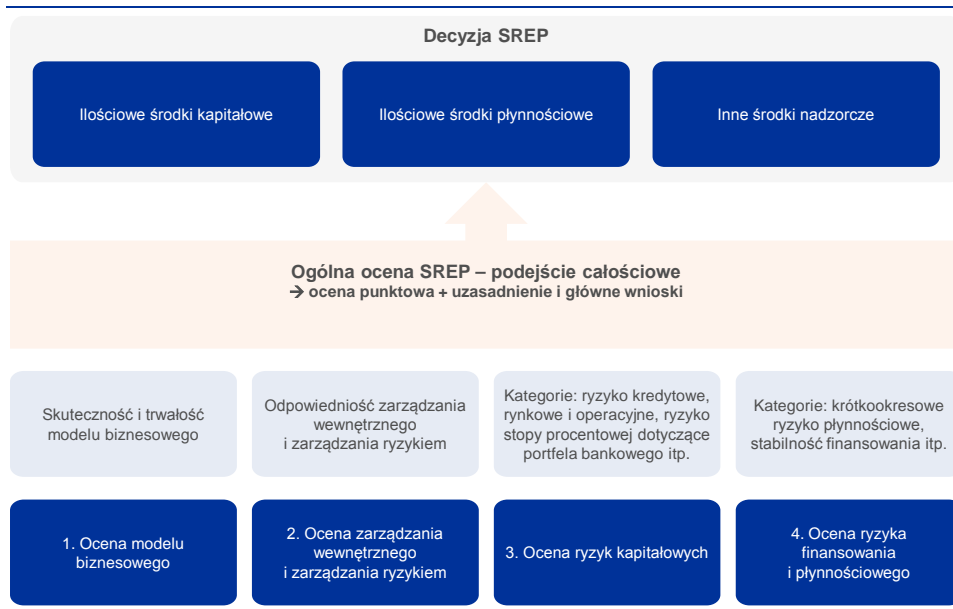
76%
wyniosła korelacja między wymogami kapitałowymi a profilami ryzyka

W 2016 roku europejski nadzór bankowy przeprowadził po raz drugi proces przeglądu i oceny nadzorczej według wspólnej metodologii, która ma zastosowanie do największych grup bankowych ze strefy euro. Także tym razem celem tego procesu było budowanie odporności systemu bankowego, tak aby był on w stanie trwale finansować gospodarkę strefy euro. Harmonizacja osiągnięta w cyklu nadzorczym 2015 przyniosła już wymierne efekty. Na podstawie dotychczasowych osiągnięć wprowadzono dalsze ulepszenia w ocenie SREP. Przełożyły się one na wyższą korelację wymogów kapitałowych z profilami ryzyka banków (z 68% po ocenie SREP 2015 do 76% w 2016). Jednocześnie utrzymano ogólne podejście polegające na łączeniu elementów ilościowych i jakościowych w ramach tzw. ograniczonego osądu eksperckiego. Dodatkowo metodologia procesu SREP została uzupełniona o wnioski z przeprowadzonego w 2016 roku ogólnounijnego testu warunków skrajnych.

Metodologię procesu SREP przedstawia **rysunek 2**. W grudniu 2016 ukazała się zaktualizowana wersja [podręcznika metodologii procesu SREP przyjętej w SSM](#).

Rysunek 2

Metodologia procesu SREP zastosowana w SSM w 2016

Kluczowe dane do procesu SREP zostały dostarczone przez wspólne zespoły nadzorcze, które w tym celu przeprowadziły ocenę podlegających im banków w czterech obszarach: **modelu biznesowego, zarządzania wewnętrznego**

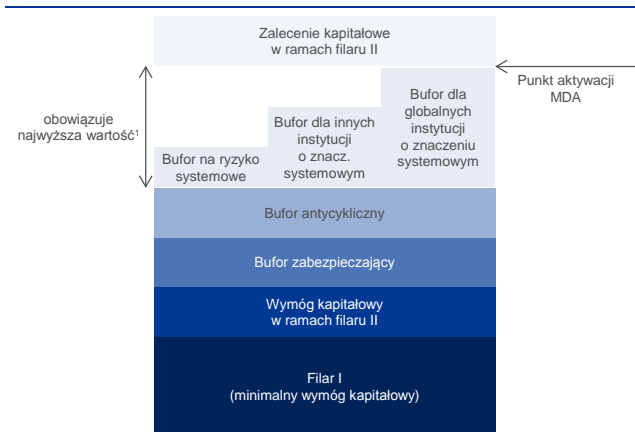
i zarządzania ryzykiem, ryzyk dotyczących kapitału oraz ryzyk w zakresie płynności i finansowania.

W 2016 udoskonalono metodologię procesu SREP przyjętą w SSM

W 2016 roku udoskonalono metodologię procesu SREP w zakresie oceny zarządzania wewnętrznego i zarządzania ryzykiem na podstawie gruntownego przeglądu tematycznego dotyczącego zarządzania ryzykiem i apetytu na ryzyko⁷ przeprowadzonego przez wspólne zespoły nadzorcze w 2015 roku.

Rysunek 3

Maksymalna kwota podlegająca wypłacie nie zależy od zalecenia kapitałowego w ramach filaru II

1) Najczęstszy wariant; możliwy jest inny sposób obliczania w zależności od sposobu wdrożenia art. 131 ust. 15 dyrektywy CRD IV przez państwo członkowskie.
Uwagi: Skala orientacyjna. Wdrożenie opinii EUNB w sprawie maksymalnej kwoty podlegającej wypłacie; komunikat prasowy z 1 lipca 2016.

Ponadto w 2016 roku wprowadzono pojęcie zalecenia kapitałowego w ramach filaru II, zgodnie ze stanowiskiem EUNB z lipca 2016⁸, jako uzupełnienie wymogu kapitałowego w ramach filaru II. Zalecenie przedstawia oczekiwania ze strony nadzoru wobec banków dotyczące kapitału powyżej wiążących (minimalnych i dodatkowych) wymogów kapitałowych i połączonych buforów (zob. **rysunek 3**). Ponieważ są to jedynie oczekiwania, nie uwzględnia się ich przy obliczaniu maksymalnej kwoty podlegającej wypłacie (MDA) zgodnie z art. 141 dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (**dyrektywa CRD IV**).

Podczas formułowania zaleceń kapitałowych w ramach filaru II stosuje się podejście całościowe i bierze pod uwagę następujące elementy: ogólne zmniejszenie kapitału przy scenariuszu szokowym **testu warunków skrajnych**, profil ryzyka danej instytucji i jej wrażliwość

w odniesieniu do scenariuszy warunków skrajnych, przejściowe zmiany w profilu ryzyka danej instytucji po dacie granicznej testu oraz środki zastosowane przez tę instytucję w celu zmniejszenia wrażliwości na ryzyko.

Choć od banków oczekuje się wykonania zaleceń kapitałowych w ramach filaru II, niezastosowanie się do nich nie pociąga za sobą automatycznie ograniczenia kwot podlegających wypłacie. W razie niespełnienia zaleceń Nadzór Bankowy EBC stosuje środki naprawcze dobrane do sytuacji danego banku.

Zapotrzebowanie na kapitał CET1 wynikające z procesu SREP na rok 2017 pozostaje stabilne

Po procesie SREP przeprowadzonym w roku 2016 łączne zapotrzebowanie na kapitał podstawowy Tier 1 (CET1) na 2017 utrzymało się na tym samym poziomie co w poprzednim roku. Przy założeniu, że warunki się nie zmienią, aktualne zapotrzebowanie na kapitał w systemie jest jednocześnie wskazaniem na przyszłość⁹. W przypadku niektórych instytucji zapotrzebowanie na kapitał podstawowy Tier 1 zmieniło się w związku ze zmianą ich profilu ryzyka. W procesie SREP w 2016 roku dokonano przesunięcia kapitału z filaru II z 2015 do nowo wprowadzonego zalecenia kapitałowego w ramach filaru II oraz zniesiono

⁷ Zob. rozdział 1.2.5.

⁸ Aktualizacja informacji o ogólnounijnym teście warunków skrajnych 2016.

⁹ Zapotrzebowanie na kapitał obejmuje: wymogi w ramach filaru I i filaru II, bufor zabezpieczający oraz zalecenie kapitałowe w ramach filaru II. Mimo stopniowego wprowadzania bufora banki mogą oczekiwać, że w przyszłości zalecenie kapitałowe w ramach filaru II będzie dodatnie.

wprowadzaną jednorazowo część bufora zabezpieczającego. Jako że zalecenia w ramach filaru II nie są uwzględniane w obliczeniach maksymalnej kwoty podlegającej wypłacie, średni punkt aktywacji MDA obniżył się z 10,2% do 8,3%.

Oprócz środków kapitałowych częściej stosowano środki jakościowe, ukierunkowane na konkretne słabe punkty poszczególnych instytucji. Prawdopodobieństwo zastosowania środków jakościowych jest skorelowane z profilem ryzyka banków: im wyższe ryzyko, tym większe prawdopodobieństwo ich użycia.

Na rok 2017 nie przewiduje się istotnych zmian w metodologii procesu SREP stosowanej w SSM. Nadzór Bankowy EBC będzie ją jednak w dalszym ciągu dopracowywał zgodnie ze swoim antycypacyjnym podejściem do śledzenia działalności banków i ryzyk, na jakie są one narażone.

SREP 2017 – nie przewiduje się istotnych zmian

1.2.2. Inne prace metodologiczne

Szczegółowo określono cele i organizację przeglądu TRIM

109

kontroli modeli wewnętrznych podjęto w 2016

W 2016 roku prace koncepcyjne nad modelami wewnętrznymi skupiały się na **ukierunkowanym przeglądzie modeli wewnętrznych (TRIM)**, który rusza w 2017. W ramach przygotowań do tego przeglądu Nadzór Bankowy EBC przeprowadził następujące działania:

- dokonał reprezentatywnego i opartego na ryzyku wyboru modeli do przeglądu na miejscu;
- opracował przewodnik nadzorczy poświęcony określonym rodzajom ryzyka i określił techniki ich walidacji¹⁰;
- sformułował zasady organizacyjne pozwalające obsłużyć zwiększoną liczbę miejscowych kontroli modeli wewnętrznych w nadchodzących latach;
- na bieżąco informował instytucje istotne o przebiegu projektu;
- przeprowadził szereg operacji zbierania danych, dzięki czemu instytucje istotne mogły wnieść wkład w prace przygotowawcze.

¹⁰ Przewodnik został opublikowany 28 lutego 2017.

Wykres 3

Kontrole modeli wewnętrznych w 2016 skupiały się w większości na ryzyku kredytowym

W ubiegłym roku rozpoczęło się 109 kontroli modeli wewnętrznych w instytucjach istotnych i zostało wydanych 88 decyzji EBC dotyczących tych modeli. W przyszłości liczby te mogą wzrosnąć po przeprowadzeniu dodatkowych kontroli w ramach projektu TRIM.

Poczyniono dalsze postępy w **ujednolicaniu praktyki oceny** modeli wewnętrznych. Pracownicy EBC i właściwych organów krajowych reprezentowali europejski nadzór bankowy na forach europejskich i międzynarodowych w kwestiach związanych z modelami wewnętrznymi oraz uczestniczyli w rozmaitych projektach, np. analizie

benchmarkingowej modeli przeprowadzonej przez EUNB.

1.2.3. Ryzyko kredytowe – prace w zakresie kredytów zagrożonych

Od 2008 roku poziom kredytów zagrożonych znacznie wzrósł

6,49%
wyniosła średnia ważona wskaźników kredytów zagrożonych brutto dla instytucji istotnych

54 mld euro
wyniósł spadek salda kredytów zagrożonych między III kw. 2015 a III kw. 2016

EBC pomaga bankom pozbyć się „odziedziczonych” kredytów zagrożonych i zapobiec kumulacji nowych

Kredyty zagrożone stanowią dla banków szczególne wyzwanie. Od 2008 roku poziom tych kredytów znacznie wzrósł, zwłaszcza w tych państwach członkowskich, w których w ostatnich latach nastąpiły duże dostosowania gospodarcze. Wysokie saldo kredytów zagrożonych przekłada się na niską rentowność banków i ogranicza ich zdolność do zapewniania gospodarce nowego finansowania.

Według stanu na trzeci kwartał 2016 średnia ważona wskaźnika kredytów zagrożonych brutto w instytucjach istotnych wynosiła 6,49%, wobec 6,85% w pierwszym kwartale 2016 i 7,31% w trzecim kwartale 2015. Łączne dane dla instytucji istotnych pokazują, że między trzecim kwartałem 2015 a trzecim kwartałem 2016 saldo kredytów zagrożonych zmalało o 54 mld euro (w tym o 15,59 mld euro w trzecim kwartale 2016) i na koniec trzeciego kwartału 2016 wyniosło 921 mld euro¹¹.

Od czasu wszechstronnej oceny z 2014 roku EBC niezmiennie działa na rzecz rozwiązania problemu kredytów zagrożonych, prowadząc w tym celu stały dialog nadzorczy z zainteresowanymi bankami.

Aby mocno i stanowczo zmierzyć się z problemem kredytów zagrożonych, w lipcu 2015 europejski nadzór bankowy powołał specjalną grupę zadaniową, z udziałem przedstawicieli właściwych organów krajowych i EBC, pod przewodnictwem Sharon

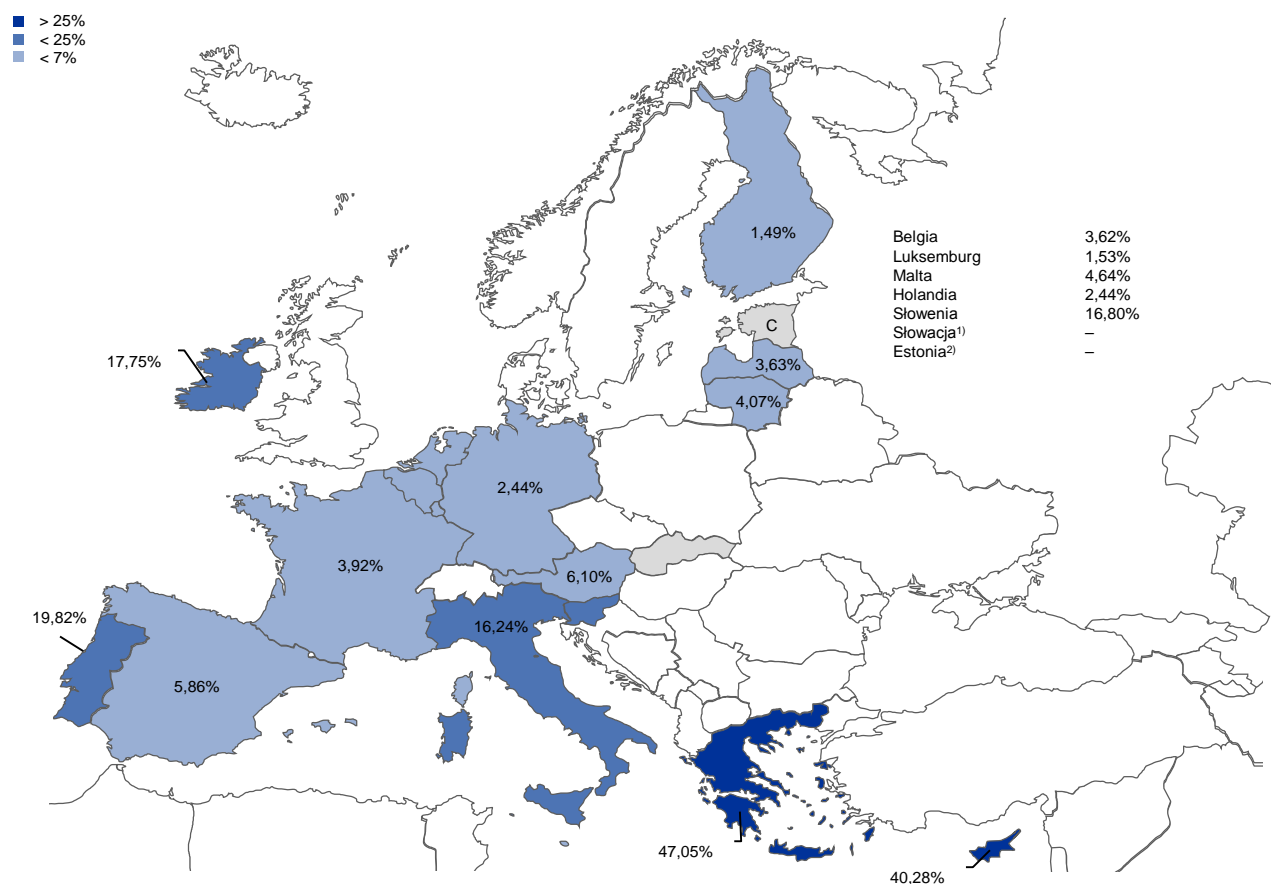
¹¹ Dane dotyczą instytucji istotnych na najwyższym szczeblu konsolidacji, dla których są dostępne informacje ze sprawozdawczości ostrożnościowej (COREP) i finansowej (FINREP). Listy banków wykorzystywane w poszczególnych okresach referencyjnych mogą się różnić, ponieważ zmienia się lista istotnych instytucji i kolejne banki zaczynają stosować zasady sprawozdawcze FINREP. W drugim kwartale 2015 uwzględniono 102 banki, w pierwszym kwartale 2016 – 123 (wzrost sprawozdawczości FINREP), a w drugim kwartale 2016 – 124 (zmiany na liście istotnych instytucji i w zakresie sprawozdawczości FINREP). W przyszłości liczba podmiotów branych pod uwagę w poszczególnych okresach referencyjnych powinna się ustabilizować, ponieważ ewentualne zmiany będą związane tylko z poprawkami na liście istotnych instytucji dokonywanymi, zwykle raz w roku, na podstawie oceny Nadzoru Bankowego EBC.

Donnery, wiceprezes banku centralnego Irlandii. Zadaniem grupy jest opracowanie i wdrożenie spójnego podejścia nadzorczego do instytucji mających wysoki poziom kredytów zagrożonych.

Na podstawie wyników prac grupy zadaniowej EBC przedstawił bankom **rekomendację w sprawie kredytów zagrożonych**. Od 12 września do 15 listopada 2016 trwały konsultacje w jej sprawie, zaś 7 listopada odbyło się wysłuchanie publiczne. W toku konsultacji grupa zadaniowa otrzymała i oceniła ponad 700 uwag. Rekomendacja w ostatecznym kształcie została opublikowana w marcu 2017. Jej wydanie stanowi ważny krok ku znacznemu ograniczeniu kredytów zagrożonych.

Rysunek 4

Wskaźnik kredytów zagrożonych w strefie euro

Źródło: EBC.

Uwagi: Dane wg stanu na III kw. 2016; instytucje istotne na najwyższym szczeblu konsolidacji, dla których są dostępne dane ze sprawozdawczości ostrożnościowej (COREP) i finansowej (FINREP).

1) Na Słowacji nie ma instytucji istotnych na najwyższym szczeblu konsolidacji.

2) Wartość ukryta ze względów poufności w związku z ograniczoną wielkością próby.

W rekomendacji ujęto najważniejsze kwestie strategiczne, zarządcze i operacyjne, które mają kluczowe znaczenie dla skutecznego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych. Jak szczegółowo wyjaśniono poniżej, przedstawiono w niej zalecenia dla banków i opis najlepszych praktyk zaobserwowanych przez europejski nadzór bankowy, wyrażające oczekiwania nadzorcze EBC.

- Zaleca się, aby banki z wysokim poziomem kredytów zagrożonych wprowadziły jasną strategię, spójną z planem biznesowym i zasadami zarządzania ryzykiem, która umożliwi im skuteczne zarządzanie kredytami zagrożonymi i zmniejszanie ich poziomu w sposób wiarygodny, skuteczny i szybki. Strategia ta powinna obejmować wyznaczenie celów ilościowych na poziomie portfeli wraz ze szczegółowym planem ich wykonania.
- Wzywa się banki do wprowadzenia odpowiednich struktur zarządczo-operacyjnych dla skutecznego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych. Wymaga to ścisłego zaangażowania kierownictwa wyższego szczebla, powołania specjalnych zespołów oraz wprowadzenia jasnych zasad w tym zakresie.
- Rekomendacja zapewnia bankom spójną metodologię ujmowania kredytów zagrożonych oraz obliczania rezerw celowych na straty i odpisów z tytułu utraty wartości zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami i najlepszymi praktykami.
- Zachęca się banki do szerszego ujawniania informacji o kredytach zagrożonych, aby wzmocnić zaufanie rynku.

Wspólne zespoły nadzorcze zaczęły aktywnie wspierać nadzorowane banki we wdrażaniu rekomendacji.

Skuteczne ograniczenie kredytów zagrożonych wymaga nie tylko działań nadzorczych, lecz także reform prawnych i instytucjonalnych

Rozwiązanie problemu kredytów zagrożonych pozostaje jednym z priorytetów europejskiego nadzoru bankowego. Zależy jednak od działań wielu różnych podmiotów; organy nadzoru i banki same sobie z tym nie poradzą. Do wyeliminowania przeszkód, które uniemożliwiają bankom rozwiązanie tego problemu i restrukturyzację zagrożonego zadłużenia, potrzebne są dalsze działania regulacyjne i polityczne na szczeblu unijnym i krajowym.

Nadzór Bankowy EBC wspólnie z właściwymi organami krajowymi dokonał **przeгляdu krajowych praktyk nadzorczych i ram prawnych** dotyczących kredytów zagrożonych w ośmiu krajach strefy euro. Raport końcowy, który obejmie także pozostałe państwa członkowskie ze strefy euro, ukaże się w 2017 roku. W niektórych krajach w celu rozwiązania problemu kredytów zagrożonych zastosowano – w sposób aktywny i skoordynowany – różne środki, m.in. ostrożnościowe i sądowe. Inne kraje mogłyby jeszcze udoskonalić swoje ramy prawne i sądowe w tym zakresie, aby szybko rozwiązać ten problem. Poza tym należy rozwijać wtórny rynek zagrożonych aktywów kredytowych, aby ułatwić ich sprzedaż. W związku z tym należy dążyć do rozwoju sektora obsługującego kredyty zagrożone, poprawić jakość i dostępność danych oraz usunąć bariery podatkowe i prawne utrudniające restrukturyzację zadłużenia.

1.2.4. Nadzór na miejscu

Drugi cykl kontroli na miejscu

185
kontroli na miejscu
zatwierdzono na 2016

Drugi cykl inspekcji w bankach był częścią ogólnego planu oceny nadzorczej na 2016 rok, zatwierdzonego w styczniu 2016. W lipcu 2016 w ramach korekty harmonogramu na drugie półrocze odwołano niektóre inspekcje oraz zatwierdzono dodatkowe. W sumie na rok 2016 zatwierdzono 185 kontroli na miejscu.

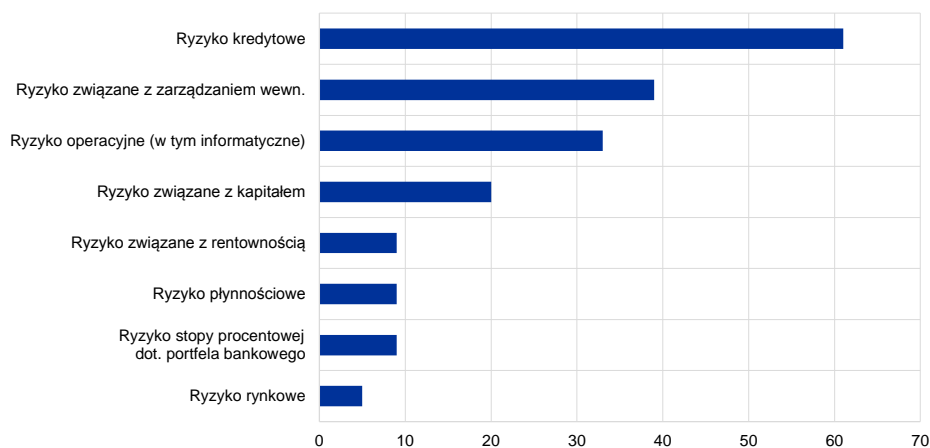
W 2016 roku ulepszono planowanie inspekcji

W ramach dalszego rozwijania i doskonalenia metod planowania inspekcji w 2016 roku wdrożono następujące działania strategiczne, które zostały wykorzystane podczas układania harmonogramu na rok 2017. Po pierwsze, określa się **docelowy poziom zaangażowania** przez wyznaczenie orientacyjnej liczby inspekcji w jednej instytucji w ramach jednego tematu na okres trzech lat; w ten sposób formalizuje się poszerzone podejście oparte na ryzyku. Po drugie, **system wykrywania luk i obserwacji odstających** wskazuje aspekty, które jeszcze wymagają uwagi. Po trzecie, czas trwania kontroli jest krótszy, co pozwala szybciej opracować wnioski pokontrolne.

Wykres 4

Kontrole na miejscu dotyczyły przede wszystkim ryzyka kredytowego, zarządzania wewnętrznego i ryzyk operacyjnych

Liczba inspekcji według głównych kategorii ryzyka

Inspekcje są planowane i obsadzone w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi, z których nadal wywodzi się większość kierowników misji kontrolnych i członków zespołów. Na dzień 31 grudnia 2016 roku 90% kierowników misji (167 osób) zostało wyznaczonych przez właściwe organy krajowe, a pozostałych 10% – przez Nadzór Bankowy EBC.

Tabela 1**Organy delegujące kierowników misji kontrolnych**

Liczba zatwierdzonych kontroli na miejscu	EBC		Organ inny niż organ pochodzenia		Organ pochodzenia	
185	18	9,73%	17	9,19%	150	81,08%

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC kierował 18 misjami kontrolnymi w państwach strefy euro. Skupiały się one w pierwszym rzędzie na ryzyku kredytowym, a w drugim – na wymogach kapitałowych.

W doborze osób z różnych krajów do obsady misji kontrolnych pomaga obecnie narzędzie zwane „Market Place”, czyli wykaz kontroli na miejscu zaplanowanych na najbliższy czas, które mogłyby zostać obsadzone przez **zespoły mieszane (międzynarodowe)**¹². Wszystkie właściwe organy krajowe mają dostęp do tego wykazu i mogą zgłosić zainteresowanie udziałem w danej inspekcji lub kierowaniem nią.

W sumie zespoły mieszane brały udział w 74 misjach, co stanowi 40% ogólnej liczby kontroli na miejscu¹³.

Tabela 2**Zespoły mieszane**

Liczba zatwierdzonych kontroli na miejscu	Inspektorzy z EBC i właściwych organów krajowych		Inspektorzy z różnych właściwych organów krajowych		Członkowie wspólnych zespołów nadzorczych i inspektorzy z EBC lub właściwych organów krajowych	
185	20	10,81%	27	14,59%	27	14,59%

Aby zapewnić ścisłą współpracę z właściwymi organami krajowymi we wszystkich sprawach dotyczących kontroli na miejscu, w 2016 roku przeprowadzono 10 spotkań integracyjnych oraz 15 spotkań dwustronnych z przedstawicielami poszczególnych organów. Dla zachowania spójności w obrębie europejskiego nadzoru bankowego organizowano seminaria i warsztaty dla kierowników misji. Stworzono też serwis społecznościowy, który jest platformą wymiany informacji dla wszystkich interesariuszy wewnętrznych z EBC i całego SSM.

Bieżący monitoring

Dział Scentralizowanych Inspekcji w Bankach w EBC: (a) ocenia na etapie przygotowań dokument przedkontrolny, w którym wspólny zespół nadzorczy określa

¹² Czyli zespoły, w których co najmniej jeden inspektor nie jest obywatelem kraju, w którym dany bank ma siedzibę.

¹³ Łącznie z inspekcjami z udziałem wspólnych zespołów nadzorczych.

cele misji, (b) monitoruje postępy kontroli na miejscu oraz (c) sprawdza jakość wszystkich protokołów kontroli, aby zapewnić spójne stosowanie metodologii.

Dział ten stosuje podejście oparte na ryzyku. Wyznacza dodatkowe osoby do obserwacji najważniejszych misji, aby móc szybko powiadomić Radę ds. Nadzoru, gdyby wyniki kontroli dawały powody do poważnych obaw. We wszystkich czynnościach EBC i właściwe organy krajowe ściśle współpracują ze sobą, dążąc do osiągnięcia wzajemnego zrozumienia i wypracowania wspólnego podejścia.

Prace metodologiczne

Metodologia kontroli na miejscu, stosowana przez wszystkich inspektorów europejskiego nadzoru bankowego, jest nieustannie rozwijana i aktualizowana. W 2016 roku zaktualizowano **metodologię dotyczącą ryzyka kredytowego** przez dodanie praktycznych wskazówek dla kierowników misji na temat badania teczek kredytowych. Obecnie metodologia ta obejmuje:

- zestaw powszechnie stosowanych technik doboru próby ekspozycji i jej minimalną wielkość;
- wskazówki dotyczące klasyfikacji ekspozycji;
- techniki obliczania jednostkowej i łącznej utraty wartości;
- wskazówki dotyczące oceny zabezpieczeń.

Zaktualizowano także **metodologię dotyczącą ryzyka informatycznego**, aby uwzględnić nowe priorytety nadzorcze w tym obszarze, np. kwestie cyberprzestępczości i jakości danych. Ujęto w niej także zasady Komitetu Bazylejskiego dotyczące efektywnej agregacji danych o ryzyku i sprawozdawczości w tym zakresie (BCBS 239), w połączeniu z odnośnym przeglądem tematycznym.

Dwie osobne grupy robocze ds. metodologii zajmują się dwoma konkretnymi tematami: (a) przekrojowym przeglądem portfeli kredytów stoczniovych w celu przeanalizowania i porównania ich jakości oraz podejścia do zarządzania ryzykiem w tych instytucjach istotnych, dla których kwestia ta ma największe znaczenie, oraz (b) wzmocnieniem metodologii oceny ryzyka informatycznego w celu dalszego rozwijania najlepszych praktyk nadzorczych, szczególnie w obszarze ryzyka cybernetycznego.

Trwają również prace nad przewodnikiem do kontroli na miejscu, w którym zostanie opisany sposób ich prowadzenia; będzie to użyteczny dokument referencyjny dla kontrolowanych banków.

1.2.5. Prace nad przeglądami tematycznymi

Modele biznesowe i czynniki rentowności

W 2016 roku europejski nadzór bankowy rozpoczął przegląd tematyczny, którego celem jest szczegółowa ocena modeli biznesowych i czynników rentowności kluczowych instytucji istotnych.

Modele biznesowe i czynniki rentowności banków pozostają jednym z priorytetów europejskiego nadzoru bankowego

Modele biznesowe i czynniki rentowności banków są jednym z priorytetów europejskiego nadzoru bankowego. Rentowny bank może generować kapitał w sposób naturalny i tym samym utrzymywać wystarczające bufor kapitałowe, a jednocześnie wykazywać rozsądny apetyt na ryzyko i zdolność do udzielania kredytów dla gospodarki realnej. W obecnej sytuacji wyzwaniem dla rentowności banków ze strefy euro są jednak nie tylko niskie stopy procentowe i niezmiennie wysokie odpisy z tytułu utraty wartości (zob. rozdział 1.1). Zagrożenie stanowią również czynniki strukturalne, takie jak nadpodaż usług na niektórych rynkach, ostrzejsza konkurencja ze strony sektora parabankowego, rosnące zapotrzebowanie klientów na usługi cyfrowe, a także nowe wymogi regulacyjne.

Przegląd tematyczny dotyczy czynników rentowności zarówno na poziomie pojedynczych banków, jak i różnych modeli biznesowych. Będzie trwał dwa lata i ma kilka celów. Oprócz oceny zdolności banków do przewyższania słabości wynikających z przyjętego modelu biznesowego obejmie obserwację, jak niska rentowność wpływa na zachowanie banków, i wzbogaci analizę przekrojową przez zebranie spostrzeżeń wspólnych zespołów nadzorczych oraz ujednolicanie sposobu ich wdrażania w poszczególnych bankach.

W pierwszym roku przeglądu zestaw narzędzi europejskiego nadzoru bankowego służących do oceny modeli biznesowych i rentowności banków został uzupełniony o kilka instrumentów. Ulepszono **klasyfikację modeli biznesowych** instytucji istotnych, aby ułatwić porównywanie podobnych banków. Klasyfikacja ta jest uzupełnieniem innych kryteriów porównawczych, takich jak wielkość podmiotu, rating ryzyka i lokalizacja. Dodatkowo opracowano także kilka specjalnych narzędzi benchmarkingowych, aby ułatwić wspólnym zespołom nadzorczym ocenę rentowności banków.

Nadzór Bankowy EBC zebrał także **dane o przewidywanych zyskach i stratach banków oraz założeniach użytych do ich prognozowania**. Widać, że dochody banków w najbliższym okresie nadal będą niepewne. Wynika to z niekorzystnego oddziaływania niskich stóp procentowych przede wszystkim na wynik z tytułu odsetek, ale także na słabą dynamikę kredytów, która jest średnio niższa, niż przewidywały banki. Badanie zostanie powtórzone w tym roku.

Nadzór Bankowy EBC opracował także szczegółową **rekomendację dla wspólnych zespołów nadzorczych na temat jednostkowej analizy rentowności** na rok 2017. Obejmuje ona różne kwestie, od podstawowej zdolności generowania dochodów po szukanie zysków. Dwustronne rozmowy między nadzorcami a bankami mają umożliwić przeprowadzenie dogłębnej oceny modeli biznesowych i czynników

rentowności dla wszystkich instytucji istotnych do końca przeglądu tematycznego w 2017 roku. Zostanie przy tym zastosowane podejście proporcjonalne, w którym bierze się pod uwagę wielkość i złożoność poszczególnych instytucji.

Wyniki szczegółowej analizy przeprowadzonej przez wszystkie wspólne zespoły nadzorcze będą źródłem danych do procesu SREP (zwłaszcza w 2018 roku), a także do określenia zaangażowania nadzoru i planowania dla poszczególnych instytucji. Analizy umożliwią porównanie praktyk stosowanych w podobnych bankach.

MSSF 9 – instrumenty finansowe

Nadzór Bankowy EBC prowadzi dwuletni (2016–2017) przegląd tematyczny, którego celem jest szczegółowe zbadanie, jak banki wdrażają nowy standard rachunkowości MSSF 9, ze szczególnym naciskiem na **nowy model ujmowania utraty wartości**. Przedmiotem przeglądu jest także ocena, czy banki stosują zasady Komitetu Bazylejskiego związane z ryzykiem kredytowym i uwzględniają oczekiwane straty z tytułu kredytów. EUNB zawarł te zasady w dokumencie konsultacyjnym na temat projektu wytycznych dotyczących praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ujmowania oczekiwanych strat z tytułu kredytów.

Przełędem zostaną objęte wszystkie instytucje istotne stosujące Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF). Szczegółowe cele przeglądu to: (a) ocena stopnia przygotowania instytucji do wprowadzenia MSSF 9, (b) ocena jego możliwego wpływu na sposób tworzenia rezerw celowych oraz (c) pomoc w utrzymaniu wysokiej jakości procesu wdrażania MSSF 9.

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC wypracował odpowiednią wewnętrzną **metodologię oceny nadzorczej**. Uwzględnia ona zmiany prawne, najnowsze najlepsze praktyki oraz problemy wdrożeniowe zgłoszone przez praktyków (instytucje, biegłych rewidentów i konsultantów). Ponadto Nadzór Bankowy EBC we współpracy z czołowymi ekspertami w dziedzinie rachunkowości przeprowadził szkolenia na temat MSSF 9 i metodologii oceny dla ok. 250 nadzorców.

Na podstawie tej metodologii w grudniu 2016 rozpoczęto, jednocześnie z badaniem ankietowym EUNB, przegląd tematyczny¹⁴ obejmujący ponad 100 instytucji istotnych, w ramach którego wspólne zespoły nadzorcze oceniały poziom przygotowania banków oraz sposób wdrażania standardu. Następnie zostanie przeprowadzona przekrojowa analiza benchmarkingowa podobnych instytucji, uwzględniająca wyniki wspomnianego badania EUNB. Wyniki przeglądu powinny przyczynić się do właściwego i spójnego wdrożenia standardu MSSF 9, w tym zasad tworzenia rezerw, od 1 stycznia 2018 (data wejścia w życie standardu).

¹⁴ [Druga ocena wpływu MSSF 9 na banki w UE.](#)

Agregowanie danych i sprawozdawczość w zakresie ryzyka

Dobre zarządzanie ryzykiem opiera się na jakości danych w całej instytucji, skuteczności agregacji danych dotyczących ryzyka oraz praktyce w zakresie sprawozdawczości wewnętrznej. Jak pokazał kryzys finansowy, niektóre banki nie umiały jednak w pełni określić ekspozycji na ryzyko. Przyczyną był brak właściwych informacji oraz słaby sposób agregacji danych. W rezultacie banki te nie potrafiły na czas podjąć właściwych decyzji, co miało poważne konsekwencje dla nich samych oraz dla całego sektora finansowego.

Dlatego właśnie jednym z priorytetów nadzorczych na rok 2016 był przegląd tematyczny dotyczący agregacji danych o ryzyku oraz sprawozdawczości w tym zakresie. Miał on na celu zbadać skuteczność stosowanych praktyk i infrastruktury informatycznej. Badanie jest prowadzone zgodnie z **zasadami Komitetu Bazylejskiego dotyczącymi efektywnej agregacji danych o ryzyku i sprawozdawczości w tym zakresie (BCBS 239)**.

Przegląd rozpoczął się na początku 2016 roku w części banków, które EBC nadzoruje bezpośrednio. Badana próba składała się z dwóch grup banków. Pierwszą tworzyły banki uczestniczące w samoocenie stosowania BCBS 239 przeprowadzonej przez Komitet Bazylejski w latach 2013–2014; skład tej grupy prawie całkowicie pokrywał się z bankami sklasyfikowanymi wówczas jako globalne banki o znaczeniu systemowym. Drugą stanowiły banki dołączone do próby w celu zwiększenia jej liczebności.

Przegląd prowadzą wspólne zespoły nadzorcze przy wsparciu scentralizowanej grupy roboczej złożonej z przedstawicieli EBC i właściwych organów krajowych. Jej zadaniem jest dostarczenie wytycznych operacyjnych i zapewnienie ich spójnego stosowania. Prace są prowadzone zgodnie z zasadą proporcjonalności i w 2016 roku zostały podzielone na dwa podstawowe etapy. Pierwszy obejmował opracowanie odpowiednich wytycznych operacyjnych dotyczących analizy i oceny zgodności z wymaganiami, ze szczególnym naciskiem na rodzaje ryzyka (ryzyko kredytowe, płynnościowe, kredytowe kontrahenta, operacyjne, stopy procentowej dotyczące portfela bankowego i rynkowe). Drugi etap polegał na dogłębnej analizie kwestii związanych z ryzykiem płynności i ryzykiem kredytowym. Najpierw banki objęte przeglądem musiały w bardzo krótkim czasie dostarczyć określonych danych dotyczących ryzyka płynnościowego i kredytowego (*SSM Fire Drill exercise*). Następnie te same banki miały za zadanie przedstawić cały proces pozyskiwania danych oraz procesy zarządzania i sprawozdawczości dla określonych wskaźników kredytowych i płynnościowych (śledzenie pochodzenia danych¹⁵).

¹⁵ Pochodzenie danych obejmuje ich „cykl życia” – od źródła poprzez kolejne punkty, do których trafiają. Prześledzenie go od początku do końca pozwala zoptymalizować skuteczność i efektywność procesów przez eliminację jak największej liczby punktów czy etapów pośrednich.

Rysunek 5

Drugi etap przeglądu tematycznego dotyczącego efektywnej agregacji danych i sprawozdawczości w zakresie ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka kredytowego i płynnościowego

Moduł	Zasada BCBS 239	
Zarządzanie wewnętrznym i infrastruktura informatyczna	1. Zarządzanie wewnętrznym	
Agregacja danych o ryzyku	2. Architektura danych i infrastruktura inform.	
	3. Rzetelność i miarodajność	
	4. Kompletność	
	5. Terminowość	
	6. Zdolności dostosowawcze	
Sprawozdawczość w zakresie ryzyka	7. Poprawność	
	8. Kompleksowość	
	9. Czytelność i użyteczność	
	10. Częstotliwość	
	11. Dystrybucja	

Część banków będzie potrzebować więcej czasu na pełne spełnienie wymogów BCBS 239

Wyniki tego przeglądu pomogą w opracowaniu dalszych działań nadzorczych i zostaną uwzględnione w kolejnym cyklu SREP. Analiza wszystkich wyników pozwoli wyciągnąć całościowe wnioski. Komitet Bazylejski oczekiwał, że globalne banki o znaczeniu systemowym spełnią BCBS 239 do stycznia 2016, a krajowe banki o znaczeniu systemowym – w ciągu trzech lat od nadania im tego statusu (czyli już po końcu 2019 roku). Banki globalne nie wdrożą jednak w pełni zasad BCBS 239 w najbliższej przyszłości – w niektórych zgodnie z planem będzie to trwać do końca 2018 roku, a nawet dłużej. Dostosowanie się do tych zasad nie następuje jednorazowo, lecz odbywa się na bieżąco. Dlatego należy odpowiednio podchodzić do zmian modeli biznesowych i profili ryzyka banków, a one same powinny okresowo oceniać adekwatność agregacji danych i sprawozdawczości o ryzyku.

Zwierzchnie zarządzanie ryzykiem i gotowość do jego podejmowania

W 2016 roku europejski nadzór bankowy nadal zajmował się kwestią zarządzania wewnętrznego (ładu korporacyjnego) w bankach. Opierał się przy tym na wynikach przeglądu tematycznego dotyczącego zarządzania i apetytu na ryzyko, przeprowadzonego w 2015 roku w celu upowszechniania spójności i najwyższych standardów.

W 2016 roku europejski nadzór bankowy sprecyzował oczekiwania dotyczące zarządzania wewnętrznego i apetytu na ryzyko

Na początku 2016 roku wszystkich 113 wspólnych zespołów nadzorczych uczestniczących w przeglądzie wysłało pisma pokontrolne do nadzorowanych przez siebie instytucji z zaleceniem podjęcia określonych działań. Przez cały rok w ramach bieżącego nadzoru zespoły aktywnie monitorowały **realizację tych zaleceń**.

Przeгляд pozytywnie wpłynął na efektywność organów zarządzających banków oraz działań odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem. Obecnie prawie wszystkie banki

opracowują zasady samooceny zarządu, planowania sukcesji na stanowiskach kierowniczych i zapobiegania konfliktowi interesów w zarządzie. Niektóre zmieniają również skład zarządu. Ponadto znacznie poprawiła się jakość dokumentacji otrzymywanej przez zarządy, a banki zaczęły opracowywać i wdrażać narzędzia do wizualizacji apetytu na ryzyko („tablice wskaźników”).

Jako że wdrażanie części zaleceń jeszcze się nie zakończyło, działania następcze będą kontynuowane w 2017 roku. Wspólne zespoły nadzorcze mają zwracać szczególną uwagę na zdolność zarządów do kwestionowania decyzji kierownictwa wyższego szczebla oraz na uwzględnianie aspektu ryzyka w procesie decyzyjnym. Będą także ściśle nadzorować: (a) kompletność zasad dotyczących apetytu na ryzyko (zwłaszcza w zakresie uwzględniania ryzyk niefinansowych), (b) skuteczność limitów, (c) wzajemne zależności między apetytem na ryzyko a strategią oraz (d) stosowanie zasad dotyczących apetytu na ryzyko.

Dodatkowo od końca 2016 roku trwają szczegółowe analizy 25 banków. Badania te dotyczą roli nadzorczej zarządu, nadzoru nad jednostkami kontroli wewnętrznej i limitów apetytu na ryzyko. Ich zakończenie nastąpi w pierwszej połowie 2017 roku.

W czerwcu 2016 roku EBC opublikował [oświadczenie nadzorcze SSM dotyczące zarządzania wewnętrznego i apetytu na ryzyko](#), które ma pomóc instytucjom we wdrażaniu najlepszych praktyk międzynarodowych. Dodatkowo 23 czerwca 2016 Nadzór Bankowy EBC zorganizował [konferencję na temat zarządzania wewnętrznego](#), z udziałem dyrektorów wykonawczych i niewykonawczych najwyższego szczebla, w celu wzmocnienia dialogu między zarządami banków a nadzorcami¹⁶. W 2017 roku EBC będzie nadal utrzymywał kontakt z zarządami i odgrywał czynną rolę w wyznaczaniu międzynarodowych standardów na poziomie unijnym i globalnym.

Finansowanie lewarowane

Od końca listopada 2016 do końca stycznia 2017 EBC prowadził konsultacje na temat [projektu rekomendacji w sprawie transakcji lewarowanych](#). Jej celem jest stworzenie jasnych i spójnych definicji, które umożliwią spójny monitoring, oraz określenie odpowiednich procedur dotyczących takich transakcji. Projekt rekomendacji opracowano na podstawie przeglądu tematycznego przeprowadzonego w ramach priorytetów nadzorczych SSM na rok 2015.

Przegląd ten obejmował dogłębną analizę działalności banków ze strefy euro i zasad zarządzania ryzykiem pod kątem finansowania lewarowanego. W pierwszej połowie 2016 roku 17 wspólnych zespołów nadzorczych wysłało do nadzorowanych przez siebie instytucji pisma pokontrolne z zaleceniem podjęcia określonych działań – zwłaszcza w zakresie praktyki zarządzania ryzykiem – i opracowania planów naprawczych dotyczących wniosków z przeglądu.

¹⁶ [Wzmocniony dialog między zarządami banków i nadzorcami – w dążeniu do zdrowych zasad zarządzania.](#)

W 2016 roku EBC przedstawił do konsultacji społecznych projekt rekomendacji w sprawie transakcji lewarowanych

Dodatkowo EBC podjął decyzję o sformułowaniu ogólnych oczekiwań nadzorczych w postaci wspomnianej rekomendacji. Zaleca się w niej bankom przyjęcie jednej, powszechnej definicji transakcji lewarowanych. Banki powinny także jasno określić swoją strategię dotyczącą takich transakcji oraz gotowości do ich gwarantowania i udzielania kredytów konsorcjalnych na ich przeprowadzenie. Muszą się też upewnić, czy realizowane transakcje są zgodnie z przyjętymi przez nie standardami apetytu na ryzyko. Cel ten można osiągnąć przez opracowanie solidnej procedury zatwierdzania kredytów i stały monitoring portfeli obciążonych wysokim ryzykiem. Poza tym kierownictwo wyższego szczebla powinno regularnie otrzymywać szczegółowe raporty na temat transakcji lewarowanych.

W 2017 roku po zakończeniu konsultacji społecznych EBC opublikuje ostateczną wersję rekomendacji. Uzupełnieniem wszystkich tych działań będzie objęcie specjalną obserwacją gotowości do przeprowadzania transakcji lewarowanych w bankach, których one najbardziej dotyczą.

1.2.6. Nadzór pośredni nad instytucjami mniej istotnymi i nadzór zwierzchni

[Rozporządzenie w sprawie jednolitego mechanizmu nadzorczego](#) czyni EBC odpowiedzialnym za efektywne i spójne funkcjonowanie SSM, a więc powierza mu funkcję zwierzchnią w zakresie nadzoru, podczas gdy właściwe organy krajowe pozostają w pierwszym rzędzie odpowiedzialne za nadzór nad instytucjami mniej istotnymi. W świetle swojego nadrzędnego celu w tej funkcji, tj. dbania o konsekwentne stosowanie wysokich standardów nadzoru w całej strefie euro, Nadzór Bankowy EBC współpracuje z właściwymi organami krajowymi w procesie tworzenia zasad operacyjnych pośredniego nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi.

Wspólne standardy i metodologie dotyczące nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi

Wspólne standardy i metodologie służą upowszechnianiu najlepszych praktyk

Wspólne standardy nadzoru i wspólne metodologie to istotne narzędzia służące do zapewnienia jednolicie wysokiej jakości nadzoru w całej strefie euro. Określają sposób realizacji procesów nadzorczych i w ten sposób pomagają w upowszechnianiu stosowania takich samych praktyk.

Standardy nadzoru są opracowywane we współpracy z właściwymi organami krajowymi. Są całkowicie zgodne z unijnym jednolitym zbiorem przepisów oraz standardami i wytycznymi EUNB. W 2016 roku zakończono prace nad wspólnymi standardami **planowania nadzoru** oraz **planowania działań naprawczych**, przeprowadzone w większości jeszcze w 2015.

Po ukończeniu tych dwóch standardów opracowano w ciągu roku kolejne.

Wspólny standard nadzorczy dotyczący **prowadzenia kontroli na miejscu w instytucjach mniej istotnych** określa definicję i cele inspekcji oraz główne zasady dotyczące ich przebiegu. Obejmuje także planowanie kontroli w ramach programu badania nadzorczego oraz minimalny poziom zaangażowania pod względem częstotliwości, czasu trwania i zasobów. Zawiera ponadto rekomendacje dotyczące samego procesu kontroli na miejscu w podziale na główne etapy: przygotowanie, prowadzenie badania, sprawozdawczość i działania następcze.

Kolejny wspólny standard opracowany w 2016 roku dotyczy **nadzorowania instytucji finansujących kupno pojazdów**. Są to instytucje kredytowe, których głównym przedmiotem działalności jest zawieranie umów leasingowych lub udzielanie kredytów na zakup pojazdów mechanicznych. Standard opracowano na podstawie wstępnego przeglądu ryzyka związanego z takim modelem biznesowym, a jego głównym celem jest zapewnienie spójności, jakości i współmierności podejścia nadzorczego do tych instytucji w europejskim nadzorze bankowym.

Rozpoczęły się również prace nad wspólnym standardem nadzorczym dotyczącym **udzielania licencji instytucjom mniej istotnym o modelu biznesowym FinTech**, tj. takim, których działalność bankowa skupia się na innowacjach technologicznych. Standard ma zapewnić, by szczególne ryzyko związane z tym modelem biznesowym było odpowiednio uwzględniane w procesie udzielania zezwoleń, tak jak w wypadku analogicznych standardów dotyczących innych typów instytucji kredytowych.

Nadzór Bankowy EBC opracował także **zasady współpracy w ramach zarządzania kryzysowego** dla EBC i właściwych organów krajowych. Zasady te mają pomóc w wykonywaniu zadań zarówno organom krajowym jako odpowiedzialnym za zarządzanie kryzysowe w odniesieniu do instytucji mniej istotnych, jak i EBC jako organowi decydującemu o wspólnych procedurach.

W 2016 roku EBC wraz z właściwymi organami krajowymi poczynił także dalsze postępy w pracach nad **wspólną metodologią procesu SREP dla instytucji mniej istotnych**. Proces ten jest głównym narzędziem nadzoru bankowego, jego harmonizacja będzie zatem istotnym krokiem na drodze do ujednolicenia podejścia do instytucji mniej istotnych. Projekt rozpoczął się jeszcze w 2015 roku. Prace prowadzone w 2016 dotyczyły przede wszystkim kwantyfikacji kapitału i płynności. Opracowana metodologia zostanie przetestowana w 2017 i planuje się, że pierwsza grupa instytucji mniej istotnych zostanie objęta wspólnym procesem SREP od 2018 roku. Metodologia ta opiera się na metodologii SREP dla instytucji istotnych, ale będzie stosowana w sposób współmierny i dostosowana do specyfiki instytucji mniej istotnych.

Współpraca EBC i właściwych organów krajowych w zakresie nadzorowania instytucji mniej istotnych

Współpraca między EBC i właściwymi organami krajowymi jest niezwykle ważna dla spójności i wysokiej jakości nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi. Obejmuje ogólnie szereg procesów dotyczących działań bieżących oraz opracowywanie

wspólnych standardów i metodologii nadzorczych dotyczących tych instytucji. Właściwe organy krajowe pod egidą EBC dzielą się doświadczeniami i zwiększają swoją wiedzę na temat sektora instytucji mniej istotnych ze strefy euro oraz nadzoru nad nimi.

Uzupełnieniem regularnych prac w zakresie nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi były warsztaty i projekty organizowane przez właściwe organy krajowe i EBC

EBC i właściwe organy krajowe podejmowały więcej wspólnych projektów mających pomóc w opracowaniu standardów nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi. Dodatkowo współpraca między nimi pomagała w stałej obserwacji tego sektora.

W 2016 roku liczba wspólnych inicjatyw tego rodzaju znacznie wzrosła. Odbyły się na przykład warsztaty na temat metodologii SREP stosowanej w różnych krajach, których celem była wymiana informacji w obrębie całego SSM na potrzeby prac nad metodologią SREP dla instytucji mniej istotnych. W odniesieniu do pojedynczych instytucji wspólne inicjatywy dotyczyły kilku misji technicznych i pięciu inspekcji poświęconych analizie określonych obszarów ryzyka. Rozpoczęto także oddelegowywanie personelu między właściwymi organami krajowymi i EBC.

Bieżąca współpraca w zakresie nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi skupia się na ocenie i upowszechnianiu spójnego stosowania wysokich standardów nadzorczych przez organy krajowe. Zapewnienie spójności wyników wymaga zrozumienia podobieństw i różnic między tymi instytucjami w różnych krajach strefy euro oraz specyfiki krajowej.

W odniesieniu do instytucji mniej istotnych EBC bardzo przestrzega zasady proporcjonalności

Zasada proporcjonalności ma fundamentalne znaczenie dla pośredniego nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi i dlatego jest mocno wpisana zarówno w bieżące procesy, jak i w prace nad wspólnymi standardami i metodologiami. Z myślą o niej EBC wraz z właściwymi organami krajowymi opracował **system nadawania priorytetu**. Służy on do podziału instytucji mniej istotnych na mające niski, średni lub wysoki priorytet, odpowiednio do ich ryzykowności i potencjalnego wpływu na system finansowy danego kraju. Klasyfikacja ta pozwala dostosować szczegółowość nadzoru i intensywność działań nadzorczych do ryzyka ponoszonego przez daną instytucję.

Kluczowym elementem bieżącej współpracy EBC i właściwych organów krajowych jest specjalny system powiadamiania

Właściwe organy krajowe na bieżąco przesyłają informacje do centralnego punktu obsługi powiadomień w Dyrekcji Generalnej EBC ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego III w ramach **specjalnego systemu powiadamiania**. Pozwala to EBC oceniać praktyki nadzorcze i porównywać je ze standardami SSM. Na przykład właściwe organy krajowe składają ex ante powiadomienia o istotnych postępowaniach nadzorczych i projektach ważnych decyzji dotyczących instytucji mniej istotnych o wysokim priorytecie w odniesieniu do różnych kwestii (kapitału, płynności, SREP, zarządzania wewnętrznego itp.). Przekazują też powiadomienia w razie nagłego i znaczącego pogorszenia się sytuacji finansowej którejś z instytucji mniej istotnych. Celem tych powiadomień jest szybkie poinformowanie EBC, aby umożliwić mu ocenę sytuacji i omówienie z właściwym organem krajowym najlepszego trybu działania. W sumie w 2016 roku Nadzór Bankowy EBC otrzymał 79 powiadomień od właściwych organów krajowych.

Dotychczasowe doświadczenie wskazało na konieczność dalszego zwiększania spójności procedur powiadamiania stosowanych przez właściwe organy krajowe.

Dlatego powstała grupa robocza, która bada sposoby ulepszenia procedur i kryteriów.

Ponadto wyspecjalizowane **komórki zajmujące się poszczególnymi krajami** w Dyrekcji Generalnej ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego III utrzymują stały kontakt z właściwymi organami krajowymi w celu obserwacji sektora bankowego pod kątem zmian, które mogłyby wpłynąć na instytucje mniej istotne. Za pośrednictwem systemu powiadamiania gromadzą informacje i śledzą stan instytucji mniej istotnych o wysokim priorytecie. Monitorują także zmiany dotyczące instytucji, którym grozi znaczne pogorszenie się sytuacji finansowej lub poważne problemy płynnościowe (mogące przerodzić się w sytuację kryzysową) i zwracają się do EBC o decyzje w kwestii znacznych pakietów akcji bądź udzielenia lub cofnięcia licencji. W niektórych przypadkach współpraca komórek zajmujących się poszczególnymi krajami z właściwymi organami krajowymi obejmuje również prowadzenie działań na miejscu.

Bieżąca współpraca między EBC i właściwymi organami krajowymi polega także na ciągłym dążeniu do dalszego ujednoczenia procedur i metodologii dotyczących nadzoru nad sektorem instytucji mniej istotnych. Działania nadzorcze właściwych organów krajowych wobec tych instytucji oraz analiza i identyfikacja słabych punktów tego sektora i dotyczących go ryzyk są regularnie podsumowywane m.in. w specjalnych raportach przekazywanych nadzorcom z całej strefy euro. Współpraca i relacje w dużej mierze polegają także na dzieleniu się danymi i wymianie informacji. Dlatego właśnie EBC wraz z właściwymi organami krajowymi opracowują mechanizmy służące pogłębianiu współpracy informacyjnej.

Ramka 1

Instytucjonalne systemy ochrony

Znaczące postępy rozpoczętych w 2015 roku prac nad instytucjonalnymi systemami ochrony¹⁷

W niektórych państwach członkowskich banki oszczędnościowe i spółdzielcze stworzyły instytucjonalne systemy ochrony, które chronią uczestniczące w nich instytucje, przede wszystkim przez zapewnianie ich płynności i wypłacalności. W strefie euro 50% wszystkich instytucji kredytowych – na które przypada ok. 10% sumy aktywów sektora bankowego – jest objętych takim systemem. W 2016 roku zakończono podjęte w 2015 prace nad wspólnym podejściem do oceny instytucjonalnych systemów ochrony, zmierzające do zapewnienia ich spójnego traktowania w całej strefie euro.

Przewodnik dotyczący uznawania instytucjonalnych systemów ochrony na cele ostrożnościowe

Przewodnik dotyczący uznawania instytucjonalnych systemów ochrony na cele ostrożnościowe powstał w ramach działań EBC dotyczących opcji i swobód uznania przewidzianych w prawie unijnym. Został ukończony i opublikowany w lipcu 2016 roku, po konsultacjach społecznych. Celem przewodnika jest zapewnienie efektywności, spójności i przejrzystości zasad nadzoru, jakich należy przestrzegać podczas oceny instytucjonalnych systemów ochrony. Kwestia ta jest szczególnie

¹⁷ Zob. Raport roczny EBC z działalności nadzorczej 2015, s. 47.

istotna, gdyż oficjalne uznanie systemu skutkuje przyjęciem wobec jego członków innego podejścia do niektórych wymogów ostrożnościowych wynikających z rozporządzenia CRR (stosowanie 0% wagi ryzyka dla ekspozycji i zniesienie limitów dużych ekspozycji wobec innych członków systemu).

Koordinacja i współpraca przy „mieszanych” instytucjonalnych systemach ochrony w odniesieniu do procesu podejmowania decyzji i bieżącego monitorowania

Instytucjonalne systemy ochrony zazwyczaj składają się z instytucji istotnych i mniej istotnych (stąd określenie „mieszane”). Dlatego szczególnie ważne jest, by systemy te były jednakowo traktowane przez EBC i właściwe organy krajowe. W tym celu w listopadzie 2016 uchwalono i opublikowano [wytyczne EBC skierowane do właściwych organów SSM \(tj. EBC i właściwych organów krajowych\)](#). Określają one zasady uzgadniania między tymi organami decyzji nadzorczych dotyczących instytucjonalnych systemów ochrony oraz bieżącego monitorowania tych systemów. Ma to sprawić, że do oceny wniosków instytucji mniej istotnych o przystąpienie do systemu organy krajowe będą stosować te same kryteria. Ponadto w 2016 roku powstały i zaczęły działać grupy monitorujące złożone z przedstawicieli EBC i właściwych organów krajowych. Wytyczne EBC nie wpływają na wydane wcześniej zgody dotyczące instytucjonalnych systemów ochrony, jednak w przypadku znaczących zmian strukturalnych w systemie lub zdarzeń rodzących wątpliwości co do spełniania przez niego odpowiednich wymogów prawnych może być konieczna ponowna ocena.

1.2.7. Zadania makroostrożnościowe

W 2016 roku EBC prowadził rozmowy z właściwymi organami krajowymi na temat stosowania w strefie euro instrumentów makroostrożnościowych¹⁸. Aby zapewnić komplementarność narzędzi makroostrożnościowych i mikroostrożnościowych, obie perspektywy nadzoru były omawiane łącznie i w odniesieniu do całego SSM przez członków Rady Prezesów i Rady ds. Nadzoru na **Forum Makroostrożnościowym**. Stanowi ono platformę wymiany poglądów i informacji między przedstawicielami nadzoru mikroostrożnościowego i polityki makroostrożnościowej. Wymiana ta wniosła ważny wkład w tworzenie polityki makroostrożnościowej dzięki synergii i wykorzystaniu doświadczenia nadzorców do wypracowania wspólnego stanowiska np. w kwestiach ostrożnościowych. Jednak ze względu na zasadę rozdziału funkcji i integralność procesów decyzyjnych Rady Prezesów i Zarządu (art. 12 ust. 1 Statutu ESBC) dyskusje te nie obejmowały podejmowania oficjalnych decyzji.

Ponad 100
powiadomień
makroostrożnościowych
nadesłały organy
krajowe

W 2016 roku EBC otrzymał ponad 100 **powiadomień z zakresu polityki makroostrożnościowej od organów krajowych**. Większość z nich odnosiła się do kwartalnych decyzji w sprawie antycyklicznego bufora kapitałowego oraz identyfikacji i traktowania z punktu widzenia kapitału globalnych i innych instytucji kredytowych o znaczeniu systemowym. Zgodnie z metodologią Komitetu Bazylejskiego EBC i właściwe organy krajowe wskazały osiem globalnych instytucji o znaczeniu

¹⁸ Zgodnie z zakresem zadań powierzonych EBC na mocy art. 5 rozporządzenia SSM.

systemowym¹⁹, mających siedzibę we Francji, Hiszpanii, Holandii, Niemczech i Włoszech, i przyporządkowały je do grup wyznaczonych według wskaźnika stopniowo wprowadzanego bufora kapitałowego – od 0,75% do 1,5% – na rok 2018. (W momencie zakończenia wprowadzania buforów w 2019 roku ich ostateczny poziom w tych bankach będzie wynosić między 1,0% a 2,0%). Dodatkowo organy krajowe podjęły decyzje w sprawie wskaźników buforów kapitałowych dla 110 innych instytucji o znaczeniu systemowym, zgodnie z metodologią EBC dotyczącą oceniania tego rodzaju instytucji i wyznaczania ich buforów. EBC otrzymał także od niektórych organów krajowych powiadomienia dotyczące wdrażania buforów na ryzyko systemowe i dolnych limitów wag ryzyka oraz wzajemności w stosowaniu środków makroostrożnościowych między państwami członkowskimi²⁰.

W 2016 roku EBC w ramach nasilania działań informacyjnych wydał pierwsze [oświadczenie makroostrożnościowe](#) będące owocem dyskusji w ramach Forum Makroostrożnościowego.

¹⁹ Zidentyfikowane globalne instytucje o znaczeniu systemowym (które będą musiały całkowicie spełniać wymóg dotyczący bufora od 2019 roku) to: BNP Paribas, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, Deutsche Bank, ING Bank, Banco Santander, Société Générale oraz UniCredit Group.

²⁰ Więcej informacji można znaleźć w [Biuletynie Makroostrożnościowym EBC nr 2/2016](#).

2. Zezwolenia, egzekucja i sankcje

Chociaż EBC bezpośrednio nadzoruje jedynie instytucje istotne, to dla wszystkich instytucji kredytowych ze strefy euro jest organem właściwym do udzielania i cofania licencji bankowych oraz oceny transakcji nabycia znacznych pakietów akcji (działania te określa się łącznie jako „wspólne procedury”). Do jego obowiązków należy również ocena kompetencji i reputacji członków organów zarządczych istotnych instytucji kredytowych oraz postępowania paszportowe. Znaczna część decyzji podejmowanych przez europejski nadzór bankowy dotyczy zezwoleń.

W 2016 roku EBC otrzymał 3000 powiadomień o takich postępowaniach; większość z nich dotyczyła oceny kompetencji i reputacji. Przeprowadzono wiele prac w celu udoskonalenia procedur pod kątem współmierności i prostoty oraz opracowania wytycznych w różnych kwestiach.

EBC wywiązał się także z obowiązku stworzenia skutecznych mechanizmów zgłaszania naruszeń unijnego prawa. W 2016 roku zgłoszono 102 przypadki naruszenia prawa, z których 73 wchodziły w zakres zadań nadzorczych EBC. Dotyczyły one głównie zarządzania wewnętrznego oraz obliczania funduszy własnych i wymogów kapitałowych.

2.1. Zmiany liczby instytucji istotnych oraz wspólnych procedur

2.1.1. Zmiany liczby instytucji nadzorowanych bezpośrednio przez EBC

Wszechstronna ocena 2016

Wymóg przeprowadzenia wszechstronnej oceny dotyczy każdego banku, który zostaje (lub prawdopodobnie zostanie) objęty bezpośrednim nadzorem EBC na podstawie kryteriów istotności określonych w art. 6 ust. 4 rozporządzenia SSM.

Do grupy banków objętych wszechstronną oceną należą również instytucje, które z dużym prawdopodobieństwem staną się istotne na początku kolejnego roku kalendarzowego; nie można o tym jednak przesądzić przed otrzymaniem wyników pełnej oceny istotności, która może zostać ukończona dopiero po uzyskaniu wszystkich koniecznych danych (w tym sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy zbadanego przez biegłego rewidenta).

W okresie marzec–listopad 2016 EBC przeprowadził wszechstronną ocenę czterech banków:

- Abanka d.d. (Słowenia)

- Akciju sabiedrība "Rietumu Banka" (Łotwa)
- Banca Mediolanum S.p.A. (Włochy)
- Citibank Holdings Ireland Limited (Irlandia).

Wszeczhstronna ocena z 2016 roku była podobna do tej z 2014, którą objęto łącznie 130 banków, oraz tej z 2015 – 9 banków. Złożyły się na nią przegląd jakości aktywów i test warunków skrajnych.

Przegląd jakości aktywów przeprowadzono według metodologii zastosowanej w latach 2014 i 2015. Było to badanie raczej ostrożnościowe niż księgowowe. Pozwoliło ocenić wartości bilansowe aktywów banków według stanu na koniec 2015 roku i stwierdzić, czy nie ma potrzeby wzmocnienia ich bazy kapitałowej. Głównymi powodami korekty kapitału podstawowego Tier 1 w następstwie przeglądu były wykrycie dodatkowych ekspozycji zagrożonych oraz wzrost poziomu rezerw celowych i ogólnych.

Test warunków skrajnych opierał się na metodologii zastosowanej w analogicznym teście przeprowadzonym w 2016 roku przez EUNB. Punktem wyjścia były wyniki przeglądu jakości aktywów. W ramach testu opracowano projekcje sytuacji kapitałowej banków na trzy lata (2016–2018) według scenariuszy bazowego i szokowego.

Progi współczynnika CET1 przyjęte do identyfikacji niedoboru kapitału były takie same jak w latach 2014 i 2015, czyli 8% w przeglądzie jakości aktywów i scenariuszu bazowym testu warunków skrajnych oraz 5,5% w scenariuszu szokowym. Ogólny niedobór kapitału banku wyznaczano na poziomie najwyższej wartości niedoboru stwierdzonego w poszczególnych kategoriach. Zestawienie wyników osiągniętych przez trzy banki, które wyraziły zgodę na ich ujawnienie, zawiera **Tabela 3**.

Tabela 3

Wszeczhstronna ocena 2016

Nazwa banku	Wyjściowy współczynnik CET1 ¹	CET1 po przeglądzie jakości aktywów ¹	CET1 przy scenariuszu bazowym ²	CET1 przy scenariuszu szokowym ²	Niedobór CET1 (mln euro)
Abanka d.d.	23,00%	22,60%	23,80%	10,00%	0
Banca Mediolanum S.p.A.	19,70%	19,70%	23,00%	17,70%	0
Citibank Holdings Ireland Ltd	14,70%	13,30%	12,70%	10,40%	0

1) Współczynnik CET1 na dzień 31.12.2015 (oprócz Citibank Holdings Ireland Limited, dla którego jako datę referencyjną przyjęto 31.03.2016).

2) Najniższy współczynnik CET1 w trzyletnim horyzoncie czasowym testu warunków skrajnych.

W żadnym z tych banków wyniki przeglądu jakości aktywów i testu warunków skrajnych nie sytuują się poniżej odpowiednich progów. Wszeczhstronna ocena nie wykazała zatem niedoboru kapitału. Banki powinny jednak odnieść się do wniosków jakościowych z przeglądu jakości aktywów, takich jak braki dotyczące zasad i procedur oraz niedociągnięcia systemów danych. Podobne podejście przyjęto we wszeczhstronnej ocenie w latach 2014 i 2015.

Coroczna ocena istotności

Zgodnie z [rozporządzeniem ramowym SSM](#) przynajmniej raz w roku EBC sprawdza, czy nadzorowany podmiot lub grupa spełnia dowolne z kryteriów istotności określonych w art. 6 ust. 4 rozporządzenia SSM (suma aktywów, działalność transgraniczna itp.).

Sprawdzenie to odbywa się równoległe z wszechstronną oceną. Obejmuje instytucje kredytowe, finansowe spółki holdingowe i finansowe spółki holdingowe o działalności mieszanej mające siedzibę w strefie euro oraz oddziały instytucji kredytowych z siedzibą w innych państwach członkowskich.

Na podstawie tej oceny banki są klasyfikowane jako istotne lub mniej istotne. Istotne banki i grupy bankowe są nadzorowane bezpośrednio przez EBC. Nadzór nad instytucjami mniej istotnymi sprawują właściwe organy krajowe pod zwierzchnim nadzorem EBC.

W trakcie oceny prowadzonej w 2016 roku EBC i właściwe organy krajowe z uczestniczących państw członkowskich oceniały, czy: (a) podmioty uznane za istotne w dalszym ciągu spełniają odpowiednie kryteria, (b) podmioty mające obecnie status mniej istotnych nadal nie spełniają kryteriów istotności, (c) wyjątki oraz szczególne okoliczności stwierdzone w poprzednim roku nadal są aktualne.

Nowe instytucje istotne

Po corocznej ocenie przeprowadzonej w połowie listopada 2016 liczba instytucji istotnych obniżyła się ze 129 do 127 podmiotów. Citibank Holdings Ireland Limited²¹ został uznany za instytucję istotną z uwagi na znaczny wzrost wielkości, więc od 1 stycznia 2017 roku przejdzie pod bezpośredni nadzór EBC. Przeszedł istnieć WGZ Bank (po fuzji z DZ Bank), a dwie grupy (State Street bank Luxembourg S.C.A i RFS Holdings B.V.) przeszły restrukturyzację i przestały być uznawane za istotne.

Należy wspomnieć, że lista instytucji istotnych jest na bieżąco aktualizowana w ciągu roku. Na koniec 2016 roku liczba tych instytucji obniżyła się do 126. Najnowsza wersja listy nadzorowanych podmiotów znajduje się na [stronie Nadzoru Bankowego EBC](#).

²¹ Citibank Holdings Ireland Limited to finansowa spółka holdingowa na najwyższym szczeblu konsolidacji dla podmiotu bankowego Citibank Europe plc, który jest jedyną jednostką zależną Citibank Holdings Ireland Limited.

Tabela 4

Instytucje istotne i mniej istotne w SSM po corocznej ocenie 2016

	Suma aktywów (mld euro)	Liczba podmiotów	
		na poziomie skonsolidowanym	na poziomie jednostkowym
Instytucje istotne	21 114,75	127	951
Instytucje mniej istotne	5 354,62	2 972	3 275
Razem	26 469,37	3 099	4 226

Suma aktywów na dzień 30.12.2016, data referencyjna: 31.12.2015 (lub ostatnia dostępna), data odniesienia dla struktur grupowych instytucji mniej istotnych: 15.11.2016.

2.1.2. Wspólne procedury (licencje i znaczne pakiety akcji), ocena kompetencji i reputacji oraz postępowania paszportowe

Liczba procedur pozostała ogólnie stabilna

3182

postępowania w sprawie zezwoleń, o których powiadomiono EBC

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC został powiadomiony przez właściwe organy krajowe o 3182 postępowaniach w sprawie zezwoleń, z których 24 dotyczyły wniosków o licencję, 42 – cofnięcia licencji, 178 – wygaśnięcia licencji²², 142 – nabycia znacznych pakietów akcji, 2544 – powołania nowych członków zarządu lub rady nadzorczej²³, a 252 – postępowań paszportowych.

W 2016 roku Rada ds. Nadzoru i Rada Prezesów zatwierdziły w sumie 2686 postępowań dotyczących zezwoleń²⁴. Przeprowadzono także 214 postępowań, które nie wymagały oficjalnej decyzji EBC, głównie paszportowych i dotyczących wygaśnięcia licencji.

Poza przypadkami wygaśnięcia licencji liczba wspólnych procedur utrzymała się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym; drobne odchylenia mieściły się w granicach normy. Liczba ocen kompetencji i reputacji zmalała, a postępowań dotyczących cofnięcia licencji – wzrosła. Liczba postępowań w sprawie nabycia znacznych pakietów akcji pozostała zasadniczo stabilna. Wzrost liczby postępowań związanych z wygaśnięciem zezwolenia był częściowo skutkiem ubocznym innych zdarzeń (np. połączenia grupy ponad 100 powiązanych banków w jeden podmiot). Wynikał jednak także z ulepszenia procedur oraz zwiększonej wiedzy o wymogu powiadamiania EBC o takich postępowaniach.

²² Wygaśnięcie zezwolenia oznacza, że w przypadkach określonych w prawie krajowym traci ono ważność bez konieczności podejmowania oficjalnej decyzji w tej sprawie; następuje to automatycznie po spełnieniu szczególnego, dokładnie określonego warunku, np. zrzeczenia się licencji przez instytucję czy tego, że instytucja ta przestaje istnieć, np. wskutek fuzji.

²³ W tym niewielka liczba wniosków (15) dotyczących dodatkowych stanowisk dyrektorskich.

²⁴ Tych 2686 postępowań ujęto w 1191 aktach prawnych przyjętych przez EBC (zob. **rysunek 7** w rozdziale 4.2). Niektóre akty odnoszą się do więcej niż jednego postępowania (np. oceny kompetencji i reputacji kilku członków organów zarządzających tej samej instytucji istotnej lub nabycia znacznych pakietów akcji różnych spółek zależnych w ramach jednej transakcji).

Tabela 5

Większość postępowań zgłoszonych do EBC dotyczyła oceny kompetencji i reputacji²⁵

Udzielenie licencji			Cofnięcie licencji			Wygaśnięcie licencji			Znaczny pakiet akcji			Ocena kompetencji i reputacji			Paszporty		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
7	37	24	5	26	42	0	26	178	9	134	142	115	2729	2544	34	431	252

Uwaga: W poprzednich raportach rocznych EBC z działalności nadzorczej postępowania dotyczące cofnięcia i wygaśnięcia licencji były podawane łącznie. Z powodu wzrostu liczby wygaśnień kategorie te są obecnie rozdzielone.

Liczba zgłaszanych postępowań paszportowych zmalała w wyniku ulepszenia procesu powiadamiania

W przypadku postępowań paszportowych ich znaczny spadek wynika przede wszystkim z ulepszeń wprowadzonych w systemie powiadamiania. Właściwe organy krajowe mogą obecnie podawać informacje o kilku postępowaniach dotyczących danej nadzorowanej jednostki lub zestawu usług w jednym powiadomieniu. Bez tej zmiany łączna liczba postępowań paszportowych byłaby podobna jak w poprzednim roku.

Wspólne procedury

Coraz więcej modeli biznesowych łączy tradycyjne usługi bankowe z dostępem przez urządzenia mobilne

Większość postępowań licencyjnych dotyczyła istniejących instytucji kredytowych, które dokonywały restrukturyzacji (np. połączenia lub podziału banków/grup bankowych – powstałe podmioty wymagają nowych licencji) lub podjęły nowy rodzaj działalności (więc musiały rozszerzyć swoją licencję). Wśród zupełnie nowych banków występujących o licencję zaobserwowano wzrost liczby modeli biznesowych obejmujących świadczenie tradycyjnych usług bankowych za pośrednictwem urządzeń mobilnych. Tendencja ta odzwierciedla większe zainteresowanie sektora bankowego innowacjami technologicznymi („FinTech”). Przykładem takiego modelu biznesowego było wprowadzenie przez bank internetowy usługi skierowanej do firm technologicznych zamierzających wprowadzać produkty ze zintegrowanymi usługami bankowymi oraz insourcing usług bankowych świadczonych za pośrednictwem rozwiązań mobilnych.

Postępowania dotyczące cofania i wygaśnięcia licencji dotyczą w dużym stopniu instytucji kredytowych dobrowolnie rezygnujących z prowadzenia działalności bankowej oraz banków podlegających fuzji lub restrukturyzacji. Niemniej jednak niewielka, ale istotna część procedur dotyczących cofania licencji została uruchomiona wskutek (niedobrowolnej) likwidacji lub restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji podmiotu; wszystkie przypadki dotyczyły instytucji mniej istotnych.

Postępowania dotyczące nabycia znacznego pakietu akcji były, podobnie jak w 2015 roku, w dużej mierze związane z wewnętrzną reorganizacją (np. konsolidacja w obrębie grupy), która często wynikała z dążenia do zmniejszenia kosztów. Część postępowań dotyczyła nabycia udziałów w bankach przez fundusze kapitałowe lub fundusze państwowe, z uwzględnieniem szczególnych aspektów związanych ze

²⁵ Ponieważ datą graniczną dla 2014 roku był 15 stycznia 2015, dane za lata 2014 i 2015 w niewielkim stopniu się pokrywają.

złożonymi strukturami korporacyjnymi, potencjalnie krótkim horyzontem czasowym inwestycji czy stosowaniem finansowania lewarowanego (szczególnie podmioty przejmujące²⁶).

Ocena kompetencji i reputacji

Istnieją trzy ogólne typy procedur oceny kompetencji i reputacji, w zależności od roli osoby powoływanej: członek wykonawczy organu zarządzającego, członek niewykonawczy organu zarządzającego lub osoba pełniąca kluczową funkcję²⁷. Około dwóch trzecich postępowań dotyczy członków niewykonawczych, pozostałe – członków wykonawczych. Liczba ocen osób pełniących kluczowe funkcje jest znikoma²⁸.

Wiele ocen obejmowało pogłębioną analizę; w ok. jednej piątej przypadków pojawiły się wątpliwości, w większości co do dyspozycyjności i doświadczenia. W wielu z tych przypadków EBC określił warunki, zobowiązania lub zalecenia dotyczące określonych zastrzeżeń, np. uwarunkował swoją decyzję ukończeniem dodatkowego szkolenia lub rezygnacją z jakiejś funkcji poza bankiem z powodu konfliktu interesów lub braku dyspozycyjności.

W 2016 roku podjęto skuteczne działania mające na celu skrócenie średniego czasu trwania postępowań dotyczących oceny kompetencji i reputacji. Udało się znacznie zmniejszyć zaległości i około 98% postępowań w tej kategorii zakończyło się w terminie określonym w prawie krajowym.

W 2016 roku oceny kompetencji i reputacji stały się efektywniejsze

Zmiany w obsłudze postępowań związanych z wydawaniem zezwoleń

W 2016 roku podjęto dodatkowe działania zmierzające do przyspieszenia postępowań, zarówno w celu zapanowania nad dużym napływem zgłoszeń, jak i zmniejszenia zaległości. Opierając się na doświadczeniach z 2015 roku, usprawniono procesy wewnętrzne i przyspieszono wspólne działania właściwych organów krajowych i EBC.

W drugiej połowie 2016 roku wdrożono moduł zezwoleń w systemie zarządzania informacjami IMAS²⁹. System ten pozwolił usprawnić i zautomatyzować sekwencje czynności wykonywanych przez EBC i właściwe organy krajowe, co stanowi istotny krok w dążeniu do objęcia nim pełnego cyklu postępowania.

²⁶ „Szczególne podmioty przejmujące” cechują się złożoną strukturą korporacyjną, nieprzejrzystymi zasadami ładu korporacyjnego, strategią inwestycji krótkoterminowych oraz stosowaniem finansowania dłużnego lub quasi-dłużnego.

²⁷ Osoby pełniące kluczowe funkcje nie są członkami organu zarządzającego, ale mają istotny wpływ na kierowanie instytucją; mogą to być np. specjaliści ds. ryzyka kredytowego, osoby odpowiedzialne za zapewnianie zgodności z przepisami itp.

²⁸ Dopiero pod koniec 2016 roku wyjaśniono (do stosowania od 2017), że ocena osób pełniących ważniejsze funkcje wymagana przez prawo krajowe należy do kompetencji EBC.

²⁹ IMAS to system zarządzania informacjami w europejskim nadzorze bankowym. Zob. też rozdział 4.6.

Wypracowanie stanowiska polityki nadzorczej

Mimo harmonizacji osiągniętej dzięki dyrektywie CRD IV, zaleceniom EUNB oraz standardom regulacyjnym nadal występują różnice między państwami członkowskimi w zakresie przepisów krajowych wdrażających CRD IV i praktyk nadzorczych związanych z postępowaniami dotyczącymi zezwoleń. Dlatego Nadzór Bankowy EBC stale działa na rzecz ich dalszej harmonizacji przez określanie – wraz z właściwymi organami krajowymi i odpowiednimi obszarami funkcjonalnymi EBC – stanowiska polityki nadzorczej, dążąc w ten sposób do wypracowania wspólnej praktyki w tym zakresie.

Po zatwierdzeniu w 2015 roku stanowiska w niektórych sprawach (reputacji, dyspozycyjności oraz łącznych kwalifikacji) opracowano kolejne, dotyczące stosowania wywiadów jako narzędzia do zbierania informacji w ramach oceny kompetencji i reputacji, w tym zalecanego sposobu prowadzenia wywiadów. Gdy Nadzór Bankowy EBC wyda swój **przewodnik do oceny kompetencji i reputacji**³⁰, wywiady takie staną się obowiązkowe w przypadku nominacji dyrektorów wykonawczych oraz prezesów zarządu w samodzielnych bankach istotnych oraz w bankach na najwyższym szczeblu grup. Opracowano również stanowiska w sprawie (a) oceny doświadczenia kandydata, (b) jednolitego stosowania zgód warunkowych i (c) ponownej oceny. Objęły one też ocenianie dodatkowych niewykonawczych stanowisk dyrektorskich oraz łączenia stanowisk dyrektora wykonawczego i prezesa zarządu.

Opracowano stanowisko polityki nadzorczej w sprawie nabywania znacznych pakietów akcji, skupione przede wszystkim na szczególnych podmiotach przejmujących oraz na zakresie, aspektach proceduralnych i formie decyzji podejmowanych przez EBC. Zaawansowane są również dodatkowe prace nad kryteriami oceny znacznych pakietów akcji; ich ukończenie powinno nastąpić w 2017 roku.

Aby pomóc w skutecznym wdrażaniu nowych stanowisk, Nadzór Bankowy EBC włożył wiele starań w przeszkolenie swoich pracowników w zakresie komunikacji z sektorem bankowym i ogółem społeczeństwa.

Jeśli chodzi o stanowisko dotyczące **licencji**, rozpoczęły się również prace nad określeniem zakresu, oceną kryteriów i aspektami proceduralnymi ich udzielania. Kolejnym projektem jest opracowanie wspólnego stanowiska europejskiego nadzoru bankowego w sprawie przyznawania licencji bankowym podmiotom z branży FinTech.

³⁰ Projekt **przewodnika do oceny kompetencji i reputacji** został przedstawiony do konsultacji społecznych 14 listopada 2016, równoległe i w pełni zgodnie z konsultacjami EUNB na temat poprawionych wytycznych dotyczących stabilności. Publikacja ostatecznej wersji przewodnika planowana jest na drugi kwartał 2017.

2.2. Zgłaszanie naruszeń, egzekucja i sankcje

2.2.1. Egzekucja i sankcje

Zgodnie z rozporządzeniem SSM i odnośnym rozporządzeniem ramowym podział uprawnień między EBC a właściwymi organami krajowymi w zakresie egzekwowania prawa i nakładania sankcji zależy od charakteru domniemanego naruszenia, osoby odpowiedzialnej i środków, które należy zastosować (zob. [Raport roczny EBC z działalności nadzorczej 2014](#)).

W początkowej fazie działalności europejskiego nadzoru bankowego skupiano się na zdobywaniu wiedzy na temat sytuacji ostrożnościowej nadzorowanych podmiotów (w 2015 roku wszczęto zaledwie cztery postępowania, z których dwa zakończono w tym samym roku). W 2016 roku EBC wszczął 41 postępowań dotyczących sankcji i jedno postępowanie egzekucyjne; dotyczyły one 36 nadzorowanych instytucji istotnych.

Wliczając dwa postępowania, które nie zakończyły się w 2015 roku, w 2016 EBC prowadził 44 postępowania, z których 42 dotyczyły sankcji, a dwa – środków egzekucyjnych (zob. [tabela 6](#)).

Tabela 6

Działalność EBC związana z egzekucją i sankcjami w 2016 roku

	Postępowania dotyczące sankcji	Postępowania egzekucyjne	Razem
Postępowania w toku na koniec 2015 roku	1	1	2
Postępowania wszczęte w 2016 roku	41	1	42
Postępowania prowadzone w 2016 roku	42	2	44
w tym postępowania zakończone	5	1	6
w tym wnioski EBC do organów krajowych o wszczęcie postępowania	3	–	3
w tym postępowania w toku na koniec 2016 roku	34	1	35

W sumie 30 z 42 postępowań dotyczących sankcji prowadzonych w 2016 roku odnosiło się do domniemanych naruszeń stosowanego bezpośrednio prawa unijnego (w tym rozporządzeń i decyzji EBC). Objęły one 26 nadzorowanych instytucji istotnych, a dotyczyły funduszy własnych, sprawozdawczości, ujawniania informacji, płynności oraz dużych ekspozycji. W 2016 roku dwa z tych postępowań zostały zamknięte, przede wszystkim z powodu braku podstaw prawnych do nałożenia sankcji w przedmiotowych przypadkach. Dochodzenie w sprawie pozostałych zgłoszonych naruszeń nadal trwa.

Spośród 42 postępowań dotyczących sankcji 12 odnosiło się do podejrzeń, że nadzorowane instytucje istotne lub osoby fizyczne naruszyły przepisy krajowe transponujące dyrektywę CRD IV. Chodziło o kwestie zarządzania wewnętrznego, tj. mechanizmy kontroli wewnętrznej, funkcje organu zarządzającego oraz wynagrodzenia. W 2016 roku trzy z tych postępowań umorzono z powodu

W 2016 roku liczba postępowań EBC dotyczących sankcji znacznie wzrosła

42

postępowania w sprawie egzekucji i sankcji wszczął EBC w 2016

Harmonijna współpraca między EBC a właściwymi organami krajowymi jest kluczowym elementem wykonywania przez EBC uprawnień do egzekwowania prawa i nakładania sankcji

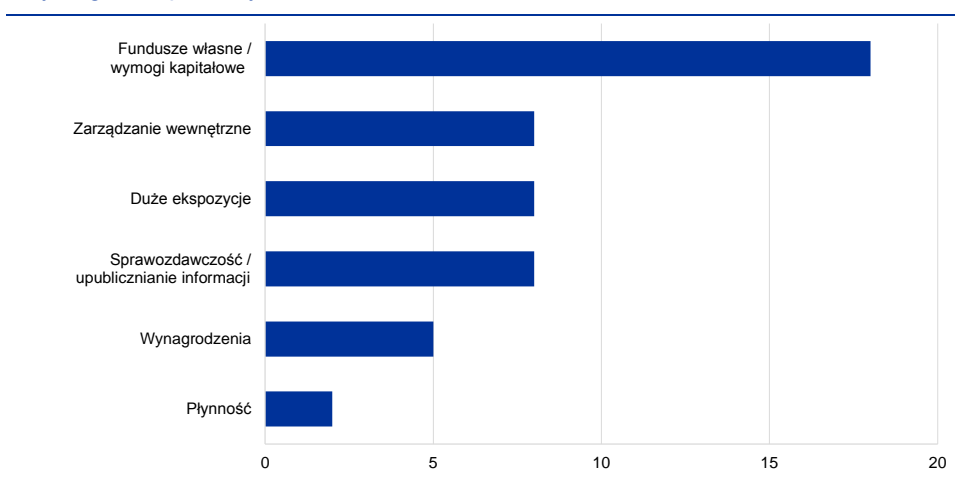
bezzasadności. Ponadto EBC skierował do właściwych organów krajowych trzy wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nałożenia sankcji w ramach kompetencji krajowych.

Dwa spośród postępowań prowadzonych w 2016 roku dotyczyły podejrzenia o naruszenie przepisów krajowych dotyczących wynagrodzeń oraz niewykonania decyzji nadzorczej EBC. Jedno z nich zamknięto z powodu braku podstaw prawnych do nałożenia sankcji, natomiast drugie jeszcze się toczy.

Zestawienie postępowań prowadzonych przez EBC w zakresie egzekucji i sankcji w 2016 roku w podziale na charakter naruszenia przedstawiono na **wykresie 5**.

Wykres 5

Postępowania w zakresie egzekucji i sankcji dotyczyły głównie funduszy własnych i wymogów kapitałowych

Gdy EBC ma podstawy, aby podejrzewać, że popełniono przestępstwo, zwraca się do odpowiedniego właściwego organu krajowego o zgłoszenie sprawy odpowiednim organom w celu przeprowadzenia dochodzenia i ewentualnego wszczęcia postępowania karnego zgodnie z prawem krajowym. W 2016 roku skierował jeden taki wniosek, a na koniec roku rozważał ten krok w czterech przypadkach.

2.2.2. Doświadczenia w zakresie zgłaszania naruszeń na mocy art. 23 rozporządzenia SSM

Do obowiązków EBC należy zapewnianie skutecznych mechanizmów umożliwiających wszystkim obywatelom informowanie o naruszeniu prawa UE (działanie znane jako „whistleblowing”). Dlatego wprowadził on mechanizm zgłaszania naruszeń, który obejmuje [specjalną platformę internetową](#), dostępną na stronie Nadzoru Bankowego EBC.

27%

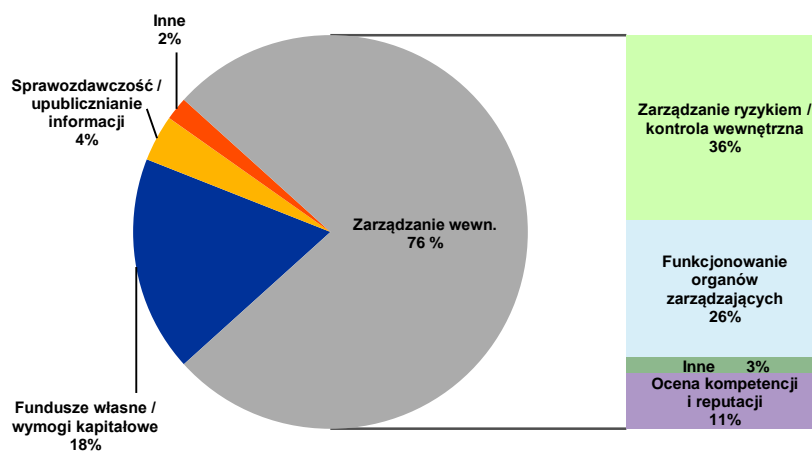
więcej zgłoszeń
o naruszeniu przepisów
wpłynęło do EBC w 2016

W 2016 EBC otrzymał 100 zgłoszeń o naruszeniach, o 27% więcej niż w poprzednim roku. Najwięcej, bo aż 70, dotyczyło złamania przepisów unijnych, z czego 68 wchodziło w zakres zadań nadzorczych EBC (pozostałe dwa – w zakres kompetencji właściwych organów krajowych). Reszta zgłoszeń dotyczyła głównie zagadnień krajowych niezwiązanych z wymogami ostrożnościowymi (np. ochrony konsumentów), więc wykraczała poza zakres mechanizmu zgłaszania naruszeń.

Najczęściej zgłaszano przypadki związane z zarządzaniem wewnętrznym (76%) oraz niewłaściwym obliczeniem funduszy własnych i wymogów kapitałowych (18%). Szczegółowe dane przedstawia **wykres 6**. Kwestie związane z zarządzaniem wewnętrznym odnosiły się głównie do zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz funkcjonowania organów zarządczych i wymogów w zakresie kompetencji i reputacji ich członków³¹.

Wykres 6

Informacje przekazywane poprzez system zgłaszania naruszeń dotyczą przede wszystkim zarządzania wewnętrznego

Główne działania podjęte w odniesieniu do zgłoszonych naruszeń od listopada 2014:

- kontrole na miejscu (37% spraw),
- wnioski do nadzorowanej instytucji o przeprowadzenie wewnętrznego śledztwa/audytu lub przekazanie dokumentacji/wyjaśnień (31% spraw),
- wewnętrzna ocena na podstawie istniejącej dokumentacji (32% spraw).

Pięć zgłoszeń spowodowało – lub może jeszcze spowodować – wszczęcie postępowań przeciwko trzem nadzorowanym instytucjom.

Niektóre z otrzymanych zgłoszeń spowodowały lub mogą spowodować wszczęcie postępowania o nałożenie sankcji

³¹ Kategoria „zarządzanie ryzykiem / kontrola wewnętrzna” obejmuje rozwiązania i procedury, jakie dany podmiot musi wprowadzić dla zapewnienia odpowiedniej identyfikacji istniejącego lub potencjalnego ryzyka i zarządzania nim, a także sprawozdawczości w tym zakresie. Kategoria „funkcje organów zarządzających” dotyczy stopnia wywiązywania się z obowiązków przez osoby, które faktycznie kierują działalnością instytucji lub są uprawnione do wyznaczania jej strategii, celów i ogólnego kierunku działań, a także do nadzorowania i śledzenia zarządczego procesu decyzyjnego.

3. SSM jako część europejskiej i światowej architektury nadzoru

Jednym z priorytetów Nadzoru Bankowego EBC jest współpraca na szczeblu europejskim i międzynarodowym. W związku z tym EBC wynegocjował już i podpisał ważne porozumienia z kilkoma innymi instytucjami, w tym Jednolitą Radą ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji oraz Europejskim Urzędem Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA). Trwają prace nad zawarciem porozumień z organami nadzoru, krajowymi organami nadzoru rynkowego i organami nadzoru z państw członkowskich UE spoza strefy euro. Europejski nadzór bankowy uczestniczy ponadto w pracach kolegiów organów nadzoru, które odgrywają ważną rolę dla nadzorowanych banków działających także w krajach spoza strefy euro.

W 2016 roku europejski nadzór bankowy nadal brał udział w pracach związanych z unijnymi przepisami o naprawie oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. Oceniał plany naprawcze opracowane przez banki oraz opiniował plany restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dla Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji. EBC był też aktywny na forach europejskich i międzynarodowych opracowujących zasady zarządzania kryzysowego.

W ramach działań na rzecz wprowadzenia globalnych przepisów dla sektora bankowego EBC brał udział w pracach Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego jako członek ponad 30 jego grup, podgrup i zespołów zadaniowych. Nadzór Bankowy EBC miał również wkład w prace EUNB oraz otrzymał prawo udziału w posiedzeniach plenarnych Rady Stabilności Finansowej.

3.1. Współpraca europejska i międzynarodowa

3.1.1. Współpraca z innymi krajowymi i unijnymi organami nadzoru

W 2016 roku EBC zapoczątkował łącznie 24 procesy negocjacji w sprawie zawarcia porozumień o współpracy z organami nadzoru bankowego z krajów UE spoza strefy euro i państw trzecich oraz unijnymi organami nadzoru rynkowego. Cztery z tych porozumień zostały już podpisane.

Współpraca w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego

EBC prowadzi intensywny dialog z organami nadzoru z krajów UE.

Dąży do zawarcia własnych porozumień z dziewięcioma właściwymi organami krajowymi z państw UE spoza strefy euro, co przewidziano w art. 3 ust. 6

rozporządzenia SSM. Jako że współpraca i wymiana informacji między właściwymi organami w obrębie UE już trwa na zasadach określonych w dyrektywie CRD IV, w porozumieniach z europejskimi właściwymi organami krajowymi ustala się jedynie dodatkowe szczegóły.

W grudniu 2016 roku EBC zawarł porozumienie z organami nadzoru ze Szwecji, Norwegii, Danii i Finlandii w sprawie nadzorowania oddziałów uznanych za istotne na mocy dyrektywy CRD IV. Jego przedmiotem są sprawy związane z bieżącym nadzorem, np. udział w posiedzeniach kolegiów organów nadzoru, wymiana informacji i kontrole na miejscu³².

EBC prowadzi także rozmowy z krajowymi organami nadzoru rynkowego z UE w sprawie podpisania porozumienia opartego na wzorze opracowanym wcześniej przez EBC we współpracy z ESMA. Podpisał je już z jednym organem; trwają negocjacje z dwoma innymi.

EBC zawarł również porozumienia z EUNB i ESMA.

Współpraca z organami z państw trzecich

Z czasem porozumienia między właściwymi organami nadzoru ze strefy euro a państwami trzecimi zostaną zastąpione porozumieniami między EBC a tymi państwami

W dążeniu do ułatwienia bieżącego nadzoru EBC przystąpił, gdy było to możliwe, do porozumień, które właściwe organy krajowe z krajów strefy euro zawarły z organami nadzoru z państw trzecich przed powołaniem jednolitego mechanizmu nadzorczego. Z czasem porozumienia te będą stopniowo zastępowane porozumieniami, które EBC sam zawrze z organami z państw trzecich.

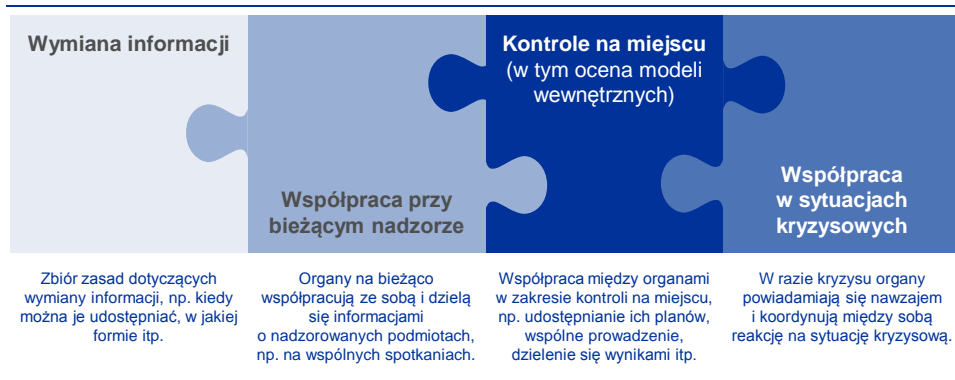
W 2016 roku EBC rozpoczął negocjacje w sprawie porozumień z dziesięcioma organami nadzoru z państw trzecich. Ich celem jest wzajemne ułatwienie realizacji zadań nadzorczych. Porozumienia mają obejmować m.in. wymianę informacji, współpracę przy bieżącym nadzorze i w sytuacjach nadzwyczajnych, kontrole na miejscu oraz kontrole modeli wewnętrznych.

W 2016 i na początku 2017 roku EBC zawarł porozumienia z dwoma organami nadzoru z państw trzecich: w sprawie nadzoru nad instytucjami kredytowymi i w sprawie wymiany informacji na temat instytucji o znaczeniu systemowym.

³² Porozumienie to ma na celu ułatwienie współpracy w odniesieniu do istotnych oddziałów, w obrębie strefy euro i poza nią, między Nadzorem Bankowym EBC a właściwymi organami z krajów skandynawskich (oraz między nimi wzajemnie). Dlatego dotyczy nie tylko podmiotów ze strefy euro, ale także szerszej grupy objętej nadzorem organów z krajów skandynawskich. Oprócz funkcji nadzorczych porozumienie obejmuje również ochronę konsumentów, usługi i systemy płatnicze, a także przeciwdziałanie praniu pieniędzy. Zakres porozumienia wykracza zatem zdecydowanie poza zadania Nadzoru Bankowego EBC. Stopień współpracy między organami, które je podpisały, jest jednak regulowany przez prawo UE, więc Nadzór Bankowy EBC będzie w nim uczestniczył jedynie w zakresie swoich funkcji nadzorczych.

Rysunek 6

Cztery obszary nadzoru objęte porozumieniami negocjowanymi przez EBC

Kolegia organów nadzoru

Kolegia organów nadzoru odgrywa kluczową rolę w koordynacji nadzoru nad transgranicznymi grupami bankowymi

Kolegia organów nadzoru to stałe gremia koordynacyjne o elastycznym składzie, w których uczestniczą przedstawiciele właściwych organów zaangażowanych w nadzór nad transgranicznymi grupami bankowymi. Odgrywają ważną rolę wobec banków objętych jednolitym mechanizmem nadzorczym, które prowadzą działalność w krajach spoza strefy euro.

W 2016 roku EBC wzmocnił rolę kolegiów, aby – w myśl dyrektywy CRD IV – zwiększyć skuteczność europejskiego systemu wymiany informacji, wspólnych ocen ryzyka oraz wspólnych decyzji dotyczących wymogów kapitałowych i płynnościowych.

 45 kolegiów nadzorczych z udziałem EBC

Jako organ sprawujący nadzór skonsolidowany Nadzór Bankowy EBC odpowiada za organizację i działanie 29 kolegiów. Zasiadają w nich przedstawiciele odpowiednich krajów unijnych, EUNB oraz – w roli obserwatorów – organów nadzorujących istotne oddziały i spółki zależne poszczególnych grup bankowych w państwach trzecich. Są to m.in. organy nadzoru zajmujące się światowymi rynkami bankowymi i finansowymi.

Aby zapewnić właściwe działanie poszczególnych kolegiów, wspólne zespoły nadzorcze wprowadziły odpowiednie procesy i procedury dla każdej instytucji istotnej, dla której EBC jest organem sprawującym nadzór skonsolidowany³³.

Jako przyjmujący organ nadzoru nad instytucjami istotnymi ze strefy euro mającymi siedzibę w nieuczestniczącym państwie członkowskim UE (jest to siedem grup bankowych) Nadzór Bankowy EBC – przez odpowiednią reprezentację we wspólnych zespołach nadzorczych – brał czynny udział w pracach kolegiów zajmujących się transgranicznymi grupami bankowymi.

³³ Zgodnie z wymogami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2016/98 oraz rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2016/99.

Jeśli chodzi o inne instytucje istotne ze strefy euro działające na skalę międzynarodową, w 2016 roku Nadzór Bankowy EBC pełnił funkcję organu sprawującego nadzór skonsolidowany wobec czterech grup bankowych, które mają siedzibę w uczestniczącym państwie członkowskim, ale istotną działalność transgraniczną prowadzą tylko poza UE. Jednocześnie Nadzór Bankowy EBC brał udział jako organ przyjmujący w pracach kolegów zajmujących się pięcioma transgranicznymi grupami bankowymi z siedzibą w państwach trzecich, mających w strefie euro spółki zależne uznane za instytucje istotne.

Aktualna sytuacja w zakresie bliskiej współpracy

Państwa członkowskie UE, które nie wprowadziły euro, mogą uczestniczyć w jednolitym mechanizmie nadzorczym na zasadzie bliskiej współpracy. Jej podstawowe warunki są określone w art. 7 rozporządzenia SSM, natomiast sprawy proceduralne reguluje [decyzja EBC/2014/5](#). W 2016 nie wpłynął żaden formalny wniosek o nawiązanie bliskiej współpracy.

3.1.2. Udział w pracach związanych z unijnymi przepisami o naprawie oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków

Unijne przepisy o naprawie oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji są ważnym elementem wzmocnienia stabilności sektora bankowego w UE. Nadzór Bankowy EBC odgrywa w tym zakresie zasadniczą rolę. Jego zaangażowanie w tym obszarze zwiększyło się w 2016 roku, m.in. w związku z dalszymi przygotowaniem do uruchomienia jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

Do kluczowych zadań Nadzoru Bankowego EBC na rzecz zwiększania odporności instytucji istotnych w okresach zwiększonych napięć należy ocena **planów naprawczych**. Tura składania planów naprawczych za rok 2015, których ocenę przeprowadzono w 2016, była etapem przejściowym. Gdy instytucje składały swoje plany do EBC, dyrektywa w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków nie była jeszcze przetransponowana we wszystkich państwach członkowskich i nie wdrożono niektórych istotnych przepisów dotyczących sporządzania planów naprawczych. Celem Nadzoru Bankowego EBC było otrzymanie pierwszego zestawu planów naprawczych dla wszystkich instytucji oraz dopilnowanie, aby plany te w jak najkrótszym czasie spełniały minimalne wymagania określone w dyrektywie i odpowiednich rozporządzeniach delegowanych Komisji. W przypadku planów z poważnymi niedociągnięciami banki były zobowiązane dokonać korekty przed ich ponownym złożeniem.

Na podstawie tej oceny EBC przeprowadził analizę porównawczą, która ujawniła kluczowe obszary wymagające dopracowania m.in. w zakresie kompletności i jakości danych, wiarygodności propozycji naprawy, surowości zastosowanych scenariuszy oraz kalibracji wskaźników naprawy. Na tej podstawie z kolei sporządzono pisma z informacją zwrotną, które zostały wysłane do banków na

Zwiększa się udział Nadzoru Bankowego EBC w realizacji zadań związanych z unijnymi przepisami o naprawie oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

koniec oceny. Plany naprawcze za 2016 rok wpłynęły we wrześniu i w grudniu; ich ocena jest w toku. Dzięki temu banki uzyskają wiarygodne propozycje działań naprawczych, które będą mogły wdrożyć, aby odzyskać odporność w czasach napięć.

Nadzór Bankowy EBC utrzymuje regularne kontakty z Jednolitą Radą ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

W 2016 roku EBC i Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji zaczęły realizować dwustronne porozumienie określające zasady współpracy i wymiany informacji, które zostało podpisane pod koniec 2015 roku. Mówiąc ogólnie, EBC udostępniał Jednolitej Radzie plany naprawcze oraz inne informacje i dane na zasadach uzgodnionych w porozumieniu.

W 2016 roku Rada zasięgała opinii Nadzoru Bankowego EBC w sprawie projektów planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji niektórych instytucji istotnych. EBC dokonywał oceny tych planów i przekazywał Radzie swoje spostrzeżenia. Owocne rozmowy i cenna wymiana informacji odbywały się również w związku z powierzonym Jednolitej Radzie zadaniem określenia minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych.

Przedstawiciel EBC uczestniczył w posiedzeniach Jednolitej Rady, zaś jej przewodnicząca została zaproszona na część posiedzeń Rady ds. Nadzoru, co służyło wzmocnieniu dialogu na wysokim szczeblu między oboma organami. Zacieśnienie współpracy na poziomie technicznym umożliwił także konstruktywny udział pracowników EBC w pracach komitetów Jednolitej Rady i vice versa, równoległe z kontaktami między wspólnymi zespołami nadzorczymi a wewnętrznymi zespołami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zajmującymi się poszczególnymi bankami. Pod koniec roku EBC wprowadził zmianę techniczną w swoich systemach, dzięki której pracownicy i członkowie Jednolitej Rady otrzymali bezpośredni dostęp do systemu informatycznego i danych przechowywanych na platformie nadzorczej, zgodnie z postanowieniami porozumienia, w miejsce dotychczasowej praktyki osobistego przekazywania informacji. Zmiana ta zwiększa skuteczność wymiany informacji i minimalizuje obciążenie banków w zakresie sprawozdawczości.

Nadzór Bankowy EBC brał udział w różnych inicjatywach regulacyjnych

W 2016 Nadzór Bankowy EBC działał na forach europejskich i międzynarodowych kształtujących politykę związaną z zarządzaniem kryzysowym. Na przykład miał wkład w prace nad wnioskiem ustawodawczym Komisji Europejskiej opublikowanym w listopadzie 2016, dotyczącym m.in. zmiany przepisów o minimalnym wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych oraz hierarchii wierzycieli w dyrektywie w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. Ponadto EBC uczestniczył w obradach komitetów EUNB i Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji odpowiedzialnych za opracowanie standardów regulacyjnych dotyczących zapobiegania kryzysom i zarządzania kryzysowego.

Oprócz tego w czwartym kwartale 2016 roku EBC brał udział w projekcie z udziałem kierownictwa odpowiednich organów z Wielkiej Brytanii, USA i unii bankowej mającym na celu zacieśnienie współpracy między krajami na wypadek upadłości dużego banku transgranicznego, stanowiącym kontynuację prac przeprowadzonych przez organy międzynarodowe.

3.1.3. Zespół oceniający EUNB

Nadzór Bankowy EBC czynnie uczestniczył w pracach zespołu oceniającego EUNB, do którego zadań należy porównywanie podobnych organów w celu zwiększania spójności wyników nadzoru.

W 2016 roku zespół oceniający przeprowadził taki przegląd w odniesieniu do wykonawczych standardów technicznych dotyczących wymogów w zakresie sprawozdawczości nadzorczej ([rozporządzenie wykonawcze Komisji \(UE\) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r.](#)).

Przeгляд ten miał na celu ocenę praktyk nadzorczych właściwych organów w odniesieniu do obowiązków instytucji w zakresie sprawozdawczości nadzorczej. Objął wprowadzone procesy, np. procedury i systemy informatyczne służące do zbierania danych i kontrolowania ich jakości, aktualizowania zasad sprawozdawczych oraz stosowania narzędzia pytań i odpowiedzi opracowanego przez EUNB, a także sprawy z zakresu zarządzania wewnętrznego.

Przeгляд wykazał, że we wszystkich badanych obszarach EBC ma wprowadzone kompletne procesy.

3.1.4. Programy oceny sektora finansowego przez MFW

Prowadzone przez MFW programy oceny sektora finansowego to kompleksowe i pogłębione oceny sektora finansowego danego kraju. Obejmują one:
(a) rozpoznanie głównych słabości i ocenę odporności sektora finansowego,
(b) ocenę polityki danego kraju w zakresie stabilności finansowej, a także jego przepisów i praktyk nadzorczych, oraz (c) ocenę sieci bezpieczeństwa finansowego oraz zdolności systemu finansowego do opanowania i przezwyciężenia kryzysu finansowego³⁴.

Programy oceny sektora finansowego przez MFW mają zasięg krajowy, więc ich realizacją kierują organy krajowe. Niemniej oprócz odpowiednich organów krajowych w monitoringu przeprowadzonym w krajach strefy euro intensywnie uczestniczy także EBC, z racji swoich obowiązków w zakresie mikroostrożnościowego nadzoru bankowego i polityki makroostrożnościowej.

W 2016 roku MFW ukończył realizację programów w Finlandii, Holandii, Irlandii i Niemczech, a rozpoczął – w Hiszpanii i Luksemburgu (ich realizacja ma się zakończyć w 2017). Na dalszą część bieżącego roku zaplanowane jest rozpoczęcie programów w Belgii, Francji i Włoszech; ich zakończenie nastąpi prawdopodobnie w 2018.

Ze względu na charakter tych programów większość wyników i zaleceń będzie nadal kierowana do odpowiednich organów krajowych. Niemniej w związku z nową

EBC intensywnie uczestniczy w realizacji programów oceny sektora finansowego przez MFW w krajach strefy euro

³⁴ Więcej informacji o trzech modułach programów MFW i głównych celach udziału EBC podano w rozdziale 4.1.2 Raportu rocznego EBC z działalności nadzorczej 2015.

architekturą nadzoru bankowego w strefie euro zalecenia związane z funkcjonowaniem jednolitego mechanizmu nadzorczego mogą być kierowane do EBC jako właściwego adresata z prawnego punktu widzenia. Na przyszłość zalecenia te – aby monitoring i doradztwo MFW były w dalszym ciągu skuteczne i istotne – będą musiały w pełni uwzględniać zasady kształtowania prawa oraz rozkład kompetencji w poszczególnych państwach członkowskich, strefie euro i UE.

3.2. Wkład w prace nad europejskimi i międzynarodowymi ramami regulacyjnymi

3.2.1. Wkład w proces bazylejski

W styczniu 2016 grupa prezesów banków centralnych i szefów organów nadzoru, stanowiąca organ monitorujący Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego, zatwierdziła gruntowny przegląd standardu dotyczącego ryzyka rynkowego. Poza tym określiła program prac Komitetu na 2016 rok, w tym uzgodniła, że w ramach finalizowania pakietu Bazylea III Komitet ukończy prace nad ograniczeniem nadmiernej zmienności aktywów ważonych ryzykiem przez zrewidowanie odnośnych zasad oraz sposobu kalibracji wskaźnika dźwigni finansowej. Nadzór Bankowy EBC był czynnie zaangażowany w prace strategiczne i ilościowe analizy wpływu w obu tych obszarach.

W styczniu 2017 wspomniana grupa z zadowoleniem przyjęła postępy prac Komitetu Bazylejskiego nad ukończeniem pokryzysowych reform regulacyjnych. Zauważyła jednak przy tym, że na ukończenie propozycji reform potrzeba więcej czasu i dopiero wtedy będzie można je ocenić. Prace powinny dobiec końca w najbliższej przyszłości.

Ogólnie rzecz biorąc, Nadzór Bankowy EBC uczestniczy w ponad 30 grupach, podgrupach i zespołach zadaniowych Komitetu Bazylejskiego. Oprócz zrewidowanych zasad odnoszących się do ryzyka rynkowego reformy uzgodnione w 2016 dotyczą: podejścia do ryzyka stopy procentowej dotyczącego portfela bankowego, poprawy zasad sekurytyzacji oraz standardu dotyczącego ujmowania pod kątem kapitału regulacyjnego inwestycji banków zaliczanych do całkowitej zdolności do pokrycia strat. Komitet ogłosił też konsultacje społeczne na temat podejścia regulacyjnego do rezerw księgowych oraz wymogów informacyjnych w ramach filaru III.

Wkład w prace EUNB

Na szczeblu unijnym Nadzór Bankowy EBC i EUNB prowadziły razem dalsze prace nad wspólnym zadaniem, jakim jest ujednoczenie norm ostrożnościowych dla instytucji finansowych, mające kluczowe znaczenie dla zapewnienia spójności nadzoru w europejskim sektorze bankowym.

Reformy w ramach Bazylei III nie zostały jeszcze zakończone

W 2016 roku przedstawiciele Nadzoru Bankowego EBC uczestniczyli w pracach ponad 35 struktur EUNB (stałych komitetów i podgrup) oraz głównego komitetu, czyli Rady Organów Nadzoru EUNB, w którym Nadzór Bankowy EBC ma miejsce jako członek bez prawa głosu.

Nadzór Bankowy EBC jest aktywny we wszystkich grupach roboczych, do których należy. Na przykład w 2016 roku ściśle współpracował z EUNB przy opracowywaniu i wdrażaniu działań mających pogłębić **zbieżność procesów przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz środków nadzorczych w ramach filaru II**.

W szczególności czynnie uczestniczył w opracowaniu wytycznych na temat procesu SREP (wytyczne EUNB 2014/13), ryzyka stopy procentowej dotyczącego portfela bankowego (wytyczne EUNB 2015/08) i opinii EUNB wydanej 16 grudnia 2015 w sprawie interakcji między filarem I, filarem II i wymogiem połączonego bufora a ograniczeniami w wypłacie z zysku, jak również w opracowaniu wspólnego unijnego podejścia do zaleceń kapitałowych w ramach filaru II. Współpraca dotyczyła również przygotowywania rocznego raportu EUNB na temat zbieżności nadzoru.

Nadzór Bankowy EBC blisko współpracował z EUNB także przy opracowaniu rozwiązań regulacyjnych będących częścią przeglądu **metody ratingów wewnętrznych**³⁵. EBC współprzewodniczył grupie zadaniowej EUNB ds. walidacji modeli, która ma pomagać EUNB w wykonywaniu zadań regulacyjnych dotyczących ryzyka kredytowego, ze szczególnym naciskiem na ratingi wewnętrzne.

W związku z tym EBC był w bliskim kontakcie z EUNB i wieloma innymi właściwymi organami krajowymi podczas opracowywania różnych rozwiązań regulacyjnych, które zaplanowano jako rezultat prac EUNB nad rozpoznaniem głównych czynników zmienności we wdrażaniu modeli wewnętrznych. Rozwiązania te mają postać regulacyjnych standardów technicznych lub wytycznych. Będą kolejno wprowadzane w następnych latach.

W odniesieniu do **wskaźnika dźwigni finansowej** Nadzór Bankowy EBC był ściśle zaangażowany w prace przygotowawcze EUNB nad raportem zawierającym zalecenia dotyczące kalibracji tego wskaźnika dla instytucji w UE (opublikowanym w sierpniu 2016)³⁶. W szczególności wspomagał EUNB przez koordynowanie analiz ilościowych leżących u podstaw raportu. Raport powstał na podstawie rozporządzenia CRR i stanowi ważny element wprowadzania przez Komisję Europejską wskaźnika dźwigni finansowej do minimalnych wymogów filaru I.

³⁵ Metoda ratingów wewnętrznych (metoda IRB) to jedna z metod, jakie instytucje mogą stosować do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. W zasadach przewidziano dwa ogólne możliwe podejścia: podstawową metodę IRB, według której banki obliczają dla siebie parametr prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, a pozostałe parametry ryzyka są określone w rozporządzeniu CRR, oraz zaawansowaną metodę IRB, według której banki samodzielnie obliczają wszystkie swoje parametry ryzyka.

³⁶ [Raport EUNB w sprawie wymogów dotyczących wskaźnika dźwigni finansowej na mocy art. 511 rozporządzenia CRR.](#)

3.2.2. Wdrażanie opcji i swobód uznania przewidzianych w pakiecie CRR/CRD IV

W 2015 roku EBC rozpoczął projekt ujednoczenia opcji i swobód uznania przewidzianych w rozporządzeniu CRR, dyrektywie CRD IV i rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61³⁷, które zapewniają organom nadzoru lub krajowym ustawodawcom pewien margines swobody we wdrażaniu odpowiednich przepisów prawa UE.

W 2016 Nadzór Bankowy EBC ukończył realizację projektu dotyczącego opcji i swobód uznania w odniesieniu do instytucji istotnych

Ponad 130

opcji i swobód jest obecnie wykonywanych jednolicie w całej strefie euro

W 2016 roku, po dwóch rundach konsultacji społecznych, EBC zakończył projekt dotyczący opcji i swobód³⁸. W związku z tym uchwalili [rozporządzenie](#) i wydał [przewodnik](#) w celu ujednoczenia stosowania wszystkich opcji i swobód w sprawach należących bezpośrednio do kompetencji EBC³⁹. Wdrożenie rozporządzenia i przewodnika pozwala na jednolite stosowanie ponad 130 opcji i swobód dotyczących nadzoru i znacznie przyczynia się do zmniejszania rozbieżności regulacyjnych w strefie euro. Banki istotne mogą działać w uczestniczących państwach członkowskich na jednolitych zasadach i podlegają ocenie nadzorczej prowadzonej według spójnych kryteriów.

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC rozszerzył projekt dotyczący opcji i swobód na instytucje mniej istotne

EBC w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi rozszerzył projekt dotyczący opcji i swobód na nadzór nad instytucjami mniej istotnymi. Celem jest zapewnienie równych warunków działania i spójnego stosowania wysokich standardów nadzoru całej w strefie euro, z pełnym uwzględnieniem zasady proporcjonalności. Projekt wytycznych i zalecenie dla właściwych organów krajowych były przedmiotem konsultacji społecznych, które trwały od 3 listopada 2016 do 5 stycznia 2017. Oczekuje się, że oba akty, po uwzględnieniu wyników konsultacji, zostaną uchwalone późną wiosną 2017 roku.

Mimo dużych starań podejmowanych przez Nadzór Bankowy EBC w celu ujednoczenia przepisów nadal występują różnice między krajami. Dzieje się tak dlatego, że część uregulowań prawnych ma postać dyrektyw unijnych, które wymagają transpozycji do prawa krajowego. Transpozycje różnią się w zależności od kraju, co w niektórych przypadkach prowadzi do fragmentacji ram regulacyjnych. Europejski nadzór bankowy staje się przez to mniej skuteczny i bardziej kosztowny. Do zmniejszenia występujących jeszcze różnic regulacyjnych, które są nieuzasadnione z punktu widzenia nadzoru ostrożnościowego, potrzeba więc działań legislacyjnych. Dotyczy to także tych opcji i swobód uznania, nad którymi kontrolę mają wyłącznie prawodawcy.

³⁷ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.

³⁸ Szczegółowy opis założeń, istoty i przebiegu projektu EBC dotyczącego opcji i swobód nadzorczych znajduje się w [Raportcie rocznym EBC z działalności nadzorczej 2015](#).

³⁹ Z uwzględnieniem wyłącznie instytucji istotnych.

3.2.3. Wkład w prace Rady Stabilności Finansowej

W 2016 Nadzór Bankowy EBC nadal uczestniczył w pracach Rady Stabilności Finansowej (FSB), zwłaszcza w obszarach zarządzania kryzysowego (za pośrednictwem grupy sterującej FSB ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji) oraz zarządzania wewnętrznego, ryzyka związanego ze sposobem działania i wynagrodzeń (za pośrednictwem odpowiednich jednostek FSB).

Nadzór Bankowy EBC uczestniczy w posiedzeniach plenarnych FSB

Na posiedzeniu plenarnym, które odbyło się 21 lipca 2016 w Chengdu, FSB podjęła decyzję⁴⁰ o zmianie swoich zasad proceduralnych, aby umożliwić udział przedstawiciela Nadzoru Bankowego EBC w **posiedzeniach plenarnych FSB**. Wiceprzewodnicząca Rady ds. Nadzoru została tym samym przedstawicielem Nadzoru Bankowego EBC na szczeblu decyzyjnym FSB.

Nadzór Bankowy EBC zamierza zwiększyć swój udział w pracach FSB w związku ze zmianami jej agendy, jakich można się spodziewać, gdy przewodnictwo w grupie G20 obejmą Niemcy. Nacisk zostanie przeniesiony z dokończenia opracowywania pokryzysowych reform finansowych na ich pełne, szybkie i spójne wdrożenie.

⁴⁰ Zob. komunikat prasowy FSB (2016) na temat [posiedzenia Rady Stabilności Finansowej w Chengdu 21 lipca](#).

4. Organizacja Nadzoru Bankowego EBC

W 2016 roku Rada ds. Nadzoru i Rada Prezesów podjęły ok. 1800 decyzji w trybie zatwierdzenia przy braku sprzeciwu. Tak jak rok wcześniej większość z nich dotyczyła oceny kompetencji i reputacji kadry zarządzającej banków. Ze względu na dużą liczbę decyzji EBC podjął działania na rzecz dalszego usprawnienia procesu decyzyjnego, z których najważniejsze było opracowanie zasad przyjmowania pewnych rodzajów decyzji nadzorczych w trybie delegacji.

Wyzwaniem dla europejskiego nadzoru bankowego jest fragmentacja prawa w strefie euro

Czynnikiem utrudniającym podejmowanie decyzji jest to, że państwa członkowskie wprowadziły przepisy dyrektywy CDR IV do swojego prawa w sposób niejednolity. Prowadzi to do fragmentacji prawa, która stanowi przeszkodę w dążeniu nadzoru do zapewnienia bankom równych warunków działania. Zwiększa ona także biurokrację i powoduje wzrost kosztów, gdyż wymaga od EBC zapoznania się z 19 różnymi krajowymi systemami prawnymi. Fragmentację prawa dodatkowo zwiększa to, że niektóre państwa przekształcają także niewiążące praktyki nadzorcze w wiążące akty prawne. Poza tym w niektórych przypadkach akty krajowe stanowiące transpozycję dyrektywy CRD IV i inne regulacje krajowe, które idą dalej niż przepisy unijne, wywołały debatę na temat dokładnego zakresu uprawnień nadzorczych EBC. W 2016 roku EBC w ścisłej współpracy z Komisją Europejską sprecyzował podział kompetencji między sobą a właściwymi organami krajowymi i wskazał, w jakich przypadkach wykonanie uprawnień nadzorczych wynikających z prawa krajowego leży bezpośrednio w jego gestii.

4.1. Rozliczanie się z odpowiedzialności

Nadzór Bankowy EBC utrzymywał bliski kontakt z Parlamentem Europejskim i Radą UE

Niniejszy raport roczny jest jedną z głównych form rozliczania się Nadzoru Bankowego EBC z odpowiedzialności, jakie przewidziano w rozporządzeniu SSM. Rozporządzenie to stanowi, że nałożeniu na EBC zadań nadzorczych powinno dla równowagi towarzyszyć wprowadzenie odpowiednich wymagań w zakresie przejrzystości i rozliczania się z odpowiedzialności. Jednym z priorytetów EBC na rok 2016 było utrzymywanie i rozwijanie [zasad odpowiedzialności demokratycznej](#) (ustanowionych na podstawie porozumienia międzyinstytucjonalnego między Parlamentem Europejskim a EBC oraz protokołu ustaleń między Radą UE a EBC).

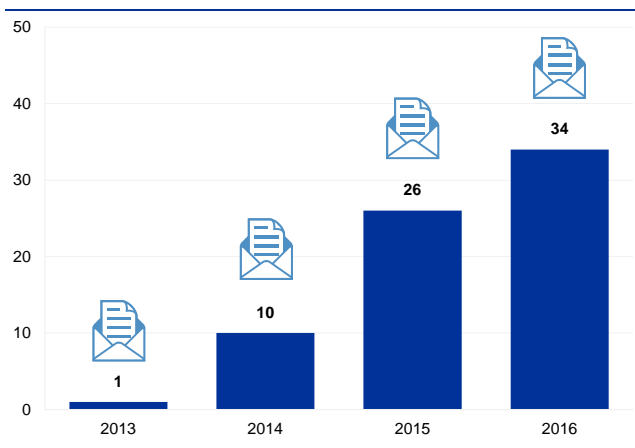
Jeśli chodzi o relacje z Parlamentem Europejskim, w 2016 roku przewodnicząca Rady ds. Nadzoru zaprezentowała Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu raport roczny EBC z realizacji zadań nadzorczych za rok 2015 ([22 marca](#)), a także wystąpiła przed tą komisją na dwóch zwyczajnych wysłuchaniach publicznych ([13 czerwca](#) i [9 listopada](#)) i trzech doraźnych wymianach poglądów (22 marca, 13 lipca i 9 listopada). Wśród omawianych spraw znalazły się kredyty zagrożone, proces SREP i dossier ustawodawcze w dziedzinie nadzoru bankowego.

Przez cały rok 2016 EBC opublikował na swojej [stronie internetowej](#) 34 odpowiedzi na interpelacje poselskie na temat nadzoru. Dotyczyły one ram prawnych oraz zasad

stosowanych przez EBC w odniesieniu do rozmaitych kwestii związanych z nadzorem, m.in. testu warunków skrajnych przeprowadzonego w 2016 roku przez EUNB, czynności nadzorczych EBC, procesu SREP oraz kredytów zagrożonych.

Wykres 7

Wzrost liczby odpowiedzi na interpelacje posłów do Parlamentu Europejskiego w 2016

Ponadto zgodnie z porozumieniem międzyinstytucjonalnym EBC przekazywał Parlamentowi Europejskiemu protokoły z posiedzeń Rady ds. Nadzoru. W 2016 roku wprowadzono nową formę tych protokołów, dzięki czemu dają one lepszy obraz omawianych kwestii. Zmianę tę Parlament przyjął z zadowoleniem.

Jeśli chodzi o relacje z Radą UE, w 2016 roku przewodnicząca Rady ds. Nadzoru wzięła udział w dwóch posiedzeniach Eurogrupy odbywających się w składzie pokrywającym się z unią bankową: 22 kwietnia przedstawiła raport roczny EBC z realizacji zadań nadzorczych za rok 2015, a 9 listopada uczestniczyła w wymianie poglądów na temat m.in. testu warunków skrajnych EUNB, procesu SREP na rok 2016, kredytów zagrożonych oraz ujednoczenia

opcji i swobód uznania przewidzianych w pakiecie CRR/CRD IV.

W ramach obowiązków sprawozdawczych określonych w rozporządzeniu SSM przedstawiciele EBC zaangażowani w nadzór bankowy uczestniczyli w wymianach poglądów z parlamentami krajowymi.

Relacje z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym

Na mocy art. 20 ust. 7 rozporządzenia SSM Europejski Trybunał Obrachunkowy przeprowadził badanie „operacyjnej skuteczności zarządzania EBC”; pracom tym towarzyszyła intensywna wymiana informacji między Trybunałem a Nadzorem Bankowym EBC. W listopadzie 2016 Trybunał wydał [pierwsze sprawozdanie specjalne pt. „Jednolity Mechanizm Nadzorczy – dobry początek, lecz konieczne są dalsze usprawnienia”](#). Skupił się w nim na operacyjnej skuteczności zarządzania w dziedzinie nadzoru bankowego i odnotował osiągnięcia EBC w zakresie budowania nadzoru europejskiego. Niemniej sprawozdanie zawiera też 13 zaleceń, do których EBC wstępnie się ustosunkował w samym sprawozdaniu i nad którymi obecnie pracuje. Najważniejsze zalecenia Trybunału dotyczyły czterech obszarów: (a) zarządzania (w tym usprawnienia procesu decyzyjnego w dziedzinie nadzoru); (b) rozliczalności (w tym opracowania i przekazania do wiadomości publicznej formalnych ram wykonania zadań); (c) wspólnych zespołów nadzorczych (w tym zapewnienia pełnego i proporcjonalnego uczestnictwa organów krajowych w pracach zespołów); (d) nadzoru na miejscu (w tym zwiększenia obecności pracowników EBC podczas inspekcji).

4.2. Proces decyzyjny

4.2.1. Rada ds. Nadzoru i Komitet Sterujący

Rysunek 7

Decyzje podjęte przez Radę ds. Nadzoru w 2016

Uwagi: Podane liczby dotyczą pojedynczych decyzji nadzorczych skierowanych do nadzorowanych podmiotów lub instytucji zainteresowanych ich przejęciem oraz instrukcji dla właściwych organów krajowych w sprawie instytucji istotnych lub mniej istotnych. Ponadto Rada ds. Nadzoru podjęła decyzje dotyczące szeregu zagadnień przekrojowych (m.in. wspólnych metodologii) i instytucjonalnych.

1) W zakres 1191 decyzji w postępowaniach dotyczących zezwoleń weszło 2686 odrębnych procedur (zob. rozdział 2.1.2).

W 2016 roku zwołano łącznie 28 posiedzeń Rady ds. Nadzoru, z których 24 odbyły się we Frankfurcie nad Menem, a cztery przeprowadzono w formie telekonferencji. Na tych posiedzeniach Rada omawiała rozmaite kwestie, dotyczące zarówno poszczególnych banków, jak i ogólnej polityki. Większość decyzji Rada ds. Nadzoru podjęła w trybie pisemnym⁴¹. Podobnie jak w 2015 roku dotyczyły one przede wszystkim oceny kompetencji i reputacji kadry zarządzającej banków.

Bardzo duża liczba decyzji dotyczyła konkretnych banków (zob. **rysunek 7**) i została przyjęta w trybie niezgłoszenia sprzeciwu. Zgodnie z tą dwuetapową procedurą projekty decyzji są najpierw przekazywane do zatwierdzenia Radzie ds. Nadzoru. Następnie ostateczne wersje projektów są przedkładane Radzie Prezesów i jeśli ta nie zgłosi sprzeciwu, decyzje uznaje się za uchwalone.

Trzydzieści osiem ze 126 grup bankowych nadzorowanych bezpośrednio przez EBC w 2016 roku chciało otrzymywać oficjalne decyzje EBC w języku urzędowym UE innym niż angielski.

Oprócz decyzji w sprawie konkretnych banków Rada ds. Nadzoru podjęła kilka decyzji w kwestiach przekrojowych, przede wszystkim dotyczących stosowania wspólnych metod i zasad w konkretnych dziedzinach nadzoru. Niektóre z tych decyzji zostały wydane przez jednostki tymczasowe działające na zlecenie Rady ds. Nadzoru. W skład tych jednostek wchodził członkowie wyższego kierownictwa EBC i właściwych organów krajowych. Przeprowadziły one prace przygotowawcze związane z metodologią nadzorczego do instytucji o wysokim wskaźniku kredytów zagrożonych. Rada ds. Nadzoru ukończyła także prace nad korzystaniem z opcji i swobód uznania

⁴¹ Zgodnie z art. 6 ust. 7 **Regulaminu Rady ds. Nadzoru** decyzje mogą być podejmowane w drodze procedury pisemnej, chyba że sprzeciwi się temu co najmniej trzech członków Rady ds. Nadzoru mających prawo głosu. W takim przypadku daną decyzję włącza się do porządku następnego posiedzenia Rady. Przy procedurze pisemnej na analizę zagadnienia standardowo Rada ma co najmniej pięć dni roboczych.

przewidzianych w prawie unijnym. W sierpniu 2016 wydano w związku z tym [addendum do przewodnika EBC w sprawie stosowania opcji i swobód uznania przewidzianych w prawie unijnym](#).

Rada ds. Nadzoru

Pierwszy rząd (od lewej):
Mathias Dewatripont, Elisa Ferreira, Tatiana Dubinova (w zastępstwie Vladimíra Dvořáčka), Julie Dickson, Anneli Tuominen, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Jelena Lebedeva (w zastępstwie Pētersa Putniņa), Cyril Roux, Alexander Demarco

Środkowy rząd (od lewej):
Raimund Röseler (w zastępstwie Felixa Hufelda), Ignazio Angeloni, Luc Coene, Zoja Razmusa, Norbert Goffinet, Claude Simon, Marko Bošnjak, Fernando Restoy Lozano

Ostatni rząd (od lewej):
Helmut Ettl, Jouni Timonen, Andreas Dombret, Fabio Panetta, Andreas Ittner, Karol Gabarretta, Andres Kurgpõld (w zastępstwie Kilvara Kesslera), Vytautas Valvionis (w zastępstwie Ingridy Šimonytė), Yíangos Demetriou, Ilias Plaskovitis, Jan Sijbrand, Robert Ophèle

W 2016 roku EBC jeszcze bardziej usprawnił proces decyzyjny

5 stycznia 2017 zmarł Luc Coene, przedstawiciel EBC w Radzie ds. Nadzoru.

Oficjalny komunikat znajduje się na stronie internetowej EBC.

W 2016 roku EBC podjął działania w celu dalszego usprawnienia swojego procesu decyzyjnego. Nie tylko ujednolicił niektóre części dokumentacji i objął powiązane decyzje jedną procedurą pisemną, lecz także opracował **zasady podejmowania określonych rodzajów decyzji w trybie delegacji**. Dzięki temu większość decyzji w dwóch obszarach – oceny wymogów w zakresie kompetencji i reputacji oraz zmieniania oceny istotności nadzorowanych podmiotów – zostanie w 2017 roku scedowana na kierowników wyższego szczebla w Nadzorze Bankowym EBC. Dąży się w ten sposób do delegowania na dużą skalę rutynowych decyzji o niskim stopniu uznaniowości. Delegacja uprawnień decyzyjnych znacznie usprawni proces podejmowania decyzji nadzorczych. Pozwoli także Radzie ds. Nadzoru i Radzie Prezesów skupić się na kwestiach o poważniejszych skutkach oraz decyzjach wymagających głębszej analizy.

Komitet Sterujący, w którego skład wchodzi ośmiu członków Rady ds. Nadzoru, wspiera działania Rady i organizuje jej posiedzenia⁴². W 2016 roku odbyło się 18 posiedzeń, wszystkie we Frankfurcie nad Menem. W kwietniu nastąpiła kolejna rotacja pięciu przedstawicieli właściwych organów krajowych po upływie rocznej kadencji.

⁴² Zob. art. 26 ust. 10 rozporządzenia SSM.

Przewodnicząca	Danièle Nouy	Cypr	Yiannos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Wiceprzewodnicząca	Sabine Lautenschläger	Łotwa	Kristaps Zakulis (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Przedstawiciele EBC	Ignazio Angeloni Luc Coene (do 5 stycznia 2017) Julie Dickson Sirrka Hämäläinen (do czerwca 2016)	Litwa	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas) (do 1 sierpnia 2016) Vytautas Valvionis (Lietuvos bankas) (od 15 lutego 2017)
Belgia	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique)	Luksemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Niemcy	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Centrali ta' Malta / Central Bank of Malta)
Estonia	Kilvar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Holandia	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irlandia	Cyril Roux (Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland) (do 28 lutego 2017) Ed Sibley (Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland) (od 1 marca 2017)	Austria	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Grecja	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)	Portugalia	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Hiszpania	Fernando Restoy Lozano (Banco de España) (do 31 grudnia 2016) Javier Alonso (od 1 stycznia 2017)	Słowenia	Stanislava Zadravec Capriolo (Banka Slovenije) (do 5 kwietnia 2016) Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (od 6 kwietnia 2016 do 13 marca 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (od 14 marca 2017)
Francja	Robert Ophèle (Banque de France)	Słowacja	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Włochy	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finlandia	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 28 lutego 2017) Olli Rehn (Suomen Pankki) (od 1 marca 2017)

Poza tym odbyło się 15 posiedzeń Komitetu Sterującego w rozszerzonym składzie, czyli z udziałem przedstawicieli wyższego szczebla z wszystkich 19 właściwych organów krajowych. Dziesięć z tych posiedzeń miało miejsce we Frankfurcie nad Menem, a pięć przeprowadzono w formie telekonferencji. Ich tematem była organizacja testu warunków skrajnych w 2016 roku.

4.2.2. Działalność Administracyjnej Rady Odwoławczej

W 2016 roku Administracyjna Rada Odwoławcza⁴³ otrzymała osiem wniosków o przegląd administracyjny decyzji nadzorczych EBC (zob. **wykres 8**).

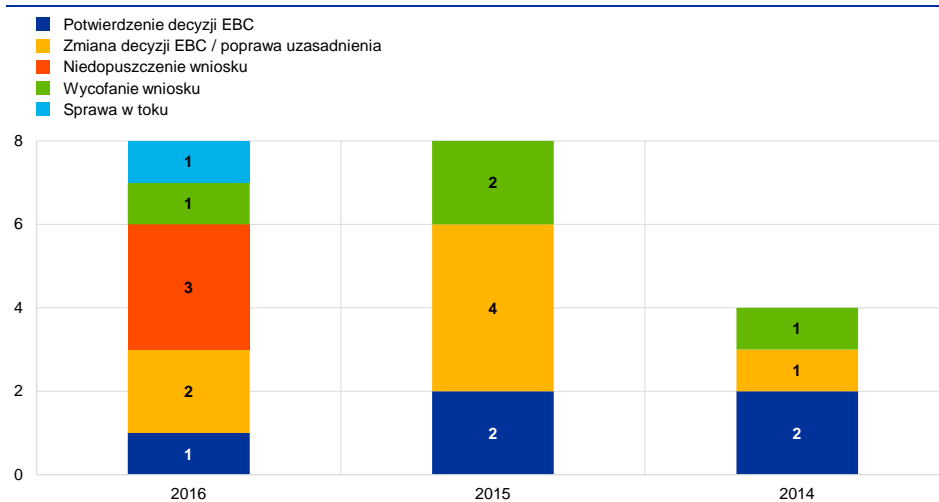
W większości przypadków po wydaniu opinii przez Radę Odwoławczą nie doszło do zaskarżenia decyzji przed sądem. Tym samym jej działania pozwoliły zmniejszyć koszty odwołań od decyzji nadzorczych ponoszone przez wszystkich zainteresowanych. Taka „ekonomia procesowa” była jednym z głównych powodów utworzenia Administracyjnej Rady Odwoławczej przez prawodawców unijnych⁴⁴.

⁴³ W skład Administracyjnej Rady Odwoławczej wchodzi pięciu członków: Jean-Paul Redouin (przewodniczący), Concetta Brescia Morra (wiceprzewodnicząca), Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri i Edgar Meister, oraz dwóch członków zastępczych: René Smits i Ivan Šramko (od 3 lutego 2016).

⁴⁴ Motyw 64 rozporządzenia SSM.

Wykres 8

Liczba wniosków o rewizję taka sama jak w 2015

Źródło: EBC.

Badane zagadnienia i istotne kwestie

Wnioski składane do Administracyjnej Rady Odwoławczej dotyczyły rozmaitych zagadnień i różnych rodzajów decyzji nadzorczych: ładu korporacyjnego, przestrzegania wymogów nadzorczych oraz cofania licencji.

W 2016 roku przegląd decyzji EBC skupiał się głównie na ich zgodności z przepisami proceduralnymi, w tym wymogami sprawiedliwości proceduralnej, rzetelności przedstawienia faktów, wystarczającego umotywowania przesłanek oraz poszanowania zasady proporcjonalności. Rada Odwoławcza badała poza tym współpracę EBC z właściwymi organami nadzoru, która obejmowała czasem także banki spoza SSM (wchodzące w skład istotnej grupy nadzorowanej bezpośrednio przez EBC).

Utrudnieniem w prowadzeniu przeglądów decyzji EBC była zwłaszcza fragmentacja prawa (różnice we wdrożeniu przepisów unijnych w prawie krajowym) oraz wciąż szeroki zakres krajowych swobód uznania.

W 2016 roku w dwóch przypadkach Rada Odwoławcza przeprowadziła przesłuchania ustne. Dają one wnioskodawcom i EBC możliwość przedstawienia swoich argumentów i stały się ważnym elementem procesu odwoławczego.

4.3. Pracownicy Nadzoru Bankowego EBC

Wkrótce po tym, jak 4 listopada 2014 zaczął działać SSM, stało się jasne, że do wykonywania wielu jego kluczowych zadań będzie potrzeba więcej zasobów, niż początkowo przewidziano. W związku z tym we wrześniu 2015 Rada Prezesów EBC podjęła decyzję o stopniowym zwiększaniu liczby pracowników w latach 2016 i 2017.

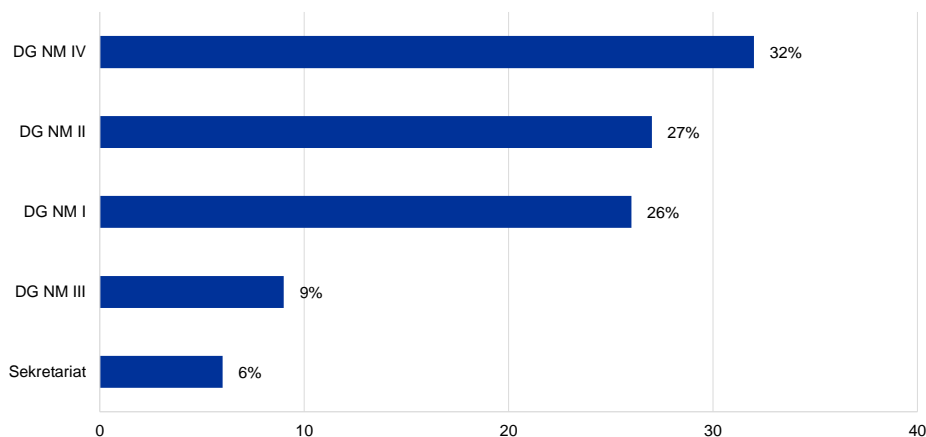

160
dodatkowych stanowisk
zatwierdzono do zadań
związanych z nadzorem
w 2016

Na rok 2016 zatwierdzono 160 dodatkowych stanowisk (stałych i na czas określony) w obszarach funkcjonalnych związanych z nadzorem. Nabór prowadzono w sposób przejrzysty, w trybie konkursowym, poczynając od stanowisk kierowniczych i doradczych, a kończąc na niższych szczeblach. Selekcja kandydatów była ukierunkowana na wyłonienie osób najbardziej kompetentnych, efektywnych i rzetelnych. Zgodnie ze standardową procedurą naboru stosowaną w EBC wszyscy kandydaci musieli wykazać się nie tylko solidnym przygotowaniem merytorycznym, lecz także kompetencjami behawioralnymi i umiejętnościami kierowniczymi odpowiednimi do stanowiska. **Wykres 9** przedstawia podział zatwierdzonych stanowisk między pięć obszarów funkcjonalnych EBC zajmujących się nadzorem bankowym, według stanu na 31 grudnia 2016.

Wykres 9

Odsetek zatwierdzonych stanowisk przypadający na poszczególne obszary funkcjonalne Nadzoru Bankowego EBC na 31.12.2016

Do końca 2016 roku zakończyła się lub była bliska zakończenia rekrutacja na ok. 97% zatwierdzonych stanowisk.

Na **ryśunku 8** przedstawiono dane dotyczące reprezentacji obu płci.

Rysunek 8

Podział pracowników Nadzoru Bankowego EBC według płci

Kobiety na zielono

Wszyscy pracownicy

Stanowiska niekierownicze

40%

Stanowiska kierownicze

32%

68%

141,5

dotychczas
stanowiska zatwierdzono
do zadań związanych
z nadzorem w 2017

We wrześniu 2015 Rada Prezesów zatwierdziła także wstępnie dodatkowe etaty dla nadzoru bankowego na rok 2017 i zaleciła EBC przedstawienie w 2016 sprawozdania w celu weryfikacji faktycznych potrzeb na podstawie wniosków z pierwszych 18 miesięcy działania SSM i oczekiwanego wzrostu zatrudnienia. Sprawozdanie zostało sporządzone pod kierownictwem przewodniczącej i wiceprzewodniczącej Rady ds. Nadzoru. Na jego podstawie w grudniu 2016 Rada Prezesów zatwierdziła na rok 2017 utworzenie 141,5 nowego stanowiska (w etatach przeliczeniowych) na czas nieokreślony lub określony, biorąc pod uwagę: (a) nowe potrzeby wynikające ze wzrostu liczby zadań od roku 2015 (zwłaszcza wskutek zwiększenia się liczby instytucji istotnych objętych nadzorem oraz ustanowienia nowych ram zarządzania kryzysowego w UE), (b) konieczność dania właściwym organom krajowym czasu na wywiązanie się ze zobowiązań w zakresie obsady wspólnych zespołów nadzorczych oraz (c) zasoby zaoszczędzone przez EBC (np. dzięki wykorzystaniu synergii w nadzorze nad podmiotami nadzorowanymi przez SSM, które należą do tej samej grupy spoza SSM).

Ramka 2

Wspólna praca w Europie

Aby europejski nadzór bankowy mógł dobrze działać, pracownicy EBC i właściwych organów krajowych muszą nauczyć się pracować jako jedna drużyna, zarówno na poziomie wspólnych zespołów nadzorczych, jak i w służbach międzywydziałowych. W tym celu muszą się m.in. lepiej poznać, wymieniać poglądy i uczyć od siebie nawzajem, budując wspólną kulturę pracy w SSM. Dlatego właśnie EBC razem z krajowymi organami nadzoru rozpoczął w 2016 roku następujące inicjatywy.

Program szkoleniowy SSM

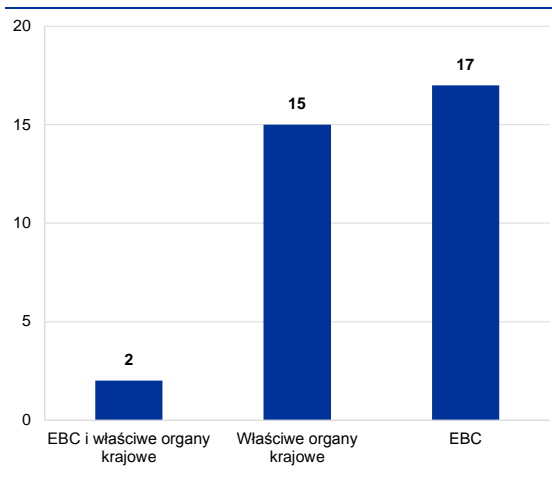
Najważniejszym zasobem SSM są jego pracownicy. Dlatego też EBC i właściwe organy krajowe dążą do zapewnienia im umiejętności potrzebnych do wykonywania wyznaczonych zadań oraz możliwości dalszego rozwoju kompetencji zawodowych.

Ważną rolę w tym procesie odgrywają szkolenia. Wypracowanie wspólnego podejścia do przygotowywania nadzorców przyczyni się do:

- ujednolicenia podejścia do nadzoru
- rozwoju wspólnej kultury nadzorczej
- zwiększenia mobilności, elastyczności i rozwoju zawodowego pracowników
- osiągnięcia korzyści skali oraz zwiększenia zasobów wiedzy i doświadczenia.

Wykres A

Szkolenia zorganizowane przez EBC i/lub organy krajowe w 2016

W wyniku działań podejmowanych przez całą społeczność nadzorczą w 2016 roku odbyły się 34 szkolenia, których gospodarzem były właściwe organy krajowe i EBC. Czternaście z nich stanowiły nowo opracowane kursy dla ponad 1200 pracowników SSM. W 2017 roku w skali całego systemu zostanie przeprowadzonych ponad 60 szkoleń.

Regularne warsztaty dla wspólnych zespołów nadzorczych

Wspólne zespoły nadzorcze są filarem SSM. W ramach działań na rzecz stworzenia europejskiego kolektywu nadzorców EBC uruchomił w 2016 roku jednodniowe warsztaty pod tytułem „Praca we wspólnym zespole nadzorczym”, które odbywają się we Frankfurcie

i innych miastach w strefie euro. Na dynamicznych i interaktywnych zajęciach nadzorcy dzielą się informacjami o dobrych praktykach stosowanych przez różne zespoły dla zwiększenia skuteczności i wydajności współpracy wewnętrznej. Ponadto warsztaty te dają osobom z różnych krajów możliwość wymiany poglądów podczas ćwiczeń praktycznych. W ten sposób przyczyniają się do zacieśnienia współpracy oraz zwiększają otwartość i przejrzystość działania także w obrębie poszczególnych zespołów.

Staże w SSM

W 2016 roku EBC uruchomił pierwszy program praktyk zawodowych, którego celem jest stworzenie puli młodych, zdolnych pracowników dla całego SSM. W ramach tego programu absolwenci odwiedzają kilka instytucji w obrębie SSM, aby zdobyć cenne doświadczenie zawodowe na płaszczyźnie europejskiej i uczestniczyć w budowie wspólnej kultury nadzoru bankowego. W dniu 1 października 2016 roku 26 spośród 33 uczestników programu stażowego 2016 rozpoczęło czteromiesięczne praktyki w organach nadzoru w różnych krajach europejskich. Większość z nich miała już za sobą pobyt w EBC i jednym z innych organów krajowych. Po zakończeniu staży wszyscy praktykanci spotkają się ponownie w EBC we Frankfurcie, aby podzielić się zdobytą wiedzą oraz przekazać swoją opinię o programie i kulturze pracy w SSM.

4.4. Stosowanie w praktyce kodeksu postępowania

Artykuł 19 ust. 3 rozporządzenia SSM nakłada na EBC obowiązek stosowania [kodeksu postępowania](#) dla personelu i kierownictwa EBC zaangażowanych w nadzór bankowy, regulującego w szczególności kwestie konfliktu interesów. Odpowiednie przepisy są zawarte w zasadach etyki zawodowej EBC; nad ich stosowaniem w praktyce czuwa Biuro ds. Zgodności i Ładu Wewnętrznego, które udziela wszystkim pracownikom EBC porad w kwestiach etyki.

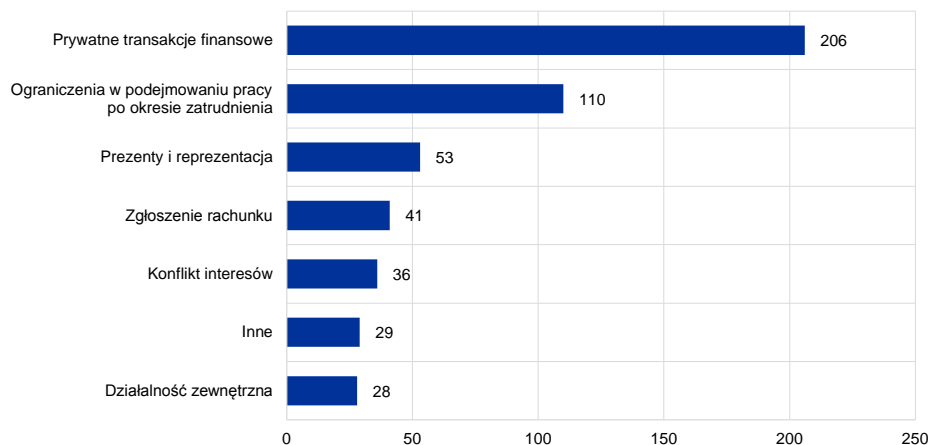

Ponad 1500
wniosków otrzymało
w 2016 Biuro
ds. Zgodności i Ładu
Wewnętrznego

W 2015 roku Biuro otrzymało od pracowników EBC ponad 1500 pytań o różne sprawy. Jedna trzecia z nich pochodziła od pracowników nadzoru bankowego, a dotyczyła m.in. prywatnych transakcji finansowych, ograniczeń w podejmowaniu pracy po okresie zatrudnienia w EBC, prezentów i wydatków reprezentacyjnych oraz innych kwestii mogących rodzić konflikt interesów (zob. [wykres 10](#)). Kilka przypadków Biuro uznało za niezgodne z zasadami etyki zawodowej; jedna trzecia z nich odnosiła się do pracowników i członków kierownictwa uczestniczących w nadzorze bankowym. Żadnego przypadku nie uznano za celowe lub poważne naruszenie zasad.

Wykres 10

Większość pytań otrzymanych w 2016 dotyczyła prywatnych transakcji finansowych

Wobec żadnego z pracowników i członków kierownictwa nadzoru bankowego, którzy zrezygnowali z pracy w 2016 roku, nie było konieczne zastosowanie przejściowego zakazu zajmowania określonych stanowisk, przewidzianego w zasadach etycznych.

W ramach budowania odpowiedniej kultury organizacyjnej i etycznej w całym SSM właściwe organy krajowe informowały EBC o środkach, jakie podejmowały w celu wdrożenia i egzekwowania [wytucznych EBC](#) określających wspólne zasady etyki dla EBC i właściwych organów krajowych. W działaniach tych pomagała specjalna grupa zadaniowa ds. etyki, która w dalszym ciągu wspierała w tym zakresie Radę Prezesów.

Komitet ds. Etyki udziela członkom organów decyzyjnych EBC porad w sprawach związanych z etyką zawodową. W 2016 roku wydał osiem opinii związanych z SSM.

Zalecił np. przedłużenie o sześć miesięcy zakazu zajmowania określonych stanowisk, jaki wcześniej wydano wobec jednego z członków Rady ds. Nadzoru, po rezygnacji jego współmałżonka z niewykonawczego stanowiska w zarządzie jednego z nadzorowanych banków. Zalecenie to wydano z ostrożności i aby nie powstało wrażenie, że może dojść do konfliktu interesów. Poza tym członkowie Rady ds. Nadzoru i inne osoby uczestniczące w jej posiedzeniach powiadomiły Komitet o podjęciu po okresie zatrudnienia pracy zarobkowej w organizacjach publicznych lub międzynarodowych bądź w firmach spoza sektora finansowego. Żaden z tych przypadków nie został uznany za problematyczny. Komitet ds. Etyki przedstawił też swoją opinię w kwestii poziomu wynagrodzenia należnego byłemu członkowi Rady ds. Nadzoru w okresie zakazu konkurencji.

4.5. Stosowanie zasady rozdziału zadań związanych z polityką pieniężną od zadań nadzorczych

W 2016 zasada rozdziału zadań związanych z polityką pieniężną od zadań nadzorczych była stosowana głównie w odniesieniu do wymiany informacji między pionami EBC⁴⁵. Zgodnie z [decyzją EBC/2014/39 w sprawie wdrożenia rozdziału funkcji polityki pieniężnej od funkcji nadzorczej EBC](#) wymiana informacji opierała się na zasadzie „wiedzy koniecznej” (*need-to-know*): dany pion musiał każdorazowo udowodnić, że żądane informacje są mu potrzebne do realizacji zadań.

W większości przypadków nie chodziło o dane o konkretnych bankach. Dostępu do informacji poufnych udzielał bezpośrednio pion będący ich właścicielem. Nie wystąpiły konflikty interesów wymagające interwencji Zarządu. Niemniej zgodnie z decyzją EBC/2014/39 zaangażowanie Zarządu było konieczne w dziewięciu przypadkach związanych z udzieleniem zgody na udostępnienie niezanonimizowanych danych ze sprawozdań FINREP i COREP⁴⁶ oraz innych surowych danych. Aby zagwarantować zgodność z wymogiem wiedzy koniecznej, dostęp do danych był każdorazowo udzielany na określony czas. Rozdział zadań na poziomie procesu decyzyjnego nie budził zastrzeżeń, nie było więc potrzeby interwencji zespołu mediacyjnego.

⁴⁵ Decyzja EBC/2014/39 zawiera także przepisy dotyczące kwestii organizacyjnych.

⁴⁶ Sprawozdawczość finansowa (Financial Reporting – FINREP) i ostrożnościowa (Common Reporting – COREP) stanowią część wykonawczych standardów technicznych EUNB. Sprawozdania FINREP stosuje się do zbierania od banków danych finansowych; standard ten określa znormalizowany format rocznego sprawozdania finansowego (bilansu, rachunku zysków i strat oraz szczegółowych załączników). Sprawozdania COREP sporządza się w celu przekazywania danych, także w jednolitym formacie, na potrzeby obliczeń w ramach filaru I, tj. szczegółowych informacji dotyczących funduszy własnych, odliczeń i wymogów kapitałowych (na pokrycie ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego) oraz dużych ekspozycji.

4.6. Zasady przekazywania danych i zarządzanie informacjami

Zmiany zasad przetwarzania danych

Zgodnie z rozporządzeniem ramowym SSM odpowiedzialność za organizację procesów związanych ze zbieraniem i kontrolą jakości danych przekazywanych przez nadzorowane podmioty spoczywa na EBC⁴⁷.

Głównym celem w tym zakresie jest dbanie o to, by dane nadzorcze wykorzystywane przez SSM były wiarygodne i rzetelne. Dlatego też EBC ściśle współpracuje z wydziałami sprawozdawczymi właściwych organów krajowych, które są pierwszymi odbiorcami sprawozdań ostrożnościowych instytucji kredytowych i dokonują wstępnej kontroli jakości. EBC współpracuje z właściwymi organami krajowymi (oraz z instytucjami objętymi jego bezpośrednim nadzorem), stosując tzw. podejście sekwencyjne⁴⁸.

Podejście sekwencyjne, krótko- i długookresowe, jest obecnie dopracowywane. W perspektywie krótkookresowej, jak uzgodniono z zainteresowanymi podmiotami w 2016 roku, właściwe organy krajowe przesyłają dane do EBC we wskazanym przez niego terminie niezależnie od swoich wewnętrznych przepisów. Ma to sprawić, że (a) skróci się czas między złożeniem sprawozdania przez podmiot sprawozdający a udostępnieniem danych nadzorcom z SSM oraz (b) zawartość baz danych właściwych organów krajowych i EBC będzie zgodna. Przy podejściu długookresowym dąży się do rozpoznania najlepszych praktyk stosowanych przez właściwe organy krajowe i opracowania praktyki zharmonizowanej.

Po otrzymaniu danych EBC przesyła je w różnych formatach do systemu IMAS⁴⁹, by udostępnić je docelowym użytkownikom, w tym wspólnym zespołem nadzorczym i służbom międzywydziałowym SSM. Wybrane dane dla podzbioru instytucji (głównie instytucji istotnych) są także po otrzymaniu automatycznie przesyłane do EUNB.

Dane zbiera się z częstotliwością miesięczną, kwartalną, półroczną i roczną; dotyczą one instytucji zarówno istotnych, jak i mniej istotnych, i są obowiązkowo dostępne za okres od grudnia 2014.

⁴⁷ Artykuł 140 ust. 4 rozporządzenia ramowego SSM.

⁴⁸ Podejście sekwencyjne to ramowy system przekazywania danych nadzorczych przez banki do właściwych organów krajowych, przez te organy do EBC oraz przez EBC do EUNB.

⁴⁹ IMAS to system zarządzania informacjami na potrzeby SSM.

Od 2016 roku EBC opublikował wiele danych o europejskim sektorze bankowym

W 2016 roku, po opublikowaniu stosownych aktów prawnych⁵⁰, SSM zaczął regularnie zbierać sprawozdania dotyczące dodatkowych wskaźników monitorowania płynności i nadzorczych portfeli benchmarkowych, a także pokrycia płynnością i wskaźników dźwigni finansowej, zgodnie ze zmienionymi ramami sprawozdawczości.

EBC opracowuje regularne statystyki nadzorcze, kluczowe wskaźniki ryzyka oraz raporty i tablice wizualizacyjne dla docelowych użytkowników danych. Ponadto od 2015 roku na stronie internetowej Nadzoru Bankowego EBC są publikowane zagregowane dane o bankach⁵¹, obejmujące instytucje istotne na najwyższym szczeblu konsolidacji. W 2016 roku dane te zostały wzbogacone o dodatkowe statystyki i bardziej szczegółowe przekroje (np. według lokalizacji i klasyfikacji banków), zaś informacje są teraz podawane także w ujęciu kwartalnym (por. część 7).

Obsługa i rozpowszechnianie danych w obrębie SSM – system IMAS

System IMAS (skrót od „Information Management for SSM”) nadal odgrywa niezwykle ważną rolę w zakresie wspierania centralnych procesów SSM i zapewniania jednolitego podejścia nadzorczego we wszystkich krajach strefy euro. W 2016 roku system ten znacznie się rozwinął: nie tylko szerzej objął takie procesy nadzorcze SSM jak przegląd SREP, kontrole na miejscu, planowanie operacyjne i procedury dotyczące zezwoleń, lecz także uzyskał łatwiejszy w obsłudze interfejs, większe możliwości analizy informacji i bogatszą zawartość.

Jeśli chodzi o obsługę systemu IMAS, EBC wydaje i aktualizuje instrukcje sprawozdawcze (dotyczące np. przekazywania i jakości danych określonych w wykonawczych standardach technicznych, korzystania z bazy danych oraz wyszukiwania konkretnych informacji) oraz zapewnia docelowym użytkownikom wsparcie techniczne.

Ramka 3

Działania na rzecz zwiększenia przejrzystości

Od podjęcia przez EBC nowych zadań nadzorczych pojawiają się pytania o jego przejrzystość i rozliczalność (odpowiedzialność demokratyczną). Wyrazem przejrzystości ma być jasne i szybkie wyjaśnianie przez EBC procedur i decyzji w sprawie zasad, odpowiedzialność demokratyczna

⁵⁰ Dodatkowe wskaźniki monitorowania płynności: rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/313 z dnia 1 marca 2016 r. w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności; nadzorcze portfele benchmarkowe: rozporządzenie (UE) 2016/2070 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące wzorów, definicji i rozwiązań informatycznych stosowanych przez instytucje przy dokonywaniu zgłoszeń do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego i właściwych organów; wskaźniki pokrycia płynnością: rozporządzenie (UE) 2016/322 z dnia 10 lutego 2016 r. dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto; wskaźniki dźwigni finansowej: rozporządzenie (UE) 2016/428 z dnia 23 marca 2016 r. dotyczące sprawozdawczości w zakresie płynności.

⁵¹ Zob. rozdział „Europejski sektor bankowy w liczbach” i strona [SSM Banking Statistics](#).

wiąże się natomiast z rozliczaniem się EBC z podejmowanymi działaniami przed obywatelami UE i wybranymi przez nich przedstawicielami. Przejrzystość umożliwia społeczeństwu ocenę wyników EBC w odniesieniu do jego celów. W związku z tym w 2016 roku bardzo starano się zwiększyć przejrzystość Nadzoru Bankowego EBC.

Coraz intensywniejsza była komunikacja ze społeczeństwem: 23 marca 2016 odbyła się pierwsza doroczna konferencja prasowa z udziałem przewodniczącej i wiceprzewodniczącej Rady ds. Nadzoru, na której wyjaśniały one, jak EBC wywiązywał się z zadań nadzorczych w 2015 roku. Opublikowano ponadto broszurę o metodologii procesu SREP z opisem sposobu sprawowania nadzoru. Przewodnicząca i wiceprzewodnicząca Rady ds. Nadzoru oraz członkowie Rady z ramienia EBC wygłosili 42 przemówienia i udzielili 18 wywiadów na temat polityki nadzorczej, które zostały opublikowane na stronie internetowej Nadzoru Bankowego EBC. W 2016 roku regularnie publikowano też terminarze spotkań przewodniczącej i wiceprzewodniczącej. Pion nadzorczy EBC kontaktował się z organami ustawodawczymi i społeczeństwem w celu przekazywania informacji i zasięgnięcia opinii; w tym kontekście:

- rozpoczęto 7 konsultacji społecznych
- otrzymano 1295 zapytań od społeczeństwa, z których 608 dotyczyło ogólnych spraw związanych z nadzorem bankowym, 619 – zażaleń na banki, a 68 – nadzorowanych podmiotów
- opublikowano 34 odpowiedzi na interpelacje posłów do Parlamentu Europejskiego dotyczące nadzoru.

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC nawiązał też bezpośrednie kontakty z nadzorowanymi bankami. Jego pracownicy wyjaśniali bankom metodologię procesu SREP i testów warunków skrajnych za pomocą publikacji, komunikatów prasowych, warsztatów i telekonferencji. Ponadto EBC chciał poznać opinię branży bankowej: według wyników dorocznej ankiety Europejskiej Federacji Bankowej pt. „SSM supervisory experience” osiągnął postęp w zwiększaniu skuteczności i zrozumiałości swoich działań informacyjnych. Samemu procesowi SREP poświęconych było 13 spotkań i jedna telekonferencja ze stowarzyszeniami bankowymi. Ponadto EBC zorganizował debatę z przedstawicielami Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich (urząd ten sprawuje Emily O'Reilly) na temat przejrzystości tego procesu. W [piśmie do przewodniczącej Rady ds. Nadzoru](#) rzecznik wyraziła zadowolenie z tego, jak EBC dba o przejrzystość prowadzenia procesu SREP, i przedstawiła kilka dodatkowych zaleceń w tej sprawie.

Od grudnia 2016 Nadzór Bankowy EBC publikuje zagregowane dane o strukturze bilansu, rentowności, wypłacalności i ryzyku kredytowym nadzorowanych banków. EBC publikuje co kwartał na swojej stronie internetowej [statystyki nadzoru bankowego](#), m.in. w podziale według lokalizacji i klasyfikacji banków.

Zapewnieniu przejrzystości służą także zasady publicznego dostępu do dokumentów EBC. Decyzja EBC w tej sprawie⁵² jest zgodna z celami i standardami innych instytucji i organów unijnych

⁵² [Decyzja \(UE\) 2015/529](#) z dnia 21 stycznia 2015 r. zmieniająca decyzję EBC/2004/3 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Europejskiego Banku Centralnego (EBC/2015/1, Dz.U. L 84 z 28.3.2015, s. 64). Stanowi ona, że każdy członek społeczeństwa ma prawo dostępu do dokumentów EBC, zgodnie z warunkami i ograniczeniami określonymi w decyzji. Określa także, na jakich podstawach można odmówić dostępu – może to być np. poufny charakter obrad organów decyzyjnych EBC, Rady ds. Nadzoru lub innych organów wewnętrznych.

w zakresie publicznego dostępu do ich dokumentów. Z jednej strony zwiększa ona przejrzystość, a z drugiej – respektuje niezależność EBC i właściwych organów krajowych oraz zapewnia poufność określonych kwestii związanych z realizacją zadań EBC. W 2016 roku wzrosła liczba otrzymanych od obywateli wniosków o dostęp do dokumentów dotyczących działań nadzorczych EBC.

5. Wykorzystanie środków budżetowych

Rozporządzenie SSM stanowi, że do skutecznego wykonywania swoich zadań nadzorczych EBC potrzebuje odpowiednich zasobów, które są finansowane z opłat nadzorczych wnoszonych przez nadzorowane przez niego podmioty.

Wydatki z tytułu zadań nadzorczych stanowią odrębną pozycję w budżecie EBC⁵³. Organem odpowiedzialnym za budżet w EBC jest Rada Prezesów. Uchwala ona roczny budżet EBC na podstawie projektu przedstawionego przez Zarząd; kwestie związane z nadzorem konsultuje z przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady ds. Nadzoru. Radzie Prezesów pomaga Komitet Budżetowy, który składa się z przedstawicieli EBC i wszystkich krajowych banków centralnych z Eurosystemu. Komitet ten ocenia sprawozdania EBC z planowania i monitorowania budżetu, a wyniki oceny przedstawia bezpośrednio Radzie Prezesów.

EBC przewiduje, że w 2017 roku koszty bezpośredniego nadzoru nad instytucjami istotnymi wzrosną. Będzie to związane z różnymi zaplanowanymi działaniami, opisanymi w dokumencie [Nadzór bankowy EBC: priorytety nadzorcze SSM na rok 2017](#), a w szczególności – z rozpoczęciem ukierunkowanego przeglądu modeli wewnętrznych (TRIM). Ponadto, jak wyjaśniono w rozdziale 4.3, w grudniu 2016 Rada Prezesów podjęła decyzję, by w 2017 jeszcze zwiększyć liczbę pracowników EBC zajmujących się nadzorem bankowym. Natomiast koszty nadzoru pośredniego nad instytucjami mniej istotnymi powinny pozostać na poziomie podobnym jak w 2016 roku.

5.1. Koszty za rok 2016

Na koszty poniesione przez EBC z tytułu wykonywania zadań nadzorczych składają się przede wszystkim koszty bezpośrednio [dyrekcji generalnych Nadzoru Bankowego EBC oraz Sekretariatu Rady ds. Nadzoru](#). Pion nadzoru korzysta także z usług wspólnych, czyli świadczonych przez istniejące już wcześniej obszary funkcjonalne EBC: zaplecza biurowego, zarządzania kadrami, administracji, budżetowania i kontrolingu, księgowości, obsługi prawnej, komunikacji i tłumaczeń, audytu wewnętrznego oraz statystyki i informatyki.

W kwietniu 2016 Rada Prezesów uchwaliła decyzję EBC w sprawie kwoty należnej z tytułu opłat nadzorczych w 2016 roku. W decyzji tej oszacowano roczne koszty prowadzenia nadzoru bankowego na 423,2 mln euro⁵⁴. Na koniec 2016 roku koszty EBC z tytułu zadań nadzorczych wyniosły 382,2 mln euro, czyli o 41,1 mln euro (10%) mniej, niż przewidziano w decyzji. Zgodnie z [rozporządzeniem EBC w sprawie](#)

Koszty za 2016 rok były o 10% niższe od szacunków

⁵³ Zgodnie z art. 29 rozporządzenia SSM.

⁵⁴ Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2016/661 z dnia 15 kwietnia 2016 r. w sprawie całkowitej kwoty rocznych opłat nadzorczych za 2016 r. (EBC/2016/7).

opłat nadzorczych nadpłata zostanie w całości odliczona od łącznej kwoty należnej w 2017 roku⁵⁵.

Tabela 7

Koszty Nadzoru Bankowego EBC za 2016 rok

(mln euro)

	Koszty rzeczywiste 2016	Koszty szacowane 2016	Koszty rzeczywiste 2015	Koszty rzeczywiste 2014
Wynagrodzenia i świadczenia	180,6	193,6	141,3	68,9
Wynajem i utrzymanie budynków	58,1	53,0	25,5	13,2
Pozostałe koszty operacyjne	143,4	176,7	110,3	74,8
Łączne koszty zadań nadzorczych	382,2	423,2	277,1	156,9

Uwaga: Z powodu zaokrąglania pozycje mogą się nie sumować.

Wzrost łącznych kosztów zadań nadzorczych za rok 2016 w ujęciu rocznym wynikał głównie z całorocznych skutków decyzji i działań podjętych w 2015, w tym zwiększenia ogólnej liczby pracowników EBC zajmujących się nadzorem bankowym, przeprowadzki do stałej siedziby oraz stworzenia infrastruktury statystycznej i informatycznej.

Pozostały wzrost kosztów wynikał z udziału EBC w teście warunków skrajnych przeprowadzanym co dwa lata przez EUNB. Test prowadzono w miarę możliwości z wykorzystaniem zasobów wewnętrznych (przez przesunięcia w zadaniach priorytetowych), ale zaangażowano także pracowników właściwych organów krajowych oraz konsultantów zewnętrznych. Koszty pracowników oddelegowanych z właściwych organów krajowych wyniosły 2,2 mln euro, a konsultantów – 8,2 mln euro.

Wynagrodzenia i świadczenia

Kategoria ta obejmuje wszystkie koszty płacowe – w tym godziny nadliczbowe, dodatki do wynagrodzeń i świadczenia po okresie zatrudnienia – w odniesieniu do pracowników pionu nadzoru i służb wspólnych.

Rzeczywiste koszty wynagrodzeń i świadczeń za 2016 rok wyniosły 180,6 mln euro, co stanowiło 47% łącznych nakładów na nadzór bankowy. Koszty rzeczywiste w tej kategorii stanowią 93% kosztów szacowanych, czyli wydano o 13,0 mln euro mniej, niż planowano. Wynika to częściowo z niższej od przewidywanej stopy wzrostu przeciętnego zatrudnienia. Do końca 2016 roku zakończyła się lub była bliska zakończenia rekrutacja na ok. 97% zatwierdzonych stanowisk w głównych obszarach funkcjonalnych SSM.

⁵⁵ Artykuł 9 rozporządzenia Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1163/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie opłat nadzorczych (EBC/2014/41).

Wynajem i utrzymanie budynków

Na koniec roku obrotowego faktyczne koszty wynajmu i utrzymania budynków, w tym amortyzacja związanych z nimi środków trwałych, wyniosły 58,1 mln euro.

W 2016 roku Nadzór Bankowy EBC przeprowadził się do swojej docelowej siedziby. Faktyczne koszty z tego tytułu były o 5,1 mln euro wyższe od planowanych, co wynikało z ostatecznego zapotrzebowania na powierzchnię biurową.

Pozostałe koszty operacyjne

Kategoria ta obejmuje koszty usług doradczych, obsługi informatycznej i statystycznej, amortyzacji środków trwałych (niezwiązanych z siedzibą), wyjazdów służbowych i szkoleń.

W sumie wykonanie budżetu w tej kategorii wynosi 143,4 mln euro, czyli mniej, niż przewidywano w kwietniu 2016. Niższe wykorzystanie środków wynika głównie z tego, że pion nadzorczy był jeszcze w fazie organizacji i zbyt wysoko oszacowane zostały potrzeby budżetowe związane na przykład z wyjazdami służbowymi czy szkoleniami.

Oprócz testu warunków skrajnych przeprowadzanego przez EUNB pozostałe koszty operacyjne za 2016 rok obejmują wsparcie zewnętrzne, z którego skorzystano przy planowych wszechstronnych ocenach, prowadzenie nadzoru na miejscu i przygotowania do przeglądu TRIM (wszystkie te działania zostały opisane w rozdziale 1).

5.2. Zasady dotyczące opłat nadzorczych w 2016 roku

Rozporządzenie w sprawie opłat nadzorczych stanowi wraz z rozporządzeniem SSM ramy prawne, na podstawie których EBC nakłada roczne opłaty nadzorcze na pokrycie kosztów ponoszonych przez siebie w związku z zadaniami nadzorczymi. Rozporządzenie w sprawie opłat określa metody: (a) obliczania łącznej kwoty rocznej opłaty nadzorczej, (b) obliczania kwoty należnej od poszczególnych nadzorowanych instytucji oraz (c) pobierania rocznych opłat.

W 2016 roku EBC zakończył drugi cykl pobierania opłat nadzorczych. W 2017 zostanie przeprowadzona rewizja rozporządzenia o opłatach, zwłaszcza w odniesieniu do metod i kryteriów stosowanych do ich obliczania. Dalsze informacje o tym, jak nadzorowane podmioty mogą wziąć udział w tej rewizji, zostaną opublikowane na stronie internetowej Nadzoru Bankowego EBC.

404,5 mln euro
wyniosły opłaty nałożone
przez EBC z tytułu
zadań nadzorczych

Łączna pobrana kwota

W 2016 roku łączna kwota z tytułu kosztów prowadzenia nadzoru pobrana przez EBC wyniosła 404,5 mln euro. Obliczono ją na podstawie przewidywanych kosztów za cały rok 2016, które wyniosły 423,2 mln euro, skorygowanych o: (a) nadpłatę z roku 2015 w wysokości 18,9 mln euro, (b) inne przychody związane z odsetkami za spóźnione płatności, w wysokości 0,1 mln euro, oraz (c) kwoty zwrócone poszczególnym bankom za lata 2014–2015, w wysokości 0,3 mln euro.

Kwota do pokrycia przez roczne opłaty nadzorcze jest dzielona na dwie części. Ma to związek z podziałem nadzorowanych podmiotów na istotne i mniej istotne, co odzwierciedla różną intensywność nadzoru ze strony EBC. Podstawę obliczenia tej kwoty stanowią koszty ponoszone, odpowiednio, przez obszary funkcjonalne EBC odpowiedzialne za nadzór nad podmiotami istotnymi oraz obszary monitorujące nadzór nad podmiotami mniej istotnymi.

Tabela 8

Opłaty nadzorcze w podziale na instytucje istotne i mniej istotne

(mln euro)

	Wpływy rzeczywiste 2016	Wpływy szacowane 2016	Wpływy rzeczywiste 2015	Wpływy rzeczywiste 2014 ⁵⁶
Opłaty nadzorcze	382,2	423,2	277,1	30,0
w tym:				
Opłaty od podmiotów lub grup istotnych	338,4	376,0	245,6	25,6
Opłaty od podmiotów lub grup mniej istotnych	43,7	47,2	31,5	4,4
Inne	0,0			
Łączna kwota otrzymana z tytułu prowadzenia nadzoru bankowego	382,2	423,2	277,1	30,0

Jak wyjaśniono w rozdziale 5.1, w wyniku różnicy między kosztami faktycznie poniesionymi z tytułu prowadzenia nadzoru bankowego w roku 2016 a kwotą z opłat pobranych za ten rok powstała nadpłata w wysokości 41,1 mln euro. Będzie ona w całości odliczona od łącznej kwoty należnej w 2017 roku. Zostanie rozłożona między poszczególne kategorie nadzorowanych instytucji – istotne i mniej istotne – według rzeczywistych kosztów przypisanych do nich w 2016.

Indywidualne opłaty nadzorcze

Opłaty należne od poszczególnych instytucji oblicza się odpowiednio do ich znaczenia i profilu ryzyka, na podstawie rocznych wartości czynników warunkujących wysokość opłaty, przekazywanych przez wszystkie nadzorowane banki według stanu na 31 grudnia poprzedniego roku. Obliczoną kwotą obciąża się banki raz w roku, z terminem płatności w ostatnim kwartale.

⁵⁶ W odniesieniu do roku 2014 EBC uzyskał zwrot poniesionych przez siebie kosztów związanych z nadzorem bankowym za okres od listopada 2014, czyli od kiedy przystąpił do wykonywania zadań nadzorczych.

Rys. 9

Zmienny składnik opłaty zależy od znaczenia i profilu ryzyka banku

Opłatę nadzorczą ustala się na najwyższym szczeblu konsolidacji w obrębie państw członkowskich uczestniczących w jednolitym mechanizmie nadzorczym. Opłata ma dwa składniki: zmienny i podstawowy. Składnik podstawowy wynosi tyle samo dla wszystkich banków i oblicza się go na podstawie 10% łącznej kwoty do pokrycia⁵⁷.

Na potrzeby obliczenia rocznych opłat nadzorczych należnych w 2016 roku podmioty ponoszące opłatę musiały przekazać właściwym organom krajowym dane o czynnikach warunkujących wysokość opłaty (według stanu na 31 grudnia 2015) do 1 lipca 2016. W dniu 8 sierpnia 2016 EBC udostępnił otrzymane dane podmiotom ponoszącym opłatę i dał im pięć dni roboczych na zgłoszenie uwag w razie nieprawidłowości. Następnie obliczył indywidualne

opłaty dla poszczególnych banków i grup bankowych.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia w sprawie opłat wysokość indywidualnej opłaty nadzorczej musi zostać skorygowana, jeśli zaszła któraś z poniższych zmian: (a) zmienił się status nadzorowanego podmiotu, tj. został on przeklasyfikowany z istotnego na mniej istotny lub odwrotnie, (b) wydano zezwolenie na prowadzenie działalności nowemu nadzorowanemu podmiotowi lub (c) cofnięto zezwolenie na prowadzenie działalności. W ciągu 2015 roku łączny wpływ finansowy tych zmian – które pociągnęły za sobą konieczność wydania przez EBC nowej decyzji w sprawie opłaty nadzorczej – wyniósł 0,3 mln euro. Kwota ta została zwrócona na początku 2016 roku i uwzględniona w łącznej kwocie do pobrania zatwierdzonej w kwietniu 2016. Następnie stwierdzono konieczność dokonania dodatkowych zmian w indywidualnych opłatach nadzorczych nałożonych w pierwszym cyklu obciążeniowym (od listopada 2014 do końca 2015), co spowodowało dalszy zwrot w wysokości netto 0,4 mln euro. Zostanie to uwzględnione w łącznej kwocie należnej, którą nadzorowane podmioty zostaną obciążone w 2017 roku.

Zmiany dotyczyły głównie instytucji mniej istotnych i doprowadziły do zmniejszenia się ich liczby na najwyższym szczeblu konsolidacji. W rezultacie w przypadku niektórych pojedynczych banków procentowy wzrost indywidualnej opłaty nadzorczej należnej w 2016 roku okazał się wyższy, zwłaszcza w odniesieniu do składnika podstawowego, niż można było oczekiwać na podstawie procentowego wzrostu kwoty łącznej.

Obecnie EBC rozpatruje wnioski o zmianę kwoty opłaty, na mocy art. 7 rozporządzenia o opłatach nadzorczych, za rok 2016. Ewentualne zwroty i dopłaty zostaną w całości uwzględnione w łącznej kwocie, którą instytucje zostaną obciążone w 2017 roku.

⁵⁷ W przypadku najmniejszych banków istotnych – o sumie aktywów do 10 mld euro – podstawowy składnik opłaty jest obniżany o połowę.

Więcej informacji o [opłatach nadzorczych](#) znajduje się na stronie Nadzoru Bankowego EBC. Strona ta zawiera przydatne i regularnie aktualizowane informacje praktyczne we wszystkich językach urzędowych UE.

6. Wykaz aktów prawnych dotyczących nadzoru bankowego przyjętych przez EBC

W poniższych tabelach wymieniono akty prawne dotyczące nadzoru bankowego uchwalone przez EBC w 2016 roku i opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub na stronie internetowej EBC. Wykaz obejmuje akty uchwalone na podstawie art. 4 ust. 3 rozporządzenia SSM i innych odpowiednich aktów prawnych.

Rozporządzenia EBC

- **EBC/2016/4** [Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego \(UE\) 2016/445](#) z dnia 14 marca 2016 r. w sprawie wykonywania opcji i swobód uznania przewidzianych w prawie Unii (Dz.U. L 78 z 24.3.2016, s. 60)

Akty prawne EBC inne niż rozporządzenia

- **EBC/2016/1** [Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego \(UE\) 2016/256](#) z dnia 5 lutego 2016 r. w sprawie rozszerzenia wspólnych zasad i minimalnych standardów ochrony poufności informacji statystycznych zbieranych przez Europejski Bank Centralny przy wsparciu krajowych banków centralnych na właściwe organy krajowe uczestniczących państw członkowskich oraz Europejski Bank Centralny wykonujący swoje zadania nadzorcze (Dz.U. L 47 z 25.2.2016, s. 16)
- **EBC/2016/7** [Decyzja Europejskiego Banku Centralnego \(UE\) 2016/661](#) z dnia 15 kwietnia 2016 r. w sprawie całkowitej kwoty rocznych opłat nadzorczych za 2016 r. (Dz.U. L 114 z 28.4.2016, s. 14)
- **EBC/2016/19** [Decyzja Europejskiego Banku Centralnego \(UE\) 2016/1162](#) z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie ujawniania informacji poufnych na potrzeby postępowań w sprawach karnych (Dz.U. L 192 z 11.7.2016, s. 73)
- **EBC/2016/37** [Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego \(UE\) 2016/1993](#) z dnia 4 listopada 2016 r. ustanawiające zasady koordynacji ocen instytucjonalnych systemów ochrony przeprowadzanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oraz zasady monitorowania instytucjonalnych systemów ochrony obejmujących istotne i mniej istotne instytucje (Dz.U. L 306 z 15.11.2016, s. 32)

- **EBC/2016/38**
[Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego \(UE\) 2016/1994](#) z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie metody uznawania instytucjonalnych systemów ochrony na potrzeby ostrożnościowe przez właściwe organy krajowe zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (Dz.U. L 306 z 15.11.2016, s. 37)
- **EBC/2016/44**
[Zalecenie Europejskiego Banku Centralnego](#) z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie zasad wypłaty dywidend (Dz.U. C 481 z 23.12.2016, s. 1)

7. Europejski sektor bankowy w liczbach

Od grudnia 2016 na [stronie internetowej Nadzoru Bankowego EBC](#) publikuje się zagregowane dane dotyczące struktury bilansów, rentowności, wypłacalności i ryzyka kredytowego nadzorowanych banków. Dane te podawane są co kwartał, w podziale według lokalizacji i kategorii banków.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze dane za okres objęty raportem.

Z analizy próby instytucji istotnych na najwyższym szczeblu konsolidacji wynika, że od początku 2015 roku współczynniki kapitałowe wykazywały tendencję wzrostową (zob. tabela 1). W drugim kwartale 2016 łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 17,2%, wobec 16,1% rok wcześniej. Podobny wzrost można zaobserwować w przypadku współczynników CET1 i Tier 1.

Tabela 1

Łączny współczynnik kapitałowy i jego składowe wg okresów referencyjnych

(proc.)

Współczynnik	III kw. 2015	IV kw. 2015	I kw. 2016	II kw. 2016	III kw. 2016
Współczynnik CET1	12,77%	13,52%	13,31%	13,52%	13,70%
Współczynnik Tier 1	13,59%	14,34%	14,19%	14,40%	14,59%
Łączny współczynnik kapitałowy	16,06%	16,85%	16,65%	16,96%	17,19%

Źródło: EBC.

Uwagi: Dane dotyczą instytucji istotnych na najwyższym szczeblu konsolidacji, dla których są dostępne sprawozdania COREP i FINREP. Listy banków użyte w poszczególnych okresach referencyjnych mogą różnić się między sobą, gdyż zmienia się lista instytucji istotnych oraz przybywa banków składających sprawozdania FINREP. Ścisłe mówiąc, w II i III kw. 2015 uwzględniono 102 banki, w IV kw. 2015 – 117 (wzrost w zakresie sprawozdawczości FINREP), w I kw. 2016 – 123, a w II kw. 2016 – 124 (zmiany na liście instytucji istotnych i w zakresie sprawozdawczości FINREP). W przyszłości liczba podmiotów branych pod uwagę w poszczególnych okresach referencyjnych powinna się ustabilizować – ewentualne zmiany będą wynikały tylko z aktualizacji listy instytucji istotnych dokonywanej na podstawie oceny Nadzoru Bankowego EBC, którą zwykle przeprowadza się raz do roku.

Ogólny wskaźnik kredytów zagrożonych stopniowo malał: z 7,3% w trzecim kwartale 2015 do 6,5% w trzecim kwartale 2016.

Tabela 2

Jakość aktywów: kredyty i zaliczki zagrożone wg okresów referencyjnych

(proc.)

Współczynnik	III kw. 2015	IV kw. 2015	I kw. 2016	II kw. 2016	III kw. 2016
Współczynnik kredytów zagrożonych	7,31%	7,03%	6,85%	6,61%	6,49%

Źródło: EBC.

Uwagi: Próba jak w tabeli 1.

W tabelach dotyczących jakości aktywów podawana jest wartość bilansowa brutto kredytów i zaliczek. Zgodnie z zasadami sprawozdawczości FINREP wyłączono ekspozycje przeznaczone do obrotu, a włączono – środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie.

Łączne aktywa i pasywa banków (zob. tabele 3a i 3b) odpowiadają danym dla próby podmiotów w określonych punktach czasowych. Próby banków użyte w poszczególnych okresach referencyjnych różnią się między sobą, gdyż (a) zmieniała się lista instytucji istotnych, (b) banki, które sporządzają skonsolidowane sprawozdania finansowe według krajowych standardów

rachunkowości, i banki, które sporządzają sprawozdania jedynie na szczeblu jednostkowym, zaczęły składać sprawozdania FINREP.

Tabela 3a

Aktywa wg okresów referencyjnych

(mld euro)

Aktywa	III kw. 2015	IV kw. 2015	I kw. 2016	II kw. 2016	III kw. 2016
Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	1 011,60	1 134,46	1 189,56	1 231,65	1 282,37
Kredyty i zaliczki	12 967,14	13 153,08	13 445,87	13 652,70	13 589,86
Dłużne papiery wartościowe	3 275,76	3 291,75	3 375,98	3 351,15	3 194,58
Instrumenty kapitałowe	459,61	461,48	425,82	410,40	429,42
Instrumenty pochodne	2 420,54	2 220,54	2 457,12	2 577,69	2 349,47
Inwestycje w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych	160,53	160,44	162,31	161,45	161,88
Wartości niematerialne i prawne	139,36	140,12	139,67	139,37	137,93
Pozostałe aktywa	1 138,15	1 127,82	1 219,55	1 234,89	1 210,33
Aktywa razem	21 572,69	21 689,69	22 415,88	22 759,31	22 355,83

Źródło: EBC.

Uwaga: Próba jak w tabeli 1.

Tabela 3b

Zobowiązania i kapitał własny wg okresów referencyjnych

(mld euro)

Zobowiązania i kapitał własny	III kw. 2015	IV kw. 2015	I kw. 2016	II kw. 2016	III kw. 2016
Depozyty	12 650,34	12 787,77	13 032,87	13 227,54	13 120,28
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	2 180,05	2 312,31	2 283,00	2 332,80	2 409,42
w tym: gospodarstwa domowe	5 223,31	5 377,59	5 391,24	5 490,26	5 489,20
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	3 743,74	3 930,51	4 005,10	4 008,59	3 969,26
Instrumenty pochodne	2 455,44	2 268,58	2 515,64	2 634,02	2 415,64
Rezerwy celowe ¹⁾	133,93	144,96	146,59	152,15	152,99
Pozostałe zobowiązania	1 287,15	1 180,39	1 323,76	1 339,23	1 285,13
Kapitał własny	1 302,08	1 377,49	1 391,92	1 397,77	1 412,53
Zobowiązania i kapitał własny razem	21 572,69	21 689,69	22 415,88	22 759,31	22 355,83

Źródło: EBC.

Uwaga: Próba jak w tabeli 1.

1) Zgodnie z MSR 37.10 i IAS 1.54(l).

8. Słowniczek

Bazylea III [*Basel III*] – kompleksowy pakiet propozycji reform opracowany przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego w reakcji na kryzys finansowy z 2008 roku. Opiera się na przepisach Nowej Umowy Kapitałowej (Bazylei II). Ma na celu wzmocnienie regulacji, nadzoru i zarządzania ryzykiem w sektorze bankowym. Proponowane reformy zmierzają do poprawy zdolności sektora bankowego do absorbowania szoków wynikających z napięć finansowych i gospodarczych, usprawnienia zarządzania ryzykiem i zarządzania wewnętrznego oraz zwiększenia przejrzystości i jawności.

Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego [*Basel Committee on Banking Supervision, BCBS*] – najważniejsza organizacja wyznaczająca światowe standardy w zakresie regulacji ostrożnościowych dla banków, stanowiąca także forum współpracy w dziedzinie nadzoru bankowego. Jej zadaniem jest wzmacniać regulacje, nadzór i praktykę działania w odniesieniu do banków z całego świata i w ten sposób wspierać stabilność finansową. W skład Komitetu wchodzi organy sprawujące bezpośredni nadzór nad bankami oraz banki centralne.

CRR/CRD IV – rozporządzenie i dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych: [rozporządzenie \(UE\) nr 575/2013](#) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) oraz [dyrektywa 2013/36/UE](#) w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV). Skrótem CRD IV często określa się oba te akty łącznie.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) [*European Banking Authority, EBA*] – niezależny organ UE ustanowiony 1 stycznia 2011 w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego w celu zapewnienia skutecznych i spójnych regulacji ostrożnościowych i nadzoru ostrożnościowego w odniesieniu do całego unijnego sektora bankowego. Jego głównym zadaniem jest udział w opracowaniu jednolitego europejskiego zbioru przepisów o bankowości, który ma służyć jako wspólne źródło zharmonizowanych zasad ostrożnościowych obowiązujących w całej UE.

Instrukcja nadzoru [*Supervisory Manual*] – dokument przedstawiający ogólne zasady, procesy i procedury oraz metodologię nadzoru nad instytucjami istotnymi i mniej istotnymi, z uwzględnieniem zasad funkcjonowania jednolitego mechanizmu nadzorczego. Opisuje procedury współpracy w obrębie europejskiego nadzoru bankowego oraz z organami spoza niego. Instrukcja jest dokumentem wewnętrznym przeznaczonym dla pracowników. We wrześniu 2014 ukazał się skrócony [przewodnik po nadzorze bankowym](#), w którym przedstawiono zasady działania jednolitego mechanizmu nadzorczego oraz praktykę sprawowania nadzoru.

Instytucja istotna [*significant institution, SI*] – bank, który został uznany za istotny – i z tego tytułu objęty bezpośrednim nadzorem EBC – na podstawie kryteriów

określonych w rozporządzeniu SSM oraz w rozporządzeniu ramowym SSM. Do uzyskania tego statusu bank musi spełniać przynajmniej jedno z tych kryteriów. Jednak nawet jeśli nie spełnia żadnego z nich, może zostać przez SSM uznany za istotny, jeżeli wymaga tego spójne stosowanie wysokich standardów nadzoru.

Instytucja mniej istotna [*less significant institution, LSI*] – instytucja nadzorowana przez właściwy organ krajowy (w przeciwieństwie do instytucji istotnych, czyli grup bankowych nadzorowanych bezpośrednio przez EBC).

Jednolity mechanizm nadzorczy [*Single Supervisory Mechanism, SSM*] – struktura obejmująca EBC i właściwe organy krajowe z uczestniczących państw członkowskich, utworzona w celu realizacji zadań nadzorczych nałożonych na EBC. Stanowi element unii bankowej. Odpowiedzialność za skuteczność i spójność jego funkcjonowania spoczywa na EBC.

Kredyty zagrożone [*non-performing loans, NPL*] – zgodnie z pkt. 145 załącznika V do wykonawczych standardów technicznych EUNB dotyczących sprawozdawczości nadzorczej „kredyty zagrożone to takie, które spełniają jedno lub oba następujące kryteria: (a) istotne ekspozycje są przeterminowane o ponad 90 dni, (b) istnieje małe prawdopodobieństwo, że dłużnik wywiąże się z zobowiązań kredytowych w całości bez realizacji zabezpieczenia, bez względu na to, czy istnieje jakakolwiek zaległa kwota i o ile dni jest ona przeterminowana”.

Łączne wymogi kapitałowe [*overall capital requirements*] – suma współczynnika kapitałowego określonego w procesie SREP (suma wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych i dodatkowych wymogów z zakresu funduszy własnych), wymogów w zakresie buforów kapitałowych i wymogów makroostrożnościowych.

Maksymalna kwota podlegająca wypłacie [*maximum distributable amount, MDA*] – naruszenie łącznych wymogów dotyczących buforów prowadzi do obowiązkowego ograniczenia wszelkich wypłat z zysku (m.in. dywidend, premii uznaniowych, płatności kuponowych w odniesieniu do dodatkowych instrumentów zaliczanych do kapitału Tier I). Bank, który nie spełnia tych wymogów, będzie automatycznie objęty zakazem dokonywania wypłat wyższych niż ta kwota. Stanowi ona iloczyn zysku banku do podziału i współczynnika wynoszącego między 0,6 a 0 – w zależności od tego, ile kapitału podstawowego Tier 1 brakuje do spełnienia wymogów.

Minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych [*minimum requirement for own funds and eligible liabilities, MREL*] – wymóg dotyczący wszystkich instytucji kredytowych w UE, który ma im umożliwić pokrycie strat w razie upadłości. Został wprowadzony przez Komisję Europejską w [dyrektywie w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków](#). Ma taki sam cel, jak wymóg w zakresie zdolności do pełnego pokrycia strat (TLAC), ale różni się sposobem obliczania szczegółowych wymogów kapitałowych: stosuje się do tego kryterium określone przez EUNB.

Model wewnętrzny [*internal model*] – metoda pomiaru ryzyka lub zarządzania ryzykiem stosowana do obliczenia wymaganego poziomu funduszy własnych, która stanowi własność instytucji kredytowej i może być przez nią używana pod warunkiem wcześniejszego uzyskania zgody właściwego organu, zgodnie z zapisami części trzeciej rozporządzenia CRR.

Ocena kompetencji i reputacji [*fit and proper assessment*] – zgodnie z CRD IV organy nadzoru muszą ocenić kompetencje i reputację kandydatów do organów zarządzających w bankach. Kandydatów na członków zarządu w 126 największych bankach ze strefy euro ocenia EBC, natomiast w odniesieniu do instytucji mniej istotnych zajmują się tym krajowe organy nadzoru (nie dotyczy to instytucji, które otrzymały nową licencję bankową).

Opcje i swobody uznania [*options and national discretions, OND*] – opcje to przepisy prawa unijnego, które dają właściwym organom lub państwom członkowskim możliwość wyboru jednego z określonych sposobów spełnienia danego wymogu. Krajowe swobody uznania to przepisy unijnego prawa bankowego, które dają właściwym organom lub państwom członkowskim możliwość wyboru, czy zastosować się do danego przepisu.

Postępowania paszportowe [*passporting procedures*] – procedury związane ze swobodą przedsiębiorczości i swobodą świadczenia usług w innych państwach członkowskich przez każdą instytucję kredytową, która uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności od właściwego organu w jednym z państw członkowskich i jest nadzorowana przez ten organ, pod warunkiem że dany rodzaj działalności jest objęty tym zezwoleniem (art. 33–46 CRD IV).

Procedura zatwierdzenia przy braku sprzeciwu [*non-objection procedure*] – standardowa procedura decyzyjna stosowana w działalności nadzorczej EBC, określona w rozporządzeniu SSM. Rada ds. Nadzoru opracowuje projekty decyzji, które są następnie przekazywane Radzie Prezesów do uchwalenia. Jeśli Rada Prezesów nie zgłosi sprzeciwu w określonym terminie, nie dłuższym niż 10 dni roboczych, decyzje zostają uznane za przyjęte.

Proces przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) [*Supervisory Review and Evaluation Process, SREP*] – procedura, według której prowadzi się przegląd nadzorczy istotnych i mniej istotnych instytucji kredytowych oraz określa, czy nałożyć na nie dodatkowe wymogi (oprócz obowiązujących wymogów minimalnych) w zakresie funduszy własnych, ujawniania informacji lub płynności bądź zastosować inne środki nadzorcze.

Rada Stabilności Finansowej (RSF) [*Financial Stability Board, FSB*] – międzynarodowa instytucja, która działa na rzecz stabilności finansowej na świecie przez koordynację działań krajowych organów finansowych oraz podmiotów określających standardy międzynarodowe w celu wypracowania solidnych zasad w zakresie regulacji, nadzoru i innych aspektów działalności sektora finansowego. Dąży do zapewnienia jednakowych warunków działania przez wspieranie spójnego wdrażania tych zasad w różnych sektorach i jurysdykcjach.

Rozporządzenie ramowe w sprawie jednolitego mechanizmu nadzorczego

(rozporządzenie ramowe SSM) [*SSM Framework Regulation*] – regulacja ramowa określająca praktyczne zasady współpracy między EBC a właściwymi organami krajowymi w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego, przewidzianej w rozporządzeniu SSM.

Rozporządzenie w sprawie jednolitego mechanizmu nadzorczego

(rozporządzenie SSM) [*SSM Regulation*] – akt prawny powołujący jednolity mechanizm nadzorczy dla instytucji kredytowych w strefie euro oraz potencjalnie w innych państwach członkowskich UE jako jeden z głównych elementów unii bankowej w Europie. Rozporządzenie to nakłada na EBC szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi.

Unia bankowa [*banking union*] – jeden z głównych elementów potrzebnych do ukończenia unii gospodarczej i walutowej. Terminem tym określa się zintegrowany system przepisów finansowych, na który składają się: jednolity mechanizm nadzorczy, jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz jednolity zbiór przepisów, w tym przepisy dotyczące zharmonizowanych systemów gwarantowania depozytów, z których może powstać wspólny europejski system gwarantowania depozytów.

Właściwy organ krajowy [*national competent authority, NCA*] – organ publiczny lub podmiot uznany przez prawo krajowe, którego kompetencje na mocy tego prawa obejmują nadzór nad instytucjami kredytowymi w ramach systemu nadzoru działającego w danym państwie członkowskim.

Wspólny zespół nadzorczy [*Joint Supervisory Team, JST*] – zespół złożony z przedstawicieli EBC i właściwych organów krajowych, który sprawuje nadzór nad istotnym podmiotem lub istotną grupą.

Wszechstronna ocena [*Comprehensive Assessment*] – badanie stanu finansowego instytucji kredytowej, które EBC ma obowiązek przeprowadzić, zanim zacznie sprawować nad nią bezpośredni nadzór. Wszechstronna ocena pozwala dbać o to, by banki dysponowały odpowiednim kapitałem i były w stanie przetrwać potencjalne szoki finansowe. Składają się na nią przegląd jakości aktywów i test warunków skrajnych.

Zalecenie kapitałowe w ramach filaru II [*Pillar 2 guidance, P2G*] – narzędzie nadzoru, które określa niewiążące prawnie oczekiwania kapitałowe ponad poziom łącznych wymogów kapitałowych. Jest uzupełnieniem wymogu kapitałowego w ramach filaru II. Zalecenia w ramach filaru II nie są uwzględniane przy obliczaniu maksymalnej kwoty podlegającej wypłacie, a niezastosowanie się do nich nie skutkuje automatycznym podjęciem określonych działań przez organ nadzoru.

Znaczny pakiet akcji [*qualifying holding*] – udział kapitałowy w instytucji kredytowej odpowiadający co najmniej 10% kapitału lub praw głosu bądź umożliwiający wywieranie znacznego wpływu na zarządzanie tą instytucją.

© Europejski Bank Centralny, 2017

Adres do korespondencji 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 1344 0
Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Wszelkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

ISSN	2443-5988 (html)	DOI	10.2866/423459 (html)
ISSN	2443-5988 (pdf)	DOI	10.2866/677662 (pdf)
ISBN	978-92-899-2938-7 (html)	Nr katalogowy UE	QB-BU-17-001-PL-Q (html)
ISBN	978-92-899-2926-4 (pdf)	Nr katalogowy UE	QB-BU-17-001-PL-N (pdf)